

S. BLANCARDI LEXICON MEDICUM,

In quo exhibentur termini artis in
Anatomia, Chirurgia, Pharma-
cia, Chymia, Botania & Praxi
vulgo usitati. &c.

A.

Sive ā, vide *Ana.*

A, āā vide *Ana.*

ABAPTISTON, videatur *Modiolus*,
derivatur ab *a*, priv. & βαπτίζω immergo,
quia immergi non potest.

ABARTICULATIO, vide *Diarthrosis*.

ABDOMEN, *Juvenali Simen, Aqualiculus.* Est Venter infimus, Hepar, Lienem, Ventriculum, intestina; &c. continens. Intus membranā *Peritoneum* dictā succingitur: antè in Epigastrium, Hypochondrium dextrum & sinistrum, Umbilicumque dividitur: inferior regio Hypogastrii nomine venit, nomen accepisse videtur quod abdit, seu abscondit viscera. Græcis ὑπογάστριον, ἕτερον ὑπὸ ἡπείριον, ἐπίσχιον, λαπάρα, ὑποκόιλιον. B. *Underbauch*: G. *der unterbauch*, *Schmerbauch*. Gall. *Le bas ventre inferieur*. A. The belly, or Panch.

ABELMOSCH: Semen est Belmoschi Ægyptiaci, pusillum, reniforme, umbilico albicante, parallelis sulcis striatum, colore extus gryseo, intus albo, odorem moschi spirans: vox arabica composita ex *ab*, *el* & *mosch*; quod sit moschus Arabum, hi enim semen pulverisatum

A

potur

potui coffee pro gratia addunt. Gall. *Ambrette ou graine musquée.*

ABDUCTORES MUSCULI, sunt illi, qui brachium, erus, oculos &c. abducunt, quorum oppositi, *Adductores*, dicuntur. B. *Abhalende Spieren.* G. *Hinweg fuchrender Mauff.* Gall. *Les muscles abducteurs.* A. te extending muscles.

ABIES, est arbor semper virens, altè excrefcens, & inprimis montibus gaudet Saxosis, cortex ejus politus, resinofus, præfertim in regionibus calidis, albescens, folia habet longa, Taxi similia, sparsim folitaria in ramis; flos mas, amentaceus, apiculis constans uno loco; fructus nascitur alio loco inter foliola squammatim spicam formantia, estque fructus squamosus, strobilus vel conus dictus, Gr. *Ελάτη*, dici putatur, quòd arbor altius excrefcet, quàm cæteræ arbores. Vocatur etiam *Sapinus*. Ex hac educitur Terebinthina. B. *Denne-boom / Mast-boom* / G. *Dhannen-baum, Danne.* Gall. *Sapin,* A. The Fir-tree.

ABIGA HERBA, ab abigendo partu: vel quòd ejus folia abieti sint similia: unde & Chamæpitys dicitur. Vocatur & *Ajuga, Arthetica, Arthritica, Iva Arthetica* vide hæc cognomina suis locis.

ABLACTATIO, dicitur quando infans, annum agens unum aut alterum, à lactatione arcetur. Gr. *Απογαλακτισμός.* B. *Spreeningen / spenen.* G. *Von der Milch stofflung, Entwöhnung.* Gall. *Sevrer.* A. a weaning.

ABLUMENTIA, vide *Abstergentia.*

ABLUTIO, Chymicis est, cum Medicamenta impura, mediante aquæ affusione abluuntur, ut lixivium à sua terra; vel quando acrimonia à quavis calce aquam affundendo & decantando abluuntur. B. *Gen wassinge.* G. *Abwäschung.* Gall. *Lavement, Lotion.* A. A. *Washing, or rinsing.*

ABOMASUM, In ruminantibus quatuor numerantur ventriculi: Primus dicitur, *Venter*, deinde *Reticulum, Omasus & Abomasus.* Gr. *Ηνυστρον.* B. *De agter pens.* G. *Ein Feisterdarm, Feist eingeweydt.* Gall. *Pance, Le gras boyau.* A. The Rind.

ABORTIVA sunt medicamenta, quæ uterum aperiunt, Fœtumque & Placentam expellunt. Gall. *remedes abortifs.*

ABOR-

ABORTUS, ABORSUS, ABORTIO & ABORTIVUM indiscriminatim accipitur. Estque fœtus immaturus ante debitum partus tempus, in lucem editio: cujus causæ sunt vel in Matre, vel in fœtu; in genere sunt omnes causæ, quæ Placentam ab utero solvunt; hinc omnes nimii motus sive à mente sive à corpore producti, plethora, debilitas, convulsiones &c., uteri mala conformatio, vel status morbosus, fœtus si ægrotat vel mortuus est; &c. Fœtus abortivus *Sueton.* Abortus *Cic.* Exterricinius *Festo*, hujus generis est, quasi matre exterrita ante tempus natus. *Ἐλιτόμηνον* Græci dicunt. *Ἐκτρομα Ἐκδοιοι Ἐμπίρ. Κόημα ἀπειραιότι, Ἄμδλωμα, Ἄμδλωσμός Hipp. Ἀποφορὰ Eid. Ἄμδλωριδιον, Ἄμδλωσις, Ἐκτροσις, Ἐκτροσις Aristot. Ἐξάμδλωμα.* B. *Misval / Misdragt / Misbaaring / Wanvugt / Misiraam.* G. Ein unzeitige Geburt, Mißgeburt. Gall. *Avortement, Fausse couche, A.* An untimely birth, an Abortion.

ABRASA, ἀποσείματα græcis dicta, sunt ulcera, quæ mollem & suspensam habent cuticulam: Vel est quoque locus desquamatus, & frustulum, in ulceribus à partis ulceratæ substantia abrasum. Gall. *ulcerations, Ecorchures.* A. Schaved away.

ABRASIO INTESTINORUM est ulceratio partium superficialiarum in Intestinis, quæ earundem partiumamenta educuntur unà cum fecibus. Gall. *ulceration des intestins.* A. A Schaving off of y Intestines.

ABROTANUM, est vox origine Græcâ, διὰ τὰ περιέχον φάνεσθαι κορὸν καὶ ἀπαλὸν, quod aspectu sit molle & tenerum, vel dicitur ab Africa urbe ad mare mediterraneum. Planta officinalis est, gymnomonosperma, flore composito, semine non pappolo, foliis tenuissimè divisis, odore fori, aromatico & acri, flores & semina referunt satis Absinthium, radix lignosa, caulis multifidus, durus, fragilis, ramosus, medulla alba repletus. B. *Aberone / Abernuit.* G. Stab-wurtz, Gert-wurtz, Gart haglen, Schorwurtz, Kuttel-kraut, Affrusch. Gall. *Aurone.* A. Sothernwood.

ABCESSUS, vide *Apostema.*

ABSCISSIO, est ablatio partis mollis vitiatæ vel corruptæ, opè Instrumenti acuti secantis. B. *ten assnyding.* Gall. *Separation, coupure.*

ABSINTHIUM, est officinalis planta, habens flores

flosculosos deorsum vergentes, caulem lignosum, ramofum, albescens, folia incana, amara insigniter, odoris aromatici, semina parva, non papposa: nomen græcum ortum ab *ἀψισθῆς*, id est, contrectando, per antiphrasin deflexerunt, quod nullum animal, ob eximiam amaritiam, hanc herbam attingat. Veteres Græci comici ἀψισθῆος quoque conformi Etymo, quasi impotabilem dixerunt, quod hanc nemo, propter insignem amarorem bibere possit. Vel dicitur à populis Absinthiis, juxta Pontum habitantibus, ubi Absinthium amarissimum crescit. Ex a priv. & *πῖνω* bibo vel ex a privativo, & *ψιθῆ* delectatio, quasi planta, quæ ob magnam amaritiam, nullam delectationem præbet. B. *Alst/Alsem*. G. Wuermtod, Wermuetb. Gall. *Aluine*, *Absinthe*. A. worme-wood.

ABSORBENTIA, Medicamenta sunt ex Fossilibus, animalibus, metallicis, vel plerumque ex terrestribus petita, quæ vim habent acidum in corpore humano in se trahendi, sibi associandi & enervandi; dum interea nullam ipsa acrimoniam habent, quâ corpori nocere possunt, unde aliis sæpe præferri solent, uno tamen hoc damnosa, si, inertis pituita mista, mole nocent & pondere. Dicuntur & *Temperantia*, *Concentrantia* & *Saturantia*. B. *Zuurbrekende middelen*. G. *Saur-brechende mittlen*. Gall. *Absorbans*, *Remedes qui temperent l'Aigre*. A. *Absorbens* see *Absorbing* medecines.

ABSORBENTIA, vasa sunt minima, quæ, quasi introgendo exterius applicata, ea corpori invehunt, & liquidis admiscunt: Talia sunt ubique in corpore, ubi membranæ liberè in cavitates hiant, & per hæc Mercurius & Emplastra & alia penetrabilia corpora externè applicata intrant in corpus: dicuntur quoque *Resorbentia*. Gall. *Vaisseaux absorbans*. A. *Absorbent vessels*.

ABSTEMIUS, est propriè, qui Vino abstinet, latè sumitur pro eo qui cibo & potu à Medico interdicto se abstinet. Compolitum ex abs & temetum. Gr. *ἄσπετος*. B. *die zig onthoud*. G. *Der Sieg enthælt van Wein*. Gall. *Qui ne boit point de vin*. A. *Temperate in diet*.

ABSTERGENTIA, sunt quæ diluentibus, resolventibus, & saponaceis particulis fluida glutinosa, vel semicorrupta solida auferunt ex locis, quibus suâ tenacitate adhærebant, non lædendo loca quibus conjuncta fuerant.

Gr.

Gr. ῥύπτουρα, Α' πωλύοντα. B. *Afsvagende middelen.* G. Abstreichende, wund reinigende mittlen. Gall. *Remedes abstergents.* A. Absterfive medecines sée detergent.

ACACIA, Gr. Ἀκακία : Habet folia pinnata numerosis foliolis, flores monopetalos infundibuliformes, campanulatos, multis staminibus donatos, in capitulum congestos, siliquam longam, in plures foveas divisam, recondentem semina subrotunda ut plurimum reniformia; Ex Acaciæ Ægyptiæ siliquis immaturis exprimitur succus, qui coctus & inspissatus, saporis acerbi, austeri & adstringentis est, qui tantum nominis meruit ad adstringendum; in Ægyptia multum adhibetur in Peste & dysenteria, morbis ibi familiaribus, ille succus cum sit pretiosissimus, & raro ad nos deferatur, hinc Germani illum extrahunt ex fructibus Pruni Sylvestris: Belgicè *Sierdoozi*; qui succus expressus, coctione leni inspissatus, nigricans, solo colore ab Ægyptiaco differt, saporis similiter est acidi, austeri, adstringentis, nomen ab *ακακη* seu *ακακη* mucrone, cuius ide, spina enim est Ægyptia pungens: nam *ακακη* est acuo, unde *acacia*, vel potius *Acatia*. B. *Sierpruizen*. G. Schlehendorn. Gall. *Acacia, Prunier sauvage.* A. The Sloe-tree, or Thorn-tree. Ex ipsius arboris prunis succus colligitur, qui in consistentiam spissam evaporatus, *Rob Acaciæ* officinis dicitur.

ACAMATOS, est optima corporis humani constitutio & figuratio. Item non laborans, indefessus. ex *α* priv. & *καμνω* laboro, lacesso. Gall. *qui est infatigable.*

ACANACEA, omnes Cardui Spinosi & Capitati sic appellantur, ab *ακακη* acuo.

ACANOS, est herba vel frutex spinosus & aculeatus, ab *ακακη* acuo.

ACANTHUS, vide Branca Ursina.

ACANTHABOLU est instrumentum Chirurgicum *Volsella* dictum, quo spinæ œsophago inhaerentes, eximuntur: Item frustula ossis corrupta & mobilia; spicula item & globuli eorumque fragmenta, turundæ, atque pili, aliaque extranea, quæ in vulneribus reperiuntur, eodem instrumento eximuntur: sic quoque appellantur instrumenta cosmetica, quæ evellendis pilis è superciliis destinantur. ex *ακανθα* spina, & *βαλλω* jacio. B. *Doorn-tang / Crek-tang / Ozaat-tang.* G. Græt-Zænglein Gall. *Pincé-*

tes pour tirer les Epines ou d'autres corps étrangers hors de la gorge ou de l'oesophage. A. A pair of Pincers or nippers.

ACANTHA seu $\rho\acute{\alpha}\chi\mu$, est Vertebrarum protuberantia posterior, vulgo *SpinaDorsi* appellata. B. $\mu\acute{\iota}\mu\gamma\gamma\epsilon\text{-}g\text{-}r\text{-}a\text{-}a\text{-}t$. G. Ruck-Grad. Gall. l'Epine du dos, ou l'Echine. A The posterior process or spines of the back bone. *Acantha*, est arborum aut plantarum pars acuta *Spina* dicta & in genere significat spinam qualemcunque. Derivatur ex $\acute{\alpha}\kappa\eta$ cuspis, $\acute{\alpha}\kappa\acute{\alpha}\lambda\omega$ acuo. B. $\Theta\omega\omega\eta$. G. Stachel, Dorn. Gall. une Epine. A. a thorn.

ACANTHIUM, idem quod *Acanthus*.

ACANTHUS, *Acanthium* & *Acantha*, est spina, arbor vel herba spinosa, Cardui species ab $\acute{\alpha}\kappa\alpha\upsilon\theta\iota\omega$ vel $\acute{\alpha}\kappa\alpha\upsilon\theta\iota\omega$ spinosum vel aculeatum reddo. Gall. *Especce de Char-don*.

ACANTHUS, $\acute{\alpha}\kappa\alpha\upsilon\theta\iota\omega$, seu Brancha ursina, planta est flore monopetalo, anomalo, quæ habet folia ampla, mollia, villosa, profundi incisa, repentia, ex radice erumpentia, & succum glutinosum habentia; florem monopetalum, anomalum, versus anteriora bifidum, versus posteriora succedit vasculum feminale instar gladii, obvolutum plerumque ipso calice, fructum habet glandiformem, dissepimentum polyspermum, semina oblonga, radicem, extus nigram, intus albam; dicitur ab $\acute{\alpha}\kappa\alpha\upsilon\theta\iota\omega$, ex $\acute{\alpha}\kappa\eta$, spina; quod spinis, sylvestris tamen potius quam domestica, donata sit, à similitudine foliorum cum pedibus Ursi dicitur. B. $\mathcal{B}\text{-}r\text{-}e\text{-}n\text{-}t\text{-}h\text{-}l\text{-}a\text{-}a\text{-}w$. Gall. *Acante*, *Branc-Ursine*. A. Brank-Ursine.

ACARNA, sive Acorna, Planta est Cardui species, incana, spinosa, gymnomonosperma, flore composito, capitato, squammoso. vox græca à Theophrasto usurpata, qui hanc plantam inter $\phi\upsilon\lambda\lambda\acute{\alpha}\kappa\alpha\upsilon\theta\iota\omega$ reposuit, quasi habens $\phi\upsilon\lambda\lambda\acute{\alpha}\kappa\alpha\upsilon\theta\iota\omega$ folia spinis donata. A. Fishthistle.

ACARON, vocatur Bruscus & Myrtus Sylvestris. Ex à priv. & $\acute{\alpha}\kappa\epsilon\eta$ caput. Est vox minus usitata.

ACARUS, ab α , & $\acute{\alpha}\kappa\iota\epsilon\omega$, tondeo, feco, quod sit animalculum parvitate insectile. Gall. *un Ciron*. B. $\mathcal{E}\text{-}c\text{-}n$ $\mathcal{M}\text{-}e\text{-}p\text{-}t$.

ACATALIS, vox græca; estque Juniperi bacca.

ACATERA, est Juniperus major.

ACCELERATORES vocantur musculi penis duo, qui car-

carnei orti à superiori parte urethrae sub ossè Pubis, ambientes bulbum urethrae, inferius juncti, decurrunt, & secedentes inseruntur utrimque membranae forti corporum cavernosorum penis. Hinc agendo, confringunt Urethrae partem posteriorem, quo urinam ex urethra, sed praecipue in coitu, vi magnâ semen expellunt. B. Waterboort-
Dyvers. Gall. *Muscles Accelérateurs.*

ACCESSIO, idem quod *Paroxysmus.*

ACCIDENS, idem quod *Symptoma.*

ACCIPITRINA, est herba, quae nomen ab ave accipitre mutuatur. Vide *Hieracium.*

ACCIPITER, quasi ἀκίπτερος, ex ἀκίς, celer, & πτερόν, ala, vel ab accipiendo, quod aves accipiat. Gall. *Eprevier.* B. *ten Habih.* A. a Hawk.

ACCYSETUM, est Alyssi species.

ACER, vel ut apud *Solinum* legitur ACERIS: est arbor glandifera, satis procera flore rosaceo, pistillo frugifero, tricapsulari, in alam foliaceam desinente, foliis laciniatis: Hujus cortex est rubicundus, lignum durum & satis fragile: Ex hujus arboris succo faccarum præparant Canadenses, uti constat ex Act. anglic. philos. n. 171. p. 988. dicta fortè ab arcu, quia ex ipsius ligno Arcus fiebant. Gr. Σφένδαμουσ à σφένδαμος, à robore, vehementia, duritie: à σπεύδω festino, incito. B. Hoog-hout. G. Ahorn, Masz holder baum. Gall. *Erable*, A. The Malple tree.

ACERBUM, ab ἀκίς, acies, acumen; quia, quod gustatu acerbum, id linguam confringit & exasperat. Gall. *Apre.* A. Scharp.

ACERIDES, sunt Emplastra, quae carent Cera.

ACERVUS, est magna collectio & accumulatio rerum supra se invicem positarum: quasi agervus, ab agerendo dictus: vel ab ἀκίς, cuspis, quod acervus sit fastigiatus, vel ἀγείρω, congreco. B. *ten Hoop.* Gall. *un Monceau*, *amas.* A. a Heap.

ACETABULUM, idem quod *Umbilicus Veneris.* Folium habet rotundum & in summitate depressum, à similitudine scutellarum dictum, in quibus acetum olim mensae solebat apponi. Gr. κήπεσ Αφροδίτης, id est, *Hortus Veneris.* item Γῆς ἑμφυλιόσ, Terrae umbilicus; Κοτυληδών, umbilicus Veneris. B. *Venus-nabel-kruid.* G. Nabelkraut.

kraut. Gall. *Efcuelles*, *Nombri de Venus*. A. Venus-na-
vel-wort: vel Pony-wort.

ACETABULUM, in genere denotat offis cavitatem,
alterius offis caput profundius excipientem; & in specie
applicatur cavitati; quæ est in extrema cervicis scapulæ
parte, & caput brachii excipit; & imprimis cavitati mag-
næ, formatae in concursu externo trium offium, Ilii, Ischii,
& Pubis; capiti offis femoris recipiendo dicatæ: nomen ab
accipiendo habet, quia capit aliquid; dicitur quoque Py-
xis & *κοτύλη*. B. *en' holligheit des heuven-beens*. G.
Die Schuiffel, vel hoele darin Sich die beine-fugen. Gall.
*la Boëte ou grande cavité formée par les os des Isles, Ischion
& Pubis, pour recevoir la tête de l'os de la cuisse*. A. The
great cavity in the glipbone. Item glandulæ quædam in
Chorio, Acetabula vocantur, de quibus vide *Cotyledones*.

ACETABULUM, est etiam Veterum mensura, conti-
nens vini uncias duas cum semisse, sed olei uncias duas
& dragmas duas; aliis erat liquidorum sesquicyathus. Gall.
Acetabule *petite mesure qui contenoit la quatrieme partie
de l'Hemine, ou deux onces & demie de liqueurs, ou de
matiere seche, suivant le rapport de Pline*.

ACETARIA, sunt ex vegetabilibus obsonia vel condi-
menta, quæ cruda cum aceto, oleo, & sale manducan-
tur. B. *Staa*. G. *Salade*. A. *Salets*. pertinet hoc nomen,
vel ad vasculum, in quod acetum infundebatur ad intin-
gendos cibos, vel ad mensuras, cotylæ quartam partem,
id est 24 drachmas denotans.

ACETOSA, est planta flore apetalò, femine triangula-
ri capsulâ obvoluto, quæ conficitur ex tribus foliis cali-
cis: habet folia oblonga, viridia, splendentia, succum
acidum habentia, cætera ut in Lapathò, nisi quod sapor
acidus sit in caule & foliis: Radix fibrosa, lutea, strenue
siccante & adstringente sapore. Saporis est acidi, unde ei
nomen impositum. Gr. *ὄζυλις* & *ὄζυλάπαρον*, quia inter
Lapathi species recensetur. B. *Zuuring* / *Surkel*. G.
Saur ampffer. Gall. *Ozeille*. A. Sorrel.

ACETOSELLA, est minor Acetosæ species, & ejus-
dem originis dicitur & Alleluja, Lujula, Oxys, Aceto-
sum trifolium Oxytriphylum. B. *Wilaaberzuring* /
Waelkocks-hood. Gall. *l'Alleluja*. A. Wood-forrel.

ACETUM, est liquor acidus, vegetabilis, tenuis, pe-
ne-

netrans, subpinguis, ignem & flammam extinguens : in genere autem liquorem quemcumque acidum notat, unde nonnullis spiritus salis, nitri, vitrioli, & similes, *Acetum* dicuntur. Verum tamen in officinis liquorem solum acidum denotat, ex potentis succis factum & *κατ' ἰξοζην* ex vino seu uvis : & hoc recipiendum est, quoties *Aceti* simpliciter fit mentio. Aliud est *Simplex*; aliud *Destillatum*, cum vel sine Medicamentis; aliud est *Compositum*, ut *Acetum Calendulæ, Rosarum, Sambuci, Scilliticum*. Gr. τὸ ἰξοζην. B. *Αξζην* / *Edik*. G. *Essig*. Gall. *Vinaigre*. A. *Vinegar*.

ACETUM ALCALISATUM, est acetum destillatum, quod ipsius proprio sale alcali est saturatum & acuatum.

ACETUM PHILOSOPHICUM, est acidum ex melle destillatum, vel est aqua mercurialis, quam alias lac virginicum appellant, quo metalla solvi perhibent. Gr. ἰδαζροφάρ.

ACETUM RADICATUM, est liquor acerrimus aceti, abstracto phlegmate, cum proprio suo sale conjunctum, & hac de causa etiam *Acetum alcalifatum* appellatur.

ACHAMENIS, est Polii species assurgens : Fortè ab *priv.* & *χαμαι* humi.

ACHATES, vel *ACHATITES LAPIS*, Est genus inter opacos lapides, & gemmas, ita medium ut semiopacum vocari queat : coloribus & rerum imaginibus quas ab ipsa natura formatas, repræsentat, valde varians. Ab *Achate fluvio Siciliae*, ubi primùm inventus est; vel *ἀπὸ τοῦ ἀχαιῶ*, id est à cura, quam, ut animi molestiam discutere dicitur. B. *Agat*. Gall. *Agathe*. A. an *Agat*.

ACHILAI, est hordei species, putatur ab Achille quodam rustico nomen habuisse.

ACHILLEA & *ACHILLEUS*, vide *Millefolium*. Sic dicitur, quia ferunt Achillem Chironis discipulum primum invenisse. Gall. *Mille feuille* (*Herbe & fleur, qui guerit les playes & qui a été trouvée, a ce que l'on dit, par Achille*). A. *Yarrow*.

ACHLYS, significat aëris caliginem, & turbationem, cujus crassamentum est medium inter nebulam & nubem, crassius nebula, & nube tenuius; & in specie ita dicitur oculi quoddam vitium caliginosum ob cicatriculam tenuis-

nuiſſimam à ſuperficiaria corneæ exulceratione factam, nigrum pupillæ occupantem. Recenſetur inter ſpecies *Amblyopia*, ab ἀμβλῶ obtenebror. Gall. *Brouillard*, à cauſe que la vue ſe trouve comme obſcurcie par un leger ulcere, qui eſt ſuperficiel ſur la cornée transparente.

ACHOR, ſeu *Cereæ*, eſt cruſtoſa ſcabiei Capitis ſeu Herpetis ſpecies: ſunt ulcera in capitis ſuperficie pluribus exiguis foraminibus aperta, ſanie liquida manantia, fetida, putrilaginofa & cadaverofa, alias livida, alias flava, ſæcis ac tuberofis cruſtis tecta, pruriginofa; orta à quocunq; acri glandulas cutis obſidente. Derivatur ex a priv. & χῶρε locus, quia parvum locum occupat. Differentia Achoris & Favi hæc eſt, quòd in Achoribus foramina ſint minora & viſum quandoque eſſugientia: in Favis verò majora & manifeſta. Dic. etiam cruſta lactea. *Lactumia* & *Tinea* præfertim, ſi Achores diutius durent, & tardius ad curationem diſponantur. Gr. Ἀχὼρ *Sapbati* Arabibus. B. *Schurfthead des hoofds*. G. Reudigkeit des Haupt. Gall. *Teigne ou Gale de tête*. A. Runing fores of the head.

ACHROI, ſunt homines decolores, ut Melancholici, Cachectici & Chloroſi vel Ictero laborantes vel exſanguies ex a priv. & χῶρε color. B. *Wankoleurig*. G. Entfärbt, uebel gefärbt. Gall. *Une Mauvaise couleur*. A Ill coloured.

ACIA Celfi, idem quod *Fibula Chirurgorum*.

ACIDA *Dyspeſia*, vide *Dyspeſia*.

ACIDITATIO vocatur ſymptoma ventriculi; quando vino aſſumptum in illo acorem contrahit, quod *Hypochondriacis* quibuſdam ſatis familiare eſt.

ACIDULÆ, ſub aquis mineralibus comprehenduntur, & ſunt propriè tantum aquæ ſpiritu acido imprægnatæ, quarum vires differunt pro natura metalli vel mineralis ab hoc acido corroſi ut ſunt ſpadanæ &c. vide *Balanæum*.

ACIDUM, eſt ſal fixus, aut volatilis: cognofcitur, 1º. ex ortu ſuo, nativo, fermentatione, igne. 2º. ex materie ſua vegetabili, foſſili. 3º. Eſſectu efferveſcentiæ, cum alcalinis, terreſtribus, Oſtracodermatis, Coralliis, &c. Præcipitationis, coalitiſ in neutrum cum alcalicis, terreſtribuſque; ſolutionis inprimis partis metallicæ mercurialis; Mutationis coloris Heliotropii, Roſarum, violarum, in rubrum; ſaporis; odoris; doloris rodentis lan-

cinantis, excitatione : ab *ἀκίς*, acies, acumen : quòd acida linguam pungendo vellicent. B. Zuur. G. *Acide*. A. Acid.

ACINESIA, est totius corporis aut partis alicujus immobilitas, ut in Paralyfi, Apoplexia, Syncope &c. ex *α* priv. & *κίνησις* moveo. B. *Onbeweegelijfheid*. G. Unbeweegelicheit. Gall. *Immobilité*. A. Immobility.

ACINI, sunt *granula* minutiora five per se crescant, ut acini, id est, bacca sambuci, five aliis inclusa, ut acini uvarum, quin & ipsas uvas integras sonant. *Acinus* etiam *Columella* appellatur : ut & minutissimæ glandulæ in hepate, cute, &c. quæ ferè visum fugiunt, quoque *Acini glandulosi* appellantur. Gr. *ῥαζή*. B. *ῥοζή*. G. Koernlein. Gall. *des Grains comme ceux de raisin, de Lierre*. A. Akernel, or Grain.

ACINIFORMIS TUNICA, idem quod *Oculi Tunica uvæa*, dicitur quoque acinosa tunica, vel Gr. *βενουίδης*,

ACINUS vel ACINOS, est Ocimastrum ; an ab *ἀκίς* medeor ? Exponitur res vilis, & nullius pretii.

ACIPENSER, genus piscis, ab accipiendo, quod frequens mensis accipiatur. Gall. *Sorte de Poisson, qu'on croit être l'Esturgeon*.

ACMASTICA FEBRIS, idem quod *Synochus* ab *ἀκμάζω* invalesco, vigeo. vide *Homotonos*.

ACME, est morborum vigor, seu status & summum : morbi plerique quatuor tempora habent : primum dicitur *Ἄρχή*, id est, *Principium*, seu *Invasio*, five cum morbus primo invadit. 2. *Ἀύξωσις*, five *Augmentum*, estque tempus inter principium & vigorem. 3. *Ἀκμή*, seu morbi *Vigor*, cum morbi symptomata maximè urgent ; in quo æger, si vires deficient, moritur. 4. *Παρακμή* seu *Declinatio*, quando morbus deferbuit, & æger extra noxam judicatur, nemo enim in declinatione moritur, ab *ἀκμάζω* vigeo. B. *Het hoogste der ziekte of gezondheid / stilstand / top / 't hoogst*. G. Wann die Kranchheit am heffigsten ist. Gall. *le plus haut degré, ou point de la maladie*. A. The height of a disease. Est & *Athletarum* supremus vigor.

ACONITUM, est Herba, cujus denominationem derivant ab *ἀκόνις* vertices montium, quia rupes & loca petrosa amat ; crescit enim in montibus circa Alpes ; *Aconitus* enim est collis circa Heracleam Ponticam : vel *ἀκόν*

τοῦ ἀκρίου a cautibus : planta est, quæ caulem habet exiguum, rotundum, in multos ramos divisum; folia in ambitu ferè rotunda, ampla, laciniata habet, & florem pentapetalon anomalum, caput humanum cucullâ monachi tectum referentem, pistillum abit in siliquas multas univalves, dehiscentes, quæ recondunt semina angulosa, nigra; radix fibrosa; vis deletaria magna inest, hinc *Lycostoni* cognomen habet à λύκος lupus, & κείνω occido. B. *Wolfswortel*. G. Dolwurtz, Narren-kappen, Ehsenhuetlein, Wolfskraut, Gifftkraut. Gall. *Aconit*, *Tuë Loup*, A. *Wolfbane*, *Monks hood* or *Libbards bane*.

ACOPUM, est medicamentum, quod lassitudinem è vehementiore motu corporis contractam, illitu sopit, & dolores levat: è calefacientibus, emollientibusque conflatum. ex a priv. & κενόζω lassio. B. *Salbe von vermoitheid / verfris-zalf*. G. Eine Salbe vor Muediteit. Gall. *Onguent ou medicaments, dont on se fert pour oter la lassitude du corps*. A. Medicines against weariness.

ACOR est acidus ructus ex cibis aciescentibus non benè digestis in ventriculo. B. *Zuure opcrisping*. Gall. *Rapport aigre, aigreur*. A. *Soverness*.

ACORNA, vide *Acarina*.

ACORUM & ACORUS, Est calamus aromaticus officinarum: est duplex *Indicus* vel *Nosstras*; præstat prior fragrantia: in usu radix, quæ oblonga, paululum compressa, in superficie quasi geniculata, externè ex flavo rubescens, intus alba, fungosa, saporis acris, suaviter amaricantis, & aromatici, odoris fragrantis; in paludibus crescit, eminent tota ex aqua, & tota semper decurrit horizontaliter supra aquam, in limo riparum, & fibræ inhaerent aquæ. Dicitur, quod τὰς ἀβραῖς, id est, pupillæ seu aciei oculorum caliginosæ medeatur. B. *Calmoes*. A. *Sweet flag* or *Calamus*.

ACOSMIA, est status sanitatis perverfus cum faciei decoloratione, vide *Achroi*. Idem quod *Ataxia*, ex ἀνομοσία non orno. B. *Verkleurtheid*. G. *Veränderte farbe, uebel gefärbt*. Gall. *une mauvaise couleur*. A. *Siekness accompanied withan ill couloured face*.

ACOUSTICA, sunt medicamenta auditum juvantia, ab ἀκούω audio. B. *Gehoor-middelen*. G. *Gehoer-Mittelen*. Gall. *Remedes contre la surdité*. A. *Medicines aganist deafness*.

ACRA-

ACRASIA, est INTEMPERIES five qualitatum in mixtione excessus, ex *a* priv. & κρηγνυμα tempero. B. Ongetempertheid / onmatigheid. G. Unmaessighkeit. Gall. Intemperie. A. Intemperate.

ACRISIA, est turbulentus morborum status, adeo ut nullum, difficile, malumque iudicium aut crisis sumi vix possit, ex *a* priv. & κρηγνυμα iudico. B. De ziektenz stilstant wanneer men nauwopzichs bonnig geben han. G. Unruhigkeit im Kranckheit. Gall. Etat de la maladie, ou l'on ne peut porter aucun jugement à son égard.

ACROCHIR, Gr. ἀκροχίρ, est summa & extrema manus, cujus termini sunt ulna cum radio, & extremi digitorum apices: dividitur in tres partes minores, carpum seu Brachiale, metacarpum seu post brachiale, & in digitos.

ACROCHEIREISIS dicitur species luctæ vel exercitationis, quando duo homines summis manibus inter se colluctantur, & sese raptant.

ACROCHORDUM, est verrucarum species, dolens est, orbiculari figurâ cum angusta basi, & pensilis verruca appellatur. Vel est verruca sub cute durior, asperior, callosa, & plerumque teres, cuti concolor, infra tenuis, ad cutim latior, Juniores maximè infestans: sic dicta, vel quòd vertice suo similis sit resectæ chordæ, secundum extremitatem, vel quòd in imo adeo angusta sit, ut pendere videatur. ex ἀκρον summa & χορδὴ fides. B. Een wartte / werde. G. eine Wartze. Gall. Verrue, cor, Porreau, durillon (qui se forme sous la peau aux pieds & aux mains).

A. A hanging wart.

ACROMIUM, est scapulæ processus superior, five humeri summitas, ubi cum scapulis claviculæ committuntur; dicitur & humeri mucro & summus humerus, ex ἀκρον summus, & ὤμων humerus ἀκρόμιον Rusō. ἰπομῖς Eurip. ὀμω κεφαλῆ. B. Het Schouder-beens hoofd / uitsieckzel / schouder top. G. Overste theil des Schulterblats. Gall. l'Acromion, Eminence de l'épaule. A. A. Sinus at the end of the shoulder-blade.

ACROMPHALUM, vel ACROMPHALIUM, est umbilici medium, five umbo, cui funiculus umbilicalis ante partum adhærebat; dicitur & μεσόμφαλον, Μεσομφάλιον, ex ἕκρον summus & ἄμφαλον umbilicus. B. Het midden des

des nabels. G. Das mittelt van der nabel. Gall. *Le milieu du nombril.* A. The middle of the navel.

ACROS, significat summum, extremum ita dicitur de naso, de ossium prominentiis, digitorum extremitatibus: & herbarum summitatibus, dicitur idem de Athletarum & morborum vigore, vel ab ἀκροῦ, quod summum notat: vel ab ἀκροῦ excelsa perambulo. Gall. *Extremitez.*

ACROTERIASMOS dicitur extremarum corporis partium, videlicet manuum & pedum, vel putrescentium, vel quorum ossa perierunt, per ferram resectio.

ACTE, est *Sambucus*. Ἀκτὴ Græcis, fortè à littore Attico, quod ad mare: Sambucus quippe aquas amat; ἀκτὴ porro litus est. Vide *Sambucus*.

ACTIO, est operatio sive Functio, definiti motûs definita exercitatio: solent distingui in vitales, animales, naturales, sexus, Privatas, Publicas: *Vitalis* dicitur omnium motus inseparabilis à vita, ac proin motus cordis, pulmonis, cerebelli. *Animalis* dicitur motus, in quo mens conscia simul concurrat, ac proin sensuum motus, & musculorum voluntariorum. *Naturalis*, est motus, qui heterogenea assumpta mutat sic, ut abeant in naturam nostram modo positam, quales sunt actiones viscerum & vasorum. *Sexus*, est actio quæ viro vel mulieri propria, ut semen conficiendi vel suscipiendi. *Privata* actio est, quæ modo uni inservit parti, uti est vesicæ urinariæ. *Publica* actio est quæ toti corpori inservit, uti est actio ventriculi. B. *Werkunge/ Bedienunge des Lighaams*. G. *Wuerckung*. Gall. *Action*. A. An. action, operation, or function.

ACTUALIS IGNIS, vide *Ignis actualis*.

ACULEI, Vegetabilium quæcunque duriuscula in cuspidem turbinata puntionem infligunt spiculorum modo, nominantur. Gr. ἀκροῦ. B. *Θοοζην*. G. Dorn, Stachel: Gall. *Espines, Pointes, des piquants*. A. Thorns, or Pricks.

ACUERE, Chymicis est, quando liquor debilis, ab alio fortiori, ad dissolvendum penetrantior redditur. Sic sp. falis acuit succum citri, spiritus nitri acetum destill. ad solutionem pro conficiendis magisteriis. Sic suppositoria acuuntur scammonio, aliisve rebus. B. *Der scharpen*. G. *scharpfen*. Gall. *Aiguifer*. A. Go Scharpen,

ACULA, est diminutivum ab *Acus*;

Acus;

ACUS, sunt frumenti purgati sordes levissimæ plerumque pelliculis thecam granorum efformantibus constantes, quæ ventilabris ejaculantur. Gr. *συσκάνον, ἄχρον*. B. *staf*. G. Sprey, Klev. Gall. *Paille, Balle*. A. Chaff.

ACUS, instrumentum est tenue, oblongum in extremitatibus habens acutiem & rimam, cujus ope partes in unione solutæ consuuntur, vel uniuntur. B. *Gen naalde*. Gall. *Une Aiguille*. A. Needle.

ACUS EXPLORATORIÆ, pertinent ad docimafticæ Metallicæ, & sunt exiles latiusculæ virgulæ metallicæ, quæ lapidi Lydio affrictæ, testantur depuritate metallorum & monetarum.

ACUS INTERPUNCTORIA, dicitur illa, qua utuntur in suffusionibus sive cataractis in oculo removendis. Gall. *Aiguille à cataracte*.

ACUTELLA, est *Ononis*; sic ab acutis spinis dicta.

ACUTUS MORBUS est, qui cum magno periculo, brevi tempore decurrit: estque vel *Perperacutus* sive *Percutissimus*, qui tertio vel quarto die terminatur: vel *Peracutus*, qui usque ad septimum diem extenditur: vel *Acutus simpliciter*, qui ad decimum quartum vel vigesimum diem ad summum durat: vel *Acutus ex accidentia*, qui quadragesimum diem pro summo termino habet. *Præcipitem* non malè cum *Scribonio* dicas; vel *Celerem* cum *Aureliano*; *Pernicialis Livio* dicitur, qui *celeriter* necat aut liberat hominem. Gr. *ἄξυ νόσημα καὶ πᾶσι*. B. *Gen seherpe haastige ziekte*. G. *Gefährliche* vel *geschwinde Kranckheit*. Gall. *Maladie aigue*. A. *an acoute disease*.

ADAMAS, verus; est lapis purissimus; durissimus; solidissimus; liquidissimus; refulgentissimus; pretiosissimus; gemmarum crysalli fortè perfectissimæ simillimus, singularis lucis repercussu omne corpus superans. Igni summo, tempore longissimo indomitus resistens; *ἀδάμας*, ab *α* privat. & *δάμας*, domo; quòd propter insignem duritiem lapis ille fit ferè indomabilis. B. *Gen Diamant*. Gall. *un Diamant*.

ADDITAMENTUM, vid. Epiphysis.

ADDUCTORES MUSCULI, sunt illi, qui brachium, crus, pollicem, indicem digitum, oculos &c. adducunt, versus corpus, quorum Antagonistæ *Abductores* nuncupantur. B. *De nahafende spieren*. G. *Herzuziehrende Mausz*. Gall. *Muscles adducteurs*. A. The contracting muscles.

ADEN-

ADEN, idem quod *Glandula*.

ADENOSUS ABSCESSUS, vocatur tuberculum, crudum, durum, atque omnino contumax discissu, glandulam mentiens, etiam circa loca glandularum expertia enatum.

ADEPHAGIA, est puerorum voracitas, qui subinde alios cibos, prioribus nondum concoctis vel digestis, afflumunt, Græcis componitur ex ἀδην largiter & φάγω comedo. B. *Gulzig eten / gulzigheid*. G. *Fräßigkeit*. Gall. *Voracité, Goulu*. A. *Gréedineff*.

ADEPS, Gr. Στεγ, est pars sanguinis oleosa, albicans, in parvis vesiculis membranosis collecta, fovendis & inungendis partibus inserviens: ab Anatomicis à pinguedine distinguitur, cum adeps sit crassior, durior, calore difficilius solvatur & promptè coëat; & hinc in homine vix reperitur, sed modo in brutis: Quomodo hoc sanguinis oleum per vasa peculiariter in vesiculas appropriatas fluit, observatione *Malpighii* constat. Videantur Institutiones nostræ & Anatomia. B. *Smeer / vet / ongel*. G. *Feizte, Fett, Schmeer, Schmalz*. Gall. *Graisse, sein*, A. *Graef, or fat*.

ADEPTI, dicuntur à Chymicis, qui artem Chymicam benè norunt, & inter Chymicorum Philosophos relati sunt. Vel qui omnem laborem in arcano universali acquirendo impendunt, & in hanc metam adspirant; sic etiam vocantur adeptos qui specialem scientiam crederent se habere sive in Medicina sive in Chirurgia pro sanandis ægris. B. *Mangenomene*. G. *Sehr erfahren in der Ehemie*. Gall. *Adeptes*. A. *Skilfull in Chymistry*.

ADIANTHUM, nomen ab eventu accepit, quòd folium ejus aquâ perfusum ἀδινεται, id est, non madeat, sicco semper simile. Διαινέτω & διαινέω est perluo, abluo. Atque hoc potissimum accipiendum de imbre in illam plantam decidente, cujus stillicidium foliis ejus non infidet. Vel quod interioribus puteorum parietibus & fontium marginibus, quas coronat, adhæret: dictum est *Adiantum*, quòd nimirum quasi sitiens illorum aquas, quas tamen adit & respuit, quærat. B. *Djouwen hair, Venus hair*. G. *Frauwen haar*. Gall. *Rue de muraille, Capillaire, Adiante*. A. *Maiden-hair*.

ADIAPNEUSTIA, est impedita, per insensibiles corporis poros, perspiratio, a priv. & διαπνέω perspiro. B. *Wclette Doo?waaseming*. G. *Verhinderte Auflauff der Dunstien*. Gall.

Gall. *Transpiration supprimée*. A. Hindred perspiration.

ADIPOSI DUCTUS, vide *Sacculli adiposi*.

Αδίψοι, ab *a* privativo & *δίψα*, sitis, quod sitim sedat.

ADJUTORIUM OS, vide *Humerus*. Sic dicitur, quia in elevando brachio juvat. B. *Hulp-bren*.

ADNATA TUNICA, est membrana oculi extima, orta à Periosteo, ex ambitu exteriori orbitæ, ibidem laxa; mobilis est; vasculosa; toti anteriori oculo obducitur, pellicula, solida est, hâc firmatur oculi bulbus; in medio relinquit foramen rotundum pro tunica Cornea, per quam transparet oculi iris & pupilla. Vocatur & conjunctiva. B. *Het aangewassen oogvlies*. G. Das angewachsene Hautlein. Gall. *La membrane conjonctive*. A. The outmost coat of the eye.

ADNATA vel ADNASCENTIA, five *Appendices*, ramuli dicuntur, quos caulis nonnunquam ex se mittit, quasi novam adscitiamque prolem. Sic autem vocantur, quod quasi cauli adnascantur & superaccedant. Gr. *παγαφωδῆς*, quod circum caulem erumpentes accrescant, appellârunt. B. *Wangroeißel*. G. Angewachsen, Anhang. Gall. *Excroissance*.

ADOLESCENTIA vid. *Ætas*.

ADONIS FLOS, planta est Ranunculi species, cujus caulis rotundus, villosus, intus excavatus, & in multos ramos divisus, folia tenuiter incisa, saporis acris, coloris viridis, flores rosacei, purpurei, qui *sustinentur* à pedunculo satis longo; radix minima, alba, simplex, saporis ingrati & herbacei; nomen accepit ab Adone veneris Amasio, dicitur & Eranthemum, ab *ερυθρον* ruber, & *λευκον* flos, quia hujus plantæ flos est ruber, quibusdam dicitur *φλαζ* à floris flammeo igneque colore. B. *Winnettekens / Quivels-oog*. G. Jeldroszlein, Adonis Blum. Gall. *Fleur d'Adonis*, *espece de Renoncule*. A. Adonis Flower, Red Maithes.

ADOR, *Zea*.

AD PONDUS OMNIUM, significat, quod ultimum in formula præscriptum medicamentum tantum debeat pendere, quantum omnia illa superius præscripta simul.

ADRA RHIZA, est radix dura, & crassa, diciturque de Aristolochia, *ἀδρα* enim est abundans, multus, opulentus, crassus.

ADRACHNE, vide *Andrachne*.

ADSTRICTORIA, vide *Adstringentia*.

ADULTERATIO, significat in Pharmaceuticis medicamentorum fraudulentam corruptionem sub specie genuina. A. Adulteration.

ÆGAGROPILA, sunt pilæ Rupicaprarum seu Damarum oblonga frequentius, & rarius rotunda figura donatæ, quæ in primo aut secundo ventriculo horum animalium reperiuntur; pondere etiam, cum maximæ habentur, levissimæ, & quasi ex flocculis lancis confectæ: duplici constant substantiâ, quarum interior gemina, aut fibras radicum, aut filamenta & plantarum cauliculos succo concreto & exsiccatione in pulverem subtiliorem faciente compacta refert; exterior coriaceam cutim; interdum tamen lignosum corticem quendam, rarissimè crustam lapideam æmulatur, coloris ut plurimum aut cineritii, aut nigri, aut etiam ex luteo obscuri; & magnitudinis variæ, quæ tamen manum in pugnum contractam vix unquam excedat; dicuntur in variis affectibus singulari cum emolumento à Medicis exhibitæ in certa dosi; loco Bezoar Orientalis utuntur. Ab Ægagros Rupicapra & *πίλα* pila. Gall. *Agropille*.

ÆGER, infirmus morbo, ab *αἰ* voce doloris; unde *αἰδέω*, lugeo.

ÆGIAS, Notat apud Hippocratem concretionem albicantem, quæ pupillæ oculi inhærescit, aciei caliginem offendit, eamque obscurat.

ÆGILOPS, & *Anchylops*, sic dicitur, quia hoc laborantes caprarum in modum intuentur, vel quia hoc affectu capræ sæpe laborant; estque propriè tuberculum, ut plurimum cum inflammatione, à caruncula lachrymali affecta ortum, majorem oculi canthum obsidens; sæpe *Anchylops* & *Ægilops* confunduntur; Quidam tamen distinctionis gratiâ dicunt, quòd *Anchylops* sit, quando illud tuberculum nondum est apertum: *Ægilops* verò ubi abscessus factus est, & ruptus, quòd, si tempestivè non aperiatur, os subjectum cariem contrahit, dicitur & fistula lachrymalis. vide *Anchylops*. B. *Gen geiten-oog / traan fistel*. G. Geisz-Aug. Gall. *Oeil de chèvre*, *Fistule lachrymale*. A. A swelling in the corner of the eye. Sumitur quandoque pro *Lachrymali Fistula*. B. *Oog-fistel*. G. Aug-Flusz,

Flusz, Auogen-Fistel. Gall. *Fistule à l'Oeil*. A. Lachrymal
Fistule. Item est species graminis hordeum enecans, ex
aiz caper, & aψ oculus, facies, vultus. B. *Dravig / ge-
baarde ebene*. G. Dravich, wilder Haber, Hasen-Brot.
Gall. *Coquiole*. A. Bearded wild Oats or klaver.

ÆGILOPS, est Cerris vel Festuca. Ex aiz caper & aψ
oculus. Sic dicitur quia putatur hac herbâ oculorum mor-
bis, qui dicuntur *Ægilops*, mederi posse. Gall. *fetu*.

ÆGOCEROS, fœnum Græcum esse putatur. Ex aiz
caper, & *algas* cornu, quasi diceret capricornus. Ipsi-
us enim filiquæ, capri referunt cornu.

ÆGOLETHRON, est Ranunculus, qui dicitur Flam-
mula: sic vocatur, quod quadrupedes & præsertim capri
inde facile moriantur. Ex aiz caper & *algas* exitium.

ÆGYPTIACUM UNGUENTUM, est compositio
valde deterfiva, improprie unguentum appellatur, nam
neque oleum neque pingue quid illud ingreditur; nomen
ab Ægypti regione traxisse videtur. Gall. *Onguent Ægyp-
tiac*.

ÆIPATHIA, idem quod *Aipathia*.

ÆREOLUS seu *Chalcus*, est Veterum Græcorum pon-
dus, pendens grana duo nostratum.

ÆRUGINOSA BILIS, vide *Bilis*.

ÆRUGO, sive **VIRIDE ÆRIS**, est æris, sive cupri,
mediante quovis acido, in friabile & viride corpus redu-
ctio. Gr. *αἰράριος*. B. *Spaans-groen / Koper-roest*.
G. Kupffer gruen, Span-gruen, Gruen-Span. Gall. *Vert-
de-gris, verdet*. A. Verdugreafè.

Æs, metallum est, quod in igne quidem fixum satis,
tamen fumans, & aliqua parte volatile, ductile sub mal-
leo, & in fila subtilia distractile, valde elasticum & tin-
niens, igitur ante fusionem, solvitur facile ab omni Sale,
viridescens, cærulescens, & dimisso temere solvente in
sordes abit informes, pristina coloris pulcritudine amissa,
unde in aère & aqua florescit, adeoque in parvos crystal-
los mutatur, facillime cum plumbo & antimonio in *Scor-
rias* vitrumve versum, a testa in fumos, vel per testam
abit, coloris est sanguinei ad flavedinem tendentis, & gra-
vitas respectu aquæ, velut 8843. ad 1000. B. *Koper*.
G. Kupffer. Gall. *Cuivre*. A. Copper.

ÆSCHYNOMENE, sic vocatur herba impatiens, feti
noll

noli me tangere, quia tactum humanum non fert, ab
αισθητικου pudefacio. Gall. *la sensitive*.

ÆSCULUS, potius *Esculus*, est arbor glandifera incertæ speciei, dicta, quia ejus fructus seu glandes comeduntur, forte ab *αι* semper, & *ιδω* edo.

ÆSTUARIUM, idem quod *Vaporarium*.

ÆSTUS, idem quod ardor, visio, notat quoslibet fervores, sive sint externi à sole, pharmaco, igne; sive interni à febribus & inflammationibus; dicitur etiam de aëris fervoribus. Gall. *Ardeur*. A. Heat.

ÆTAS, est certus temporis decursus, quem id, quod vivit, transigit, & quo evidentem mutationem subiit. Estque sextuplex, *Pueritia* nempe ad annum quintum, quæ distinguitur in tempus ante, in, & post dentitionem. 2. *Adolescentia* ad annum decimum octavum, & adolescentia propriè dicta ad vigesimum quintum. 3. *Juventus*, à vigesimo quinto ad trigessimum quintum. 4. *Virilis ætas*, à trigesimo quinto ad quinquagesimum. 5. *Senectus*, à quinquagesimo ad sexagesimum. 6. Hanc sequitur *Decrepita ætas*, quæ tandem in mortem terminatur. Gr. *Ηλικια*. B. **QUADERDOM**. G. Alter, Alterthun. Gall. *Age*. A. Age.

ÆTHALES, est sempervivum, sic dicitur quoniam semper viret. Ex *αι* semper & *ταλλα* vireo, pullulo.

ÆTHIOPIS, est herba foliis valde lanuginosis, sic dicta, quia ex Æthiopia huc allata.

ÆTHIOPS MINERALIS, est præparatio ex Mercurio, quando nempe duæ florum sulphuris partes cum unica parte argenti vivi miscentur: deinde mixtum accenditur & pulvis niger remanet: vel paratur, sumendo florum sulphuris optimorum drachmam unam, & Mercurii drachmas tres, conteruntur in mortario vitreo, diu, fortiter, donec dispereat argentum vivum, & fiat pulvis niger; Pulvis hic inodorus, insipidus nullo modo acer, nulli rei facilè misceri integrè potest: datus intra corpus, non valet vasa absorbentia venosa, vel Chylifera vel lymphatica, ingredi, si fortunatò operatur, vermibus fortè, necatis, ano exit, decipiuntur ergo, qui illum ut anti-venereum exhibent, vel alios effectus ab ipso sperant, damnosos fortè producit nimiam copiâ datus infantibus, puellis & tenuioribus, quia est massa tantùm insulsa, iners, fossilis, naturæ indomita à summa nigredine Æthio-

thiopsis nomen meruit. Gall. *Æthiops mineral*. A. *Æthiops mineral*.

ÆTIOLOGIA est causæ explicatio seu ratio de rebus medicam artem spectantibus. Unde *Ætiologica* pars Medicinæ est, quæ causas morborum & sanitatis exponit. Ex *αἰτία* causâ, & *λόγος* ratio.

ÆR, Est fluidum valde elasticum, & compressibile, grave, infinita & varia in se continens corpora. B. De Luft. Gall. *l'Air*. A. *Air*.

ÆR INGENITUS, sive *Innatus*, veteribus dicebatur, qui in cavo tympani in aure hæret, verum per recentiores detectum est, quod renovetur per Tubam Eustachianam. B. *Jungeborn* Luft. G. Die mitgeborhne Luft. Gall. *l'Air qu'on trouve dans l'interieur de l'oreille derriere le Tympan*. A. *Innate air*.

ÆTITES, lapis est veluti prægnans, cum quatitur, alio in utero sonante: hujus genera pro diversitate superficiei, (scabræ sc. vel lævis) colorum, tum materiæ inhibi contentæ, constituuntur quatuor. Primum est exterius, scabrum colore vario, plerumque nigricante: continet in se lapidem *Collimum* dictum. Secundum cinerei coloris est, ac in se argillam vel margam continet. Tertium terram in se concludit. Quartum præter hos addit *Plinius* nomine *Taphusium*, qui nostratibus incognitus. Primus orientalis est, raròque pruni magnitudinem superat. Secundus & Tertius etiam in Germania juxta *Sweinfurtum* reperiuntur, pugni que magnitudinem sæpe æquant. Dicitur & *Lapis Aquilæ*, quod in *Aquilæ* nido reperiatur, ad promovendum, ut fabulantur, partum ab aquila eò deportatus, ab *αἰτός* aquila. B. *Årent-steen* / *Ådelær-steen*. G. *Adler-Stein*, *Klapper-Stein*. Gall. *Pierre d'Aigle*. A. *The Eaglestone*.

AFFECTIO COELIACA, vide *Cæliaca passio*.

AFFECTIO COLICA, vide *Colicus dolor*.

AFFECTIO HYPOCHONDRIACA, vide *Hypochondriacus affectus*.

AFFECTIO HYSTERICA, vide *Hysterica passio*.

AFFECTIO NEPHRITICA, vide *Nephritis*.

AFFION, idem quod *opium*: dicitur & *Opfium*: est & nomen Electuarii ab Indis Orientalibus in *Bantam* parati ad excitandam venerem & ferociam.

AFFLICTIO, est ægritudo animi cum vexatione corporis conjuncta. Gall. *Affliction*.

AFRICANUS FLOS, vide *Tumetus Flos*.

AGALACTIA, est lactis defectus, ex *a* priv. & γαλακ. *lac.* B. *Gebrek van zog.* G. Gebrech von Milch. Gall. *defaut de lait.* A. Want of milk.

AGALLOCHUM, sive *lignum Aloës*, Gr. *Ξυλαλόν*: est lignum, cujus frusta rarò magna ad nos adferuntur, ut plurimum enim in fragmentis nobis transmittuntur, nam ex integra arbore sæpe, quæ quercu magnitudine non inferior est, vix lib. sem. ligni laudabilioris eruitur, hæcque optima crescunt nigro-purpurea, venis cinerei coloris intersecta, amara, ponderosa, liquorem, si prunis, candentive ferro imponantur, exsudantia; aromaticum & suavem fumum, si incendantur, præbentia, bullulæque simul post se relinquentia, haud ita facile disparentes; his adde haud postremum bonitatis lignum, si aquæ supernatârint. Dicitur & *Lignum Paradisi*. Nascitur in Sumatra, Champac vicina Chinæ Regno regione, & in Cochin China. B. *Aloë-hout / Paradijsh-hout.* G. *Paradiesz Aloes-Holtz.* Gall. *Bois d'Aloë, ou de perroquet.* A. Wood of Aloës. Indis, Calambac. Gr. *Ἀγάλλοχον*, ab *ἀγάλλομαι*, exulto, glorior, quod insignem suavemque in suffitu spiret odorem; nec non oris gratissimum præstet halitum, viresque roboret. Hinc Chineses maximè ejus odoratu delectantur, & quo gratior amicus, eo meliorem portionem ipsi offerunt. De *Agallocho* vide quoque *Rbodium Lignum*.

AGARICUS vel AGARICUM, est Excrecentia formâ fungi nata in trunco aut magnis ramis plurimarum arborum, ut Laricis & veteris Quercûs, duæ sunt species Agarici, una vocatur femina, quæ est alba, levis, friabilis, & tenera, habetque rectas intus, pectinum modo, venas & incisuras; saporis statim post assumptionem dulcis, sed mox in amaritudinem transit, odoris est penetrantis; hæc est optima species; altera species, quam vocârunt mas, est flava, compacta, gravis, lignosa, & tenax; hæc nihil valet, crescit plerumque in veteri trunco Quercûs. Venit ex Italia, nascitur in Sarmatiæ regione, quæ Agaria dicitur, indeque nomen accepisse perhibent; vel ab Agaro, quem & urbem & annem in Sarmatia vocari tradit Ptolomæus. B. *Lozhen-zwamme.* G. *Lerchenchwam.* Gall. *Agaric.* & A. *Agarick.* Gr. *Ἀγαρικόν*.

AGERATUM, est planta flore monopetalo, personato, infernè tubulato, supernè in duo labia divisò, colore luteo, folia germinat multa, parva, oblonga, incisa, repentia, saporis amari; semina reconduntur in capsula membranosa; radix ejus fibrosa, parva, flavescens, crescit in montibus & locis ficcis: officinalis est, vox fit ex α priv. & $\gamma\eta\epsilon\alpha\varsigma$ senectus, quòd Flos colore vix fenescat. B. **Wijnbloemen / Motten-kruid.** G. Rheyn-blumen, Jungling, Motten-blume, Motten-kraut, Gall. *Ageraton*. A. Maudling or Maadling Tanfy.

AGERAZIA, est infenescencia. ex α priv. & $\gamma\eta\epsilon\alpha\varsigma$, senectus. B. **Jeugdigheid in oude jaren.** G. Gruenend alter. Gall. *Fleurissante vieillesse*.

AGGLUTINANTIA, vocantur quæ vulnere labia deducta conjungunt, & ad perfectam unionem deducunt, qualia sunt adstringentia & exsiccantia. B. **aan walskander lymende of hegtende Medicamenten.** Gall. *Remedes agglutinatifs*.

AGGREGATIVÆ PILULÆ, dicuntur ab aggregare: quia ut inventor Mesue putabat, illis omnes humores aggregantur.

AGNATA TUNICA, idem quod *Adnata*.

AGNINA TUNICA, idem quod Amnios tunica quam v.

AGNUS CASTUS, est *vitex*. Agnus dicitur, quasi $\alpha\gamma\eta\sigma$, sine semine: quòd crederent, ab illo Veneris impetum cohiberi, adeoque semen in viro infecundum reddi, & ne quidem generari, his enim foliis cubitus castitatis ergo sternebant. Sed $\alpha\gamma\eta\sigma$, Lat. est castus, & unicum vocem bis nominant, semel nempe græcè, & semel latinè. B. **Kuis-boom.** G. Schaffinule & Keusch-baum. Gall. *L'Aiguel chaste*. A. The Chast-tree.

AGOMPIASIS, vide *Gomphiasis*.

AGON certamen; significat sæpe summum vitæ periculum ex morbo. A. a Shiveing.

AGONIA, est timor & animi contristatio ab $\alpha\gamma\omega\iota\alpha$, anxius sum, sive potius illam horrendam hominis conditionem, quâ summâ anxietate oppressus, semet ipsum perferre non potest, & morti quam proximus est. B. **Woesheid.** G. Traurigkeit, unmuth. Gall. *Agonie, combat, Angoisse*. A. An Agony.

AGONIA seu *Atechia*, est sterilitas, quæ est mulieris viro u-

tentis ad concipiendum ineptitudo, dicitur & ἀφορία ab ἀ privat. & φέρω fero, porto; si à parte Viri, fit vel ex vitio membri genitalis, vel feminis ipsius malâ qualitate, vel defectu; in feminis à mala uteri vel aliarum partium conceptui infervientium mala dispositione vel conformatione. B. *Onbevruygtheid / Zadeloosheid.* G. Unfruchtbarkeit. Gall. *Sterilité.* A. Barneß, unfruit-fulness.

AGONIZARE, dicuntur, qui ex superante vi morbi & viribus vitæ prostratis efflando animam proximi sunt ab ἀγών certamen. Gall. *Agonizer.*

AGRESTA, vide *Omphacium.*

AGRIA, est *Agrifolium.*

AGRICANTHA, est Cardui feri sylvestris species, ab ἀγρίος ferus, & ἀνάρδα carduus.

AGRIELÆA, est Olea sylvestris, ex ἀγρίος sylvestris, & ἐλαια Olea.

AGRIFOLIUM five Aquifolium, est frutex qui crescit sæpe ad arboris altitudinem, ejus truncus & rami sunt flexiles, habentque duplicem corticem, viscosum griseum aut viridem externè, pallidum internè, odoris ingrati; lignum est durum, compactum, ponderosum, album in sua substantia, in interiori parte nigricans; habet folia in ambitu longa, Laurum referentia, acuta, rigidis spinis armata, semper virentia, baccas parvas, rotundas, rubras, quaterna semina triquetra continentes: Fortè ab ἀγρίος ferus sum, idque propter folia spinis acutis horrida. Referunt Celsæpinus & Dodonæus, quod frutices hi, ubi veterascunt, aculeos deponunt, & folia horum loco producant similia Lauri foliis. B. *Dulst.* G. Walddiessl, Stechpalmen. Gall. *Houx.* A. The Holly-Tree.

AGRIMONIA, five Eupatorium Græcorum, est herba officinalis cum foliis pinnatis, nervosis, rugosis instar Pimpinellæ; floribus hexapetalis rosaceis, in spicam congestis; florem fructus sequitur exiguus, qui binum vel solitarium semen continet. Radix perennis est, longa, mediocriter crassa, nigricans: nomen accepisse videtur, quia sibi in agris alimoniam quærit, vel quod nomen obtinuit ab Argemone, cujus etymon vide in *Argemone.* B. *Agri- monie / leber-fruid.* G. Ondermeug, Bruchwurtz. Gall. *Agrimoine.* A. Agrimony.

AGRIMONOIDES, est Agrimoniae species, ex Agrimonia, & ἰδιῶς forma differt verò, quòd flos non sit ita congestus, neque fructus ita hispidus, & non duo uti in illa dantur, saltem unus.

AGRIOCARDAMUM, est Nasturtii aquatici species; ex ἄγριον sylvestre, & nasturtium, vide Iberis.

AGRIOCASTANUM, est Bulbocastanum, ex ἄγριον sylvestre, & κάστανος castanea.

AGRIOCINARA, est Articolalus sylvestris ex ἄγριον sylvestris, & cinara.

AGRIOCOCCIMELEA, est Prunus sylvestris, ex ἄγρια sylvestris, κόκκος bacca, Prunus, & μηλιά malus.

AGRIOMELEA, est Mali Cydonii species sylvestris, ex ἄγρια sylvestris, & μηλιά malus.

AGRION, dicitur Peucedanum. ἄγριον sylvestre est, quia fortè sylvestria, & montosa amat loca.

AGRIOPASTINACA, est Saxifraga Candia, ex ἄγρια sylvestris, & pastinaca.

AGRIOPHYLLON, dicitur Peucedanum, ex ἄγριον sylvestre, & φύλλον folium.

AGRIORIGANUM, est Origanum sylvestre, ex ἄγριον sylvestre, & origanum.

AGRIOSELINUM, est Ranunculi species, ex ἄγριον sylvestre, & selinum.

AGRIOSTARI, est frumenti sylvestris species, ex ἄγριον sylvestre, & σῆζε farina triticea aqua subacta.

AGROSTIS, graminis species, ab ἀγρός rus, ager, ita dicta, quod ibi proveniat.

AGRIPPA, quasi ÆGRIPPA, ab ægro partu dicuntur, quorum nascendo non caput, sed pedes primi exierunt. Fuerunt autem multi sic appellati, quorum unus fuit Menius Romanus cognomento Lanatus. Alter Sylvius Agrippa duodecimus Latinorum Rex; etiam Marcus Agrippa, Augusti genere, & Herodes Agrippa, Herodis primi Judæorum Regis filius. B. Een kind / dat in 't baren niet de voeten vooz komt. G. Ein Kind dasz mit dem fueßen vor auss kommt. Gall. Un enfant qui se presente dans l'accouchement par les pieds. A. A. Child that is with te feets for out borne.

AGRYPNIA, sive PERVIGILIUM, aut VIGILÆ NI-MIÆ, & COMA VIGIL, est cum somnus diu inter-

rumpitur, per aliquot dies, vel per aliquot menses, vel ut dicitur, Annos. Alii ex somno irrequieto saepius evigilant, & per aliquot temporis spatium redormire non possunt. Sunt quoque sani, qui parumper dormiunt, diu vigiles: at in omni penè dolore vigiliae urgent, & in pleurisque febribus & morbis aut pervigilium est, aut irrequietus somnus; imprimis ubi levissimae inflammationis cerebri prima initia, quibus auctis in coma mutatur saepe; senes item saepe molestis vigiliis fatigantur, quas etiam efficiunt ira, tristitia, sollicitudo, gaudium, meditatio, metus, lusus &c. **B. Waken / Waking / Sla-pelooshud.** G. Wen man nicht schlaffen kan. Gall. *Insomnies.* A. Waching, Waking. Componitur vox Græca ex α priv. ὕπνῳ somnus.

AGRYPNOCOMA, ex ὕπνῳ somnus, & καὶ μὴ sopor inordinatus, idem quod *Coma vigil.*

AGYNOS, est Agnus Castus. Ex α priv. & γυνή femina: hoc est, qui sine uxore aut concubina vitam caelebs tranfigit.

AIGINE, idem quod Caprifolium, ab αἶζ caper.

AIGIROS, est arbor Populus dicta, ab ἀϊγιεῖν experge facio; quia folia, ob tremulum motum vigilare semper videntur.

AGYRTA, CIRCULATOR, sive CIRCUMFORANEUS qui medicamentis empiricis vendendis se dicat, eaque morbo cuius absque ratione ulla expellendo valere jactat, hincque lucri gratiâ populum in foro congregat, ab ἀγυρῆ, populum congreco; olim ita vocabantur Praestigiatores, qui divinâ quâdam virtute, carminibus, & sacrificiorum mysteriis, se morbos infligere; inflictos quoque curare, & si quid sceleris esset commissum à divitibus, eorumque proavis, id magicâ sacrificiorum celebritate, suffimentorumque odore expiare, eorumque inimicos, tam fontes quàm insontes, carminibus oblædere posse, gloriabantur. **B. Een Quakzalver / Beun-haas / een Jan potagie / etc.** G. Landfâhrer, Landfireicher. Gall. *un charlatan, un basfeleur.* A. A quak-salver, a mountebanke.

AHENUM, est vas cupreum, vel ferreum, medicamentis coquendis & destillandis destinatum, dicitur & *Cucuma.* **B. Een Ketel.** G. Ein Kessel. Gall. *une chaudiere, un coquemar, un chaudron.* A. A. Bras-kettle.

AIPATHIA, vel Αἰπαθία, est perpetua passio, seu

feu continua patientia, ab *ἀει* ſemper, & *παθῶ* paſſio. ²

AISTHESIS, ſive ſenſus, eſtque *externus*, ut viſus, auditus, odoratus, guſtus & tactus, hiſce addunt ſitum, famem, & coëundi appetitum. Vel *internus*, ut vulgò ſenſus communis, phantafia, memoria, iudicium, ratiocinium &c. *Aiſtheſis* cum externus eſt ſenſus, eſt receptio, quã motus à corpore aliquo objecto, fibrillis nervorum impreſſus, ſenſorio communi, ſeu animæ, median-
tibus ſpiritibus animalibus in nervis exiſtentibus, communicatur, ab *αἰσθητικῶναι* ſentio. B. **De zin/ bevatting.** G. Die ſinn, empfindlichteit. Gall. *Sens*, ou *ſenſations*. A. The ſenſe.

AISTHETERIUM, eſt ſenſorium commune, ab *Ariſtotele* dicitur τὸ πρῶτον αἰσθητικόν, quod *Carteſius*, aliique huius aſſectæ plures glandulam pinealem eſſe volunt: verum ſenſorium commune debet eſſe, ubi ſenſuum externorum nervi terminantur, qui non in glandulam pinealem, ſed (ut ingenioſiſſ. *Tb. Williſius* demonſtravit) circa initium medullæ oblongatæ in corpore ſtriato, ſuum terminum conſequuntur; vel ſi nervos continuationes ramorum arteriarum juxta nonnullos ponamus, ad eorum exortum communem ſenſorii ſedes ponenda erit, adeoque ubicunque cerebri corticalis ſubſtantia eſt, erit aiſtheterium. Et ſi rectius philoſophari velimus, erit anima noſtra ipſe ſenſuum terminus. Gr. ab *αἰσθητικῶναι*, ſentio. B. **De gemeene zin-plaatg.** G. Allgemeine platz der Sinnen. Gall. *le ſenſoir commun*. A. The common ſenſory.

AJUGA, eſt *Chamaepytiſ*, dicitur & *abiga*. Fortè, quaſi ſine jugo, quia abortum concitat. Vide *Iva* & *Abiga*.

AIZOON, eſt *Telephii* & *Sempervivi* ſpecies, quæ diu in vivis perſiſtunt, ex *ἀει* ſemper, & *ζῶν* vivum.

AL, eſt particula Arabica, quæ nominibus in principio ſæpe apponitur, ad rem nempè exaltandam, ut in *Alcali*, *Alchymia*, *Alhandal*, *Alkekengi*, &c. idem ſonat ac Hebræorum *Ha* & Belgarum **De/ het**. G. Das, die. Gall. *Le, la*. A. A, the &c.

ALABASTRI, ſunt folia illa viridia herbacea, quæ flores nondum explicitos ſepiunt. B. **Knoppen**. G. Knoepffe. Gall. *Boutons*. A. Button. In Mineralogia *Alabaſter* ſeu *Alabaſtrites* lapidem certum denotat, qui & unguentum *Alabaſtritis* ingreditur. Vide *Alabaſtrites*.

ALABASTRITES, est species marmoris, verum ipso mollior. Hic est ita mollis, ut cultro scindi possit, & est id lapidis genus, è quo varia torno finguntur vasa. Unguentum ingreditur Alabastrinum. Gr. *Ἀλαβαστρίτης*, Alabastrum. B. *Alabafter*. G. Alabafter-stein. Gall. *de l'Albâtre*. A. Alabafter.

ALANA TERRA, vide Tripolis.

ALÆ, dicuntur nasi Latera. B. **De Dens vleugels**. G. Beyde seitlein zue unterst ander-Nazen. Gall. *les Cotés des Nârines, ou les Ailes du Nez*. A. Winge of the nose. Item Nympharum pinnulæ, seu labia pudendi muliebris, *πτερυγώματα, μυρτοχαλα, κρηνοί*. B. **De Vrouwelijshheids Lippen**. G. Die lippen an der Frauenscham. Gall. *Ailes des parties honteuses de la femme, les levres*. A. The wing of the privie parts of a woman. *Alæ*, etiam dicuntur pulmonum lobi. Gall. *les lobes du Poumon*. Item, superior auris pars elata. B. **Het opperste des Oors**. G. Das Ohr-läplein, fluegel des ohrs. Gall. *l'Aile de l'oreille ou la partie supérieure*. A. The wing of the eare. Item axillæ. Gr. *μασχάλα & μάλη*. B. **De orel**. G. Die achsel. Gall. *Aiselle*. A. The armhole, the armpit. Item processus ossis sphenoidis. B. **De vleugels wijze uitsteekfels**. G. Die Flugeln von das keilbein. Gall. *Ailes des Apophyses de l'os sphenoidé*. A. The wings of the wedgebone. Item alæ vesper-tilionum alis similes, vide *Vespertilionum alæ*. Item Mystaces, vide *Mystax*. Item plantarum cavi inter caulem & ramulos anfractus, unde *sinuatim* novâ proles egreditur, factâ ab humanis translatione, dicuntur.

ALARES MUSCULI, vide *Pterygoides*.

ALARIA OSSA, sunt processus Pterygoides ossis Sphenoidis. Gall. *Apophyses Pterygoides*.

ALANTOIDES, vide *Allantoides*.

ALATERNUS, est arbuscula semper virens, cujus folia alterna, semper virentia, oblonga, satis magna; calix tubulosus profundè, quinquifidus, instar stellæ expansus; ex parte interna calicis ex interstitiis segmentorum, flos monopetalus, infundibuliformis, quinque partitus, quasi stellæ in modum expansis segmentis: ovarium in fundo imi calicis, donatum tuba erecta trifida, fit bacca mollis, succulenta, post maturitatem nigra, facta ternis seminibus gibbis ab una parte, ab altera angulatis;

tis : an derivetur ex Italico sermone *a*, id est ad, & *Linterno*, Italiae fluvio, cui forte adnascitur ; vel ab *alterno*, quia folia ejus alterno ordine in caulibus sunt disposita. Gall. *Alatérne*.

ALBADARA, est arabica vox, significatque officulum majus pollicis articulo ad metatarsi ossis caput appositum.

ALBA PITUITA, idem quod *Leucophlegmatia*.

ALBARAS NIGRA, vide *Lepra Græcorum*. *Albaras alba*, vide *Leuce*.

ALBINUM, est Gnaphalium marinum, sic à lanugine alba, dictum.

ALBUGINEA oculi, Est membrana, quæ obducit partem anteriorem & hemisphæricam oculi, scleroti firmiter adhæret, videtur tantum esse expansionem tendinosam quatuor musculorum oculi, quæ circa Corneam valde attenuatur, & in ipsâ quasi evanescit, an sit eadem, quæ adnata, videantur Anatomici : datur & altera similis membrana Albuginea dicta, testem obvolvens immediate, robusta est, arctè cum substantia testis cohærens, vasa spermatica recipit, & ad testes transmittit. B. *Witte vlies*. G. Das Weisse auëgen hautlein. Gall. *Membrane albuginée*. A. The white coat of the eye.

ALBUGO oculi, idem quod Album oculi. Item macula alba in tunica cornea, vel ab humoribus, vel à cicatrice aut exulceratione, excitata. Gr. *λευκωμα*, & *αίγλις*. B. *Wen witte oog-blek*. G. dar weisse augenfell. Gall. *Une tache blanche à l'œil*. A. White spots in the eyes.

ALBUM CANIS, est stercus album canis, quod sub Canis sydere legebatur æstivis summis ardoribus. vel dicitur *Album Græcum*. uti stercus murium dicitur *Album Nigrum*.

ALBUM OCULI, dicitur, ubi tunica adnata seu albuginea scleroti tunicæ adnascitur. B. *Het wit van 't oog*. G. Das weisse in augen. Gall. *Le blanc de l'œil*. A. The white of the eye.

ALBUM RHASIS, unguentum est, ita dictum à colore albo, & ab Autoris nomine. Rhasis enim insignis fuit Medicus ex Arabum familia.

ALBUMEN OCULI, vel ALBUGO, *λευγας*, *σφενδινη*, *κυκλάπιον*. Idem quod *Album oculi*.

ALBUMEN OVI, liquor albus, lentus, vitellum undique

que cingens, externè duabus tunicis investitus, membranis in plurimos orbiculos separatos distinctus, veluti capæ bulbis, per quos chalazæ dispersæ, nutrimentum pullo adferunt, recens si est, igne concrefcit in duram materiam, sed incubatu redditur fluidissimus, tenuissimus, volatu exhalans, non concrefcens igne, sed putrefcens, fitque sic aptus alendo foetui. **B. Wit van het Eÿ.** Gall. *le Blanc ou le glaïre de l'œuf.*

ALBURNUM, est mollis, ac pessima ligni pars cortici proxima, ab Albore dicta est Plinio, adipi in homine respondet. **B. Spint.** Gall. *l'Aubour, ou Aubier (le blanc & la partie la plus tendre entre l'Ecorce & l'Arbre.*

ALCAHEST vel **ALKAHEST**, ac si diceres *Alcali est.* Describunt esse generale resolvens, perenne & immutabile, quod reducit omne corpus visibile in liquorem sui concreti, servatâ feminum potestate, forma essentiali & nativa integra. Magni nominis, si modo paris effectûs, quem quisque suo processui tribuit. Nonnulli in mercurio variè præparato illud quærunt, alii in Tartaro, ejusve præparatis: in alcali fixato nitri, ut Glauberus, vel in acerrimo aceti spiritu ab æruginè destillato, ut Zwelferus, & alii in aliis, sed talem dari liquorem, vel universale menstruum omninò impossibile videtur. **B. Ein allgemein scheidfeucht.** G. *Ein allgemein scheidfeucht.* Gall. *Un Alcabest, dissolvant universel, un Menstrue universel.* A. A. general dissolvent.

ALCALI, Est sal, fixus, aut volatilis. Quod extrahitur è cineribus vegetabilium vel animalium aperto igne combustorum, vel calce cujusdam materiæ per lixivium elixatum, cognoscitur. 1º. Ex ortu suo ignis, putrefactionis, naturæ ope. 2º. Ex materie sua, vegetabili, Animalis, Fossili. 3. Effectu effervescentiæ cum acidis; præcipationis; coalitûs cum oleis, solutionis imprimis sulphuris: mutationis coloris Heliotropii, Rosarum, violarum, in viridem colorem, qui cum acidis in rubrum, sapore ipso, doloris urentis excitatione. Sal illud Alcali nomen ab herba *kali* accepisse affirmatur, cujus sale *Ægyptii* ut & nostrates vitrum conficiunt, Vitriarius *fonda* appellatur. Alcali triplex accipitur. Nempè *Alcali Volatile*, uti conficiuntur ex animalibus, sal sc. cornu cervi, urinæ &c. *Fixum*, quod ex cineribus plantarum elicetur,

citur, uti sal absinthii, tartari &c. *Metallicum & Petrosum*. Metalla enim & lapides cum acidis menstruis effervescent, & dissolvuntur & hoc respectu hæc cum alcali tantum congruunt, inde tamen alcalia non dicenda. Hisce addunt Alcalia mixta, ut sunt nitrum, alumen, vitrioli genera, sal fossile & marinum &c. quæ ex acido & alcali participant. B. *Zuiber Zout*. G. *Aschen-Saltz*, *Kalck-Saltz*, *Sæuber-Saltz*. Gall. *Sel alcali*. A. *Alkali*.

ALCALISATIO, est, quando verbi gratia spiritus vini alcali quovis imprægnatur, ut menstruum evadat magis dissolvens.

ALCANNA, est Anchusæ Monspessulanæ floribus puniceis radix tenuis, longa, lignosa, rubra, roseo colore tingens, saporis adstringentis. Ex radice Indi cum calce viva extrahunt Tincturam, cum qua dentes & ungues rubro colore tingunt, etiam crines equorum, in aquosis non facile extrahitur ejus color, sed in oleosis dat colorem seu tincturam rubram. B. *Mihanne Doxtel*. Gall. *l'Orcanette*. A. *Gastern* privet.

ALCE, ALCES, Gr. ἀλκή, id est vis & robur. Nomen animalis robustissimi, cervo majoris, cujus ungula in usu Medico est. Gall. *Elan*, ou *survant d'autres une Ane sauvage*. A. an *Alk*.

ALCEA, est Herba, cujus caules villosi, asperi, medullam fungosam habentes, folia malvæ, magis divisa, villosa, caulibus longis adhaerentia; semina latiora, in capitula congesta; reliqua *Malvis communia*. Dicitur ab ἀλκή robore, auxilio, remedio, quod fortiter dysentericis ac ruptis medeatur impositum. B. *Sigmaarts-fruid*. G. *Sigmars-Kraut*, *Sigmunds-Wurtz*. Gall. *Malvoe sauvage* ou *Alcée*. A. *Vervain Mallow*. Dicitur etiam *Simeonis herba*.

ALCEDO, ἀπὸ τοῦ ἐν ἀλὶ κέειν, quod in mari pariat illa avis species. Gall. *Alcyon*, *petit Oyseau qui fait son nid sur la Mer par un temps calme*.

ALCHEMIA, idem quod *Alchymia*, vide *Chymia*.

ALCHIMILLA, est planta cujus folia ex radice erumpunt, caulibus longis adhaerent, & ferrata sunt; calix in octo vel novem segmenta fissus superius, inferius tubulosus est satifque amplus, segmenta quatuor majora, quatuor minora, in stellam expansa; caules parvi, rotundi, villosi,

loſi, ramoſi; flores in ſummis caulibus habent ſtamina quatuor, & in umbellam diſpoſiti ſunt; ovarium in fundo Calicis tubam emittit apice ſphaerico donatam; calix ſit capſula continens bina plerumque ſemina, parva, rotunda, flava; Radix longa, digitum craſſa, externè nigra, fibris inſtructa. Vocatur *Pes Leonis* & *Stellaria*, ſic appellatur, quòd Alchimistarum præconiis ſit celebrata. *Pes Leonis* dicitur, quòd folia habeat inſtar Leonini pedis lata & rotunda. B. *Onzer Drouwen Mantel*, *Leuwen-boer*. G. *Synnauw*, *Leuwen-Fuſz*. Gall. *Pié de Lion*. A. *Ladies mantell*.

ALCHYMIA, ſeu ALCHEMIA, eſt propriè illa, Chymia pars, quæ agit de metallorum tranſmutatione, ſive depuratione, quâ metalla ignobiliora (cruda & immatura juxta Chemicos) in nobiliora & matura ope artis rediguntur. Venit ex *Al* particula intensiva & *χῆμα* fundo. Gall. *Alchymie*. A. *Alchymy*.

ALCIBIADIUM & ALCIBIUM, eſt Echium, ſic dictum, quod Alcibiſus quidam primò herbam illam adverſus viperarum morſus invenerit.

ALCOCALUM, eſt *Cinara* ſive *Articocalus*, fortè ab *ἄλκη* robore & *κόκκαλον* pini fructus, idque ob pini fructus figuram & ungues ſquamoſos.

ALCOHOL, ALCHOOOL, ALCOOL, ALKOL, ALCOL, vox origine Arabicâ, eſt purior ſubſtantia rei ſegregata ab impuritate ſua. *Alcohol* ſignificat pulverem ſubtiliſſimum & impalpabilem. Interdum ſpiritum fermentatione productum, rectificatiſſimum, ita dephlegmatum, ut accenſus ardeat, donec totus conſumatur, nihilque ſæcum, aut phlegmatis in fundo remaneat. B. *t Subſtanzte/ en 't pit van iets*. G. *Das feinſte von ein Ding*. Gall. *L'Alcohol*, *Le plus ſubtil de quelque choſe*. A. *The purer ſubſtance of any thing*.

ALCOL, idem quod *Alcohol*.

ALCOOL, idem quod *Alcohol*.

ALDABARAM, vocantur duo officula ſub pollice pedis poſita & minori fabæ quadantenus ſimilia.

ALECTORIUS, eſt lapis, qui in ventriculis vel Hepate Galli gallinacei reperitur.

ALECTOROLOPHOS, eſt herba pratènſis, cui nomen *Chriſta galli*. Ex *ἀλέκτωρ* gallus, & *λόφος* criſta, dicitur quoque

quoque *Fistularia*, *Pedicularis*, & *Mimulus*. B. *Kate-
len / Kane-Kammekens*. G. *Rodel*, *Leusz-Kraut*. Gall. *Crête de cocq*. A. *Cocks-comb*, or *yellow Rattle*.

ALEMBICUS seu **ALEMBICUM**, vel **CAPITEL-
LUM**, seu **GALEA**. Putatur derivari ab articulo Ar-
bico *Al*, & Græca voce ἀμβίξ, vasis species: est instru-
mentum chymicum, quod cucurbitis & velleis destillato-
riis operculi vice superimponitur: habet formam galeæ,
intus concavam, extus convexam. Circa infimam par-
tem rostrum habet cubitale, per quod vapores descendunt.
Si sine rostro fuerint, usum potius in vasis circulatoriis
obtinent, & *Alembici cæci* vocantur. Gall. *Le rencontre*.
Conficiuntur ex ære, stannō, vel vitro. Alii pro ipsa
cucurbita sumunt: iterum alii pro cucurbita capitello si-
mul juncta. B. *Gen helni / gen alembek*. G. *Alembick*,
Helni, *Rosenhuët*. Gall. *Alambic*. A. An *Alembick* or
Still.

ALEPHANGINÆ, vel **ALÖEPHANGINÆ PILU-
LÆ**, est vox Arabica, significans rem odoram; compo-
nuntur enim hæ pilulæ, in officinis prostantes, ex Aloë,
& plurimis aromatis.

ALTERCUM, herba venenata, ab altercationibus,
quas animo inducit, dicta. Vide *Hyoscyamus*.

ALEXICACON, est Amuletum venenis resistens. Ex
ἀλίζω opem fero & κακόν malum.

ALEXIPHARMACA, ἀντιδοτῶν, ἀντιδοτοί, Ἀλξιφάρμακα,
Ἀλξιθήρια, θηριακὰ, dicuntur medicamenta, quæ valent
inertes reddere qualitates veneni cujuscunque, quibus nocet
corpori, licet hæ minus cognitæ; sed nulla talia A-
lexipharmaca generalia dari posse patet evidenter ex hi-
storia venenorum: sunt tamen ut plurimum ea, quæ ob-
liniunt suâ oleositate; diluunt suâ aquâ, vel immutant
veneni partes peculiari virtute, vel quæ sanguinem atte-
nuant, ne à veneno coaguletur, ut volatilia omnia & aci-
dum concentrantia, ab ἀλίζω arceo & φάρακον venenum.
B. *Gen Gegen-gift*. dicitur etiam *Antidotis* & *Ale-
xiterium*. G. *Artzney wider Gift*. Gall. *Preservatif, con-
trepoison, antidote*. A. *Medecines* or *Antidotes* against
poyson.

ALEXIPYRETICUM, & **ALEXIPYRETUM**, &
ANTIPYRETUM, idem quod *Antipyreticum*.

ALEXITERIUM, est remedium, ne venenum fuscipiatur, corpus conservans, ab ἀλίξω arceo, & τήξω conservo, vel ut aliis placet à θήξ fera, quòd morsibus animalium medeatur. Idem notat, quòd Alexipharmacum, illa terminatio Græca τήξι in multis aliis nominibus Græcis occurrit, & merè est paronymica nullam compositionis speciem constituens. **B. Ein tegen-gift.** **G. Arkney wider Gift.** **Gall. Preservatif, contrepoison, antidote.** **A. Medecines or Antidotes against poyson.**

ALGA sive **FUCUS**, est vegetabile marinum & palustre, cujus variæ dantur species, quædam habent folia instar graminis, aliæ instar capillorum; usitatio verò habet folia pedem unum vel alterum longa, mollia, tenuia plus minusve, alba, vel rubra, aliquando viridia; reperiuntur ut plurimum circa littora maris, & inprimis Mediterranei. Dicitur vel ab aquæ algore, sive quòd pedes alliget, quia crassa est, & foliis ex parte supernatet: vel quòd se ad conchas lapideve alligat, ab alligando. **Gr. φύκος θαλάσσιος,** vide *Fucus*. **B. Diert.** **G. Meer-Grasz.** **Gall. Algue.** **A. Grasse wrack-Seaweed.**

Ἀλφιδδόν, ab ἄλφιτον, farina, est ossium fractura in modum farinæ.

ALGEMA, & ALGEMATODES, ab ἀλγῖα doleo; Idem quod *Dolor*.

ALGEROTH est pulvis albus, insipidus, ponderosus, factus ex butyro vel oleo liquefacto, depurato, Antimonii, quòd aquæ puræ instillatum, præcipitatur in talem pulverem; qui nihil habet omninò Mercurii in se, sed purissimum stibii Regulum; datus ad grana duo vel tria violenter emeticus, est. **Gall. Poudre d'Algaroth, ou Mercure de Vie.**

ALHANDAL, vide *Colocynthis*. *Albandal* est nomen Arabicum Colocynthis, quod imponitur Trochiscis de Colocynthide.

ALHASEF, idem quod *Hydroa*.

ALICA, potionis genus est, quod etiam χίνδρις dicitur, ab alendo, quòd multum nutriat. Significat in genere granum, sed quid propriè sit, an res factitia an nativa aliqua seminis species, non adeo planum est, Hippocrates factitium quid esse innuere videtur cum Alicam & Pisanam junxit, & inter sorbitiones fortiores retulit.

Gall.

Gall. *Sorte de breuvage, ou de mets, fait avec une espece de froment appellé Zea. De la fromentée, comme qui ditroit du Ris & du Gruau.*

ALIFORMIS, est epitheton processuum binorum ossis cuneiformis ad palati latera occurrentium, à similitudine alarum vespertilionum vid. Ala & Pterygoïdes.

ALIFORMES MUSCULI, seu ALARES, & PTERYGOIDEI, dividuntur in externos & internos; vide Pterygoïdes. B. *De Bleugel-spieren.* G. *Der Fluegeln Muszeln.* Gall. *Muscles pterygoïdes.* A. The Pterygoïde muscles.

ALIFORMES PROCESSUS, vide Pterygoïdes.

ALIMENTUM dicitur Potus & Cibus. Estque talis materia, cujus particulae minimae assimilatae nostris liquidis animalibus & inquilinis, facile canaliculos nostri corporis subire, permeare, lateribus applicari, & adherere iis possunt, totumque corpus restituere quoad Solida & Fluida, ac proin nutrire. Respectu graduum, ab Hippocrate tripliciter accipitur; unum Futurum alimentum; quod ab ore in ventriculum delabitur: aliud Quasi alimentum, nimirum sanguis arteriosus & succi cerebrales seu nervosi. Tertium, Verè alimentum, quod appositum partibus agglutinatur, & tandem assimilatur. Gr. τροφή. B. *Spjze / Nahrung.* G. *Rahrung, Erhaltung, Ernährung.* Gall. *Nourriture, Aliment.* A. Meate, nourishment or food.

ALINDESIS, est Corporis exercitatio, qua oleo uncti se in pulvere olim volutabant, ab ἀλινδία volvo, vel ab ἀλινω voluto.

ALIPTA, vocabatur olim ille, qui Athletas intungebat.

ALIPASMA, est pulvisculus, qui oleo commixtus, ad cohibendos sudores inungitur, ab ἀλιψω inungo.

ALISMA, est Saponaria, sed aliis Plantago aquatica vel potius Doronici species. Dicitur quasi ἰσμία τῆς ἄλης quod virus venenatorum animalium debellare novit; vel παρά τὸ ἀλκείν καὶ ἰσμία; quod sciat propulsare venenum leporis marini & ranæ rubetæ, opiique. Gall. *Plaintain des Montagnes.*

ALITES, seu volucres, ab aliis gerendis, vel ab aliis eundo dictæ.

ALITURA, est actio corporis vivi, qua perpetuus,

fanguinis, spiritûs, substantiæque defluxus, ope succi alimentarii novi, præparati & in partes alendas impulli, continuo instauratur. Gr. *ἄρτισις*. B. *Voeding*. G. Das *Ernähren*. Gall. *la Nutrition*. A. Nourishment or Food.

ALKAHEST, vide *Alcahest*.

ALKALI, vide *Alkali*.

ALKERMES, est Confectio composita ex variis simplicibus, gratissima, magno hodiè in usu, viribus Cardiacis famosa, fit cum vel sine Moscho, illa viris, hæc mulieribus convenientior, fit quoque sine Ambra.

ALKEKENG, sive solanum vesicarium, Halicacabum vulgare, habet caules exiguos, rotundos, rubicundos, in multos ramos exiguos divisos, folia solani, sed majora; calicem tubulosum, campaniformem quinquidum, instar vesicæ supra conniventis, excrescentem, qui per maturitatem fit pericarpium; flores monopetalos, rotatos, quinquididos, staminibus quinque præditos; ovarium ex Placenta ad finem pedunculi, intra calicem natum, tubâ longâ, gracili, apice globoso præditâ instructum, fit fructus mollis cerasi formâ (qui tectus latet in vesica membranacea ex calice dilatato) per maturitatem rubens, saporis acidiusculi aliquantulum amari, continens sub tenui pellicula pulpam globosam, & flavescens, in qua hærent semina compressa, subrotunda, rugosa, plana, saporis subacris, subamari, odoris nullius evidentis: Radix parva, alba, repens. Alkekengi vox Arabica. B. *Arickjes van over Zee*. Gall. *le Coqueret, ou l'Alkekenge*. A. Winter-Cherry.

ALLANTOIDES, est tunica urinaria, *Farciminalis dicta*, inter amnion & chorion collocata, est tenuissima, tenerior Amnio, multo pellucidior, ad tactum delicatior, aëris flatui minimo cedens, figuræ ovalis, nullis vasibus sanguineis huc usque visis prædita; totum fœtum non obvolvit, sed solam partem Chorion respicit; neque ad totam Placentam extenditur; protendi enim nequit, ultra margines Placentæ, ubi Amnios & Chorion tam arcè fibris connectuntur, ut nulla membrana inter eas adesse possit; recipit liquorem urinosum, à fœtu secretum, & in ea sensum manantem ex vesica per umbilicum & urachum, ab *ἀλλανξ*, farcimen, & *ἰδω* forma: nam in plerisque brutis farciminis instar figuratur; Latinis *Far-*
cimi-

ciminalis tunica. B. *Dis-blies* / *Wozft-blies*. G. Harn-Hautlein, Wurft-Hautlein. Gall. *Membrane Alantoide*. A. The urinary membrane so ca led.

ALLELUJA, est *Oxytriphillum* sive *Trifolium acetosum*, sic appellatur, quia quando primum è terra folia emit- tit, eo tempore in Ecclesiis canticum Alleluja cantari so- lebat. B. *Stochoch-broot* / *Wlaver-zuring*. G. Saurer- Klee, Buch-Ampffer, Gruckgauch Klee, Hafen-Klee, Mæhler-Kraut. Gall. *Pain de Coucon*, *Alleluia*. A. Wood- forrel. vid. *Acetosella*.

ALLIARIA & ALLIARIS, est herba, quæ trita Al- lium olet, vide *Allium*. B. *Look zonder Look*. G. Knob- lauch-Kraut, Leuchel, Safft-Kraut. Gall. *Herbe des aux*, vel *Alliaire*. A. Sauce alone, vel jacke by the Hedge.

ALLIUM, est Planta Bulbosa grave olens : quæ habet folia longa, plana, non cava ; caulem rotundum, poli- tum ; florem hexapetalum, pedunculo longo sustentatum, in fasciculum globosum collectum, parvum, sæpè destitu- tum ovario, si modò mas sit, aliquando ovarii specie & tubâ instructum : Ovarium intra florem sit fructus, sub- rotundus, trilocularis, plenus seminibus subrotundis, sæ- pe autem ovarium solitarium globosum, pellicula obvo- lutum, specie bulbi hæret ad unum pedunculum floris, masculi factor est olidus in omni parte plantæ : Radix hu- jus plantæ est tunicata, bulbosa, ex multis nucleis con- stans : integer bulbus nondum fractus, nullum odorem spargit, sed demùm ubi fractæ squammulæ sunt, odorem acrem fundunt : venit à Græco verbo ἀλλισθαι exilire, quod nimium exiliendo crescat, vel ab ἀλάσσω muto, quod anhelitum mutet, & alterare faciat, gravem enim odorem spirat. Gr. Ἀγλιδιον, Σκόροδον, ὄκκιν, vide *Scorodon*. B. *Look*. G. Knoblauch. Gall. *Ail*. A. Garlick.

ALLIOTICUM, est medicamentum Galenicum sangui- nem alterans & purificans ; coctum ut plurimum ex *rad. taraxici*, *cichorei*, *fæniculi*, *passulis*, *Herb. endiv. bellid. lactuc. acetos. fumar. &c.* ab ἀλλισθαι, altero, vario. Lat. *De- coctum alterans*. B. *Gen verander-drank* / *Wet-drank* / *bloedzuiverende drank*. G. Ein Blut-reinigend Dranck. Gall. *Potion alterante pour purifier le sang*. A. The alte- ring potion.

ALNUS, est arbor mediocris magnitudinis, erecta, cujus

ejus truncus habet corticem asperum, fragilem, nigricantem, lignum tenerum, flexile, rubicundum, leve, facile in terra corrumpens, sed ferè nunquam in aqua, unde pro fundamentis ædificiorum optimè inservit; ramos molles, teneros, cortice externè griseo, internè flavescente tectos, saporis amari, ingrati cum quadam adstrictione; folia subrotunda, dentata, viridia, splendentia, viscosa; fructus squamosus est, sub squammis recondens femina rubicunda & compressa: crescit hæc arbor in locis paludosis. Dicta ita quòd amne alatur. Vel ab ἄλδος palus, quia juxta paludes succrescat. Gr. κλίθρον & κλίθρα ab ἄλδος, frango: Vel ab alendo, quòd facillè alatur, & in altitudinem assurgat. B. *Elzenboom*. G. *Ellern-Baum*, *Erlen-Baum*. Gall. *Aune*. A. *The Alder-tree*.

ALOE, est planta, exotica, crescens in Arabia, Persia, America, Africa, & Ceylon, quæ habet folia longa, integra, semper virentia, arcuè crassitie suæ, sibi mutuo juncta, plerumque succulenta, crassa, carnosa, crenata, in margine acuta, sedis ferè accedentia; flos est monopetalus, tubulatus, infra prominens in ventrem, supra angustior, & in sex segmenta ibi scissus, nudus, clavo hyacinthino affixus, sex staminibus præditus; fructus oblongus, trilobularis, cylindricus, hexagonus, repletus seminibus sibi mutuo impositis planis, ad loculamentum suum accommodatis; radix perennis, fibrosa vel & tuberosa: hujus plantæ succus ex foliis expressis vel incisis spontè emanans, solis calore inspissatus, saporis amari, aromatici, nauseosi Aloë quoque dicitur, qui ex Arabia & Ægypto ad nos pellibus involutus affertur. Ejus species hodiè in officinis quatuor in usu sunt, quæ tamen non nisi puritate & impuritate ab invicem discrepant. Scilicet Aloë succotrina, hepatica, caballina & quarta lucida dicitur; Aloë succotrina, est succus gummosus, & resinofus, ex fusco nigricans, dum fractus in lamellas, splendens & pellucidus, in pulverem redactus citrini est coloris, ex foliis imò & ex plantis transversim versus radicem dissectis, sponte suâ verè, ubi succi nutritiù luxuriant, in suppositas patinas amplas destillans, in quibus à sole condensatur, & exsiccat; inde ulterius inspissatur, & quo exactius hæc fiunt, eo Aloë pellucidior & nobilior; hic succus spontè se in duas partes separat, 1°. in spissiore fundum petentem,

20. in tenuiorem supernatantem; Aloë optima cognoscitur ex splendore, friabilitate, solutione in aqua, quod in fundo remanet id Aloën Caballinam constituit, quæ est similiter succus istius plantæ gummosus, & resinofus nigricans, priori ponderosior, crassior ac impurior, expressus ex foliis Aloës, in sole concretus, saporis subacris, amari, neuseosi, odoris graveolenti, quasi Piceæ & Myrrhæ; Aloës Hepatica est similis succus ac Aloës succotrina, quoad virtutes & qualitates, & differt tantum ab ea, quod hæc in China, prior in insula succotra educitur, hinc differunt tantum loco natali; ubi Aloës tam pura, ut pellucida sit instar vitri dicitur lucida. Leniter purgat. *Gr. ἀλόη.* Nomen accepisse videtur, à sale vel salo sive mari, cujus afflatu maximè gaudet: ἀλς enim est sal: vel ut aliis placet, quod falsedinis foris nonnihil contineat, ut cæteræ maritimæ plantæ; sed hujus vocis Etymon potius deducendum à voce Arabica, vel Hebraica; mirum quod hæc planta, quæ succum continet tam amarum, in omnibus ferè suis partibus, habeat in cotylis petalorum sui floris mellitum liquorem. B. G. Gall. & A. Aloë.

ALOEDARIA vel ALOETICA, sunt Medicamenta, quæ magnam vel modicam Aloes quantitatem recipiunt.

ALOGOTROPHIA, est improporcionata nutritio, ita ut una pars corporis majus incrementum accipiat, quam altera, ut in *Rachitide*, ab ἀλογος rationis experts, & τρεψω nutritio. B. Een ongelijke voeding. G. Ungeleiche Ernährung. Gall. Nutrition imparfaite ou inegale. A. Unequall nourishment.

ALOPECIA, est *Plin. Capillorum destitutum*, à lue venerea, Phthisi, virium corporis collapsu, vel aliunde excitatum, ex ἀλώπηξ vulpis, & πίπτω cado; à vulpe, cujus lotium effata dicitur reddere loca in anum, ut *Callimachi* Scholiastes annotat: vel à malo, vulpi peculiari. Vocatur etiam ὀφιασις à figura, quod partes glabræ & pilis destitutæ tortuosæ instar serpentum videntur. Utrique huic affectui commune est, quod areatim pili decidunt; unde etiam in genere hoc malum *Areæ* vocatur. B. uitballen des hairs / Hoofd zugt / Haireloosheid. G. Autfallen des Haars. Gall. Alopécie, Cheute des Cheveux. A. Out falling of ones hair.

ALOPECUROIDES GRAMEN, est gramen vulpinum, ex ἀλώπηξ vulpes & ἴριος forma. B. Dossenstaarten-gras. G. Fue-

G. Fuechfen-Schwanz. Grafz. Gall. *L'Herbe de queue de Renard*. A. Foxtailgrafe.

ALOSA PISCIS, vel ALAUSA, ab alendo, Latinis Clupea. B. *Eist*. Gall. *Alose*.

ALPHENIC, nomen Arabicum, Penidium, seu faccharum hordeatum significans.

ALPHITIDON, est fractura ossis in multas tenues partes farinae instar. Gr. *ἀλφίτων* farina. B. *Dergrupzing van t Ween*.

ALPHUS, Lat. *Vitiligo*, ita describitur à *Celfo*; dicitur *ἀλφός*, ubi color albus est, ferè subasper, & non continuus, ut quaedam quasi guttae dispersae esse videantur in cute. Interdum etiam latius, & cum quibusdam internissionibus serpit. *Alphus* etiam appellatur *Morphæa*, procul dubio à *Μορφῆ*, quod scilicet cutis color in album, vel nigrum mutetur, & si niger est color, & umbræ similis, vocatur *μείλας*, cætera eadem sunt. *λέων* habet quiddam simile *Alpho*, sed magis albida est, & altius descendit, quàm *Alphus*, in eaque albi pili sunt, & lanugini similes. Omnia hæc serpunt: sed in aliis celerius, in aliis tardius *Alphus* & *Melas* in quibusdam variis temporibus oriuntur & desinunt. Locum, quem occupavit, non facile dimittit, *ἀλφός* dicitur ab *ἀλφάεινω* muto, ut *Aëtio* placet. Alii ab *Alpibus*, Italiae montibus albis, derivant: B. *Gen witte Lazri*. G. Das weisse Malszen, Mehl-Fleck. Gall. *Lepre blanche*. A. The white leprosie. Arab. *Baras*.

ALSINE, est planta habens folia parva, oblonga, sibi invicem opposita, bina cauli adhaerentia; calicem magnum, oblongum, in quatuor vel quinque segmenta divisum; florem rosaceum, polupetalon, prout calix vel est quadridus vel quinquidus; his floribus succedit fructus parvus, membranaceus includens semina exigua, obrotunda ferè, rubra aut fusca; radix parva, fibrosa; est planta sylvestris, & nulla est sylva, ubi non crescit: ab *ἀλσιν* lucus ubi nascitur: dicitur quoque auricula *Muris*: quod parietibus accrescat: & *Morsus Gallinae*, quia ab iis amatur, B. *Vogel-fruid* / *Muur* & *Muur-fruid*. G. *Huenerdarm*, *Huenerbisz*, *Vogel-kraut*. Gall. *Mouron*, *Morgeline*. A. Chick-weed. Hen-bit.

ALTERANTIA, idem quod *Alliotica*.

ALTERATIO SANGUINIS, significat sæpè sanguinis per

per medicamenta depurationem. Vide *Alliatica*. B. *Bloedszuivering*. G. *Blutsäuberung*. Gall. *Purification du sang*.
A. A purifying of te blood.

ALTHÆA, *Ebiscus*, vel *Ibiscus*. Officinæ, quæ ut plurimum barbaricis vocibus gaudent, *Bismalvam*, *Malvarificum* & simpliciter *Eviscum* nominant. *Malvarifici* autem vox corrupta est, *Malva* nimirum & *Evisco* composita; quasi dicat aliquis *Malva-Ebiscus*. Planta est semine nudo, polysperma, seminibus caseosis, floribus octopetalis, folio longiori serrato, molliculo, tomentoso, radix oblonga, digiti crassitie, in ramos divaricata, foris pallidè cinerea, intus pallida, ex siccitate rugosa, saporis mucilaginosi, & lenti, odoris nullius evidentis, discissa tactu est glutinosa; & decocta cum aqua, ipsam reddit mucilaginosam. *Althæa* appellatur à multiplici remediorum potestate & usu; vel Plinio Authore, ab effectus excellentia: nam *Α'λθαίαν* mederi est, & *αλθια* sanatio. B. *Heemst / witte Maluwe / Huenst*. G. *Ibisch*, *Eibisch-Kraut*, *großz oder wild Pappeln*. Gall. *Guimauve ordinaire*. A. Marsh mallows.

ALUDEL, vel **ALUDELLI**, sunt vitra sublimatoria, & ollæ fundo carentes, sibi que invicem impositæ, quæ ollæ suppositæ, adaptantur: quæ sublimationibus inserviunt. B. *Sublimeer-glazen of potten*. G. Ein *Sublimier-Glafz*. Gall. *Aludel, vaisseaux pour sublimer*. A. *Subliming-glass*.

ALVEARIUM, est cavitas auris internæ, sive meatus auditorius, ubi sordes flavæ & amaræ gignuntur, & soni inferuntur. B. *Het oor-gat*. G. *Das Hoehle der Ohren*. Gall. *Le trou de l'oreille*. A. The inmost cavity of the Ear.

ALVEOLI DENTIUM, seu *Mœnia*, utriusque Maxillæ cavitates sunt, quibus dentes per gomphosin inferuntur. B. *Kassen der tanden*. G. *Hoehle der Zahnen*. Gall. *Alveole des dents*. A. The Sockets of the reeth.

ALUMEN, falsis fossilis species, quod ex saxo profundè sub terra sito, duro, fissili, bitumine & sulphure pleno, facillè incendiendo, eruitur; vel ex terra bituminosa, combustibili, & flammam nidore sulphureo noxiam emittente. Hæc materies, aëri mensis spatium exposita, in pulverem fatiscit, alumini gignendo apta redditur, prius illi inepta. si ex Saxo, materies, aëri exposita prius, igne exurit, flammam tunc capiens, sulphuris præsentiam testatur. Sic paratâ aëre, & si è saxo aëre & igne, materies aqua

solvitur, affusu alcali fixi vel volatilis præcipitatur cum effervescencia: sic exsuperans acidum unitum alcalino, facit salem novum, ex aëre, alcali, & fossili natum. Præcipitata materies à lixivio supernatante separata, aquâ bulliente soluta, in vase plumbeo inspissata, dolio immis-
sa, quiescens, dat crystallos albas, vel rubellas, octohe-
dras, saporis dulcis, austeriusculi, haud facillè lique-
scentes in aëre, requirentes decies quatuor aquæ pondus,
ut solvantur. Hujus acidum, vi ignis expressum, sul-
phuris incensû collecto vapori acido idem omni ferè do-
te. Relicta inde, expulso acido, sex terram levem, sub-
tilem, bolo similem, exhibet copia larga. Cum carbo-
naria inflammabilis materiæ triplo exusta, phosphorum
Hombergianum dat: adeoque virtutem singularem exci-
tando cum aëre igni videtur possidere. Aluminis species
usitatiores in officinis quinque nobis exhibent. Primum
locum tenet *Alumen Rupeum*, Gall. *Alun de Roche*. B.
Ϡιπ-Ϡιιν A. Common Alum. Alterum, est *Plu-
meum*, seu *Plumosum*, quod vide. Tertium, *Scissile*
Ϡχιση, quod glebarum instar est & plumosum oblongum
vocatur. Quartum est *Zuccarinum*, sive *Saccharinum*,
ex Alumine rupeo, albumine ovorum & aqua rosacea.
Quintum dicitur *Alumen catinum*. Si simpliciter præscri-
batur, *Rupeum* semper accipiendum est: Invenitur vel
in venis per se; vel excoquitur ex aquis mineralibus vel
ex terra & lapidibus, aliisve mineralibus extrahitur. Di-
citur autem *Rupeum*, quia ex rupe seu saxi confici solet.
Item *Glaciale*; quia glaciæ conforme est. *Alumen Cati-
num*, propriè alumen non est, sed sal ex cineribus ligno-
rum quorundam extractum, optimèque reverberatum B.
Potafsch. Est & aliud *Alumen*, *Romanum* dictum, ru-
peo simile, sed pallidè rubens. Gr. *Στυπτηνια*. Arab. *Sceb*.
five *Seb*. B. *Ϡιιν* / *Ϡιιτς*-*aluin*. G. *Alaun*, Alat. Gall.
Alun. A. Roch alum.

ALUMEN PLUMOSUM, est substantia ferè lapidea ex incano viridis, pinguis, attritu in tenuia filamenta solubilis, eruta ex fodinis, quæ in ignem coniecta exurit, saporis adstringentis & acris. Gall. *Alun de plume*.

ALUSMOS, ab ἀλῶω, resolvo, intelligitur Hipp. anxietas, aut incontinenens corporis jactatio.

ALVIDUCA, Medicamenta sunt, quibus alvus liquida

da & leniter fluida fit. Gr. ἐκκοπρωτικά, vid. ibid. B. **Wuikweek makende Middelen.** G. Laxierende Mittelen. Gall. *Remedes laxatifs.* A. The laxative medecines.

ALVUS, Gr. κοιλία & γαστήρ, est abdominis cavitas, quâ ventriculus, intestina, hepar, lien, renes, vesica &c. continentur, vel & locus per quem sæcum & excrementorum crassorum naturalis fit excretio. B. **Wuik.** G. Der Bauch. Gall. *Le Ventre, les intestins, les entrailles.* A. The belly, Panch.

ALVUS ASTRICTA, dicitur, cum quis raro per secessum fæces ex intestinis, & tantum valde compactas & cum difficultate deponit. B. **Hardtyvigheid.** G. Hartleibig. Gall. *Dureté de ventre, le ventre constipé & paresseux.* A. Bound in body, vel belly. Idem quod *Coprostasia.*

ALVUS FLUIDA, est, cum quis liquida stercora, idque facillimè deponit. B. **Weekbuihgheid.** G. Weichleibig. Gall. *le ventre libre ou lache.* A. Loosneff.

ALVI FLUXUS, Idem quod *Diarrhœa.*

ALYPPON, est herbæ nomen, & dicitur turbith album: vocatur & *Alypia*, ex α priv. & ἄλπη dolor; Herba dolorem quasi auferens. A. Gut-Wort.

ALYSSON, est planta, quæ habet caules repentes, longos, duros, lignosos, rubicundos, tortuosos, in multos ramos divisos, lanuginem albam habentes; Folia oblonga, aspera, albescencia; Flores in umbellam extremitati ramorum adhærentes, quadrifidos, flavos; semper post unumquemque florem nascitur silicula unica compressa, rotunda, quæ constat duabus membranulis, & septo medio, illa membrana valva dicitur; valvæ hæc vel contra septum illud complicantur, vel parallele, vel perpendiculariter; semina sunt ovalia, compressa, rubicunda; Radix est longa, lignosa, alba, fibrosa, lanuginem habens; crescit hæc planta in locis montanis. Herba hæc sic appellatur, quod à cane commorosos rabiem sentire non patitur, & commorsis medeatur, singultum quoque sanat, ex α priv. & λύσσα rabies, singultus.

AMALGAMA, unde **AMALGAMATIO**, est alicujus metalli cum mercurio commixtio. B. **Metaal-menging met quik.** G. Zernagung des Metals mit Quick-Silber. Gall. *Amalgame.* A. The reducing of Metal by Mercury into a past.

AMARACUM, est herba odorifera, ab Amaraco puerō regio dicta. Amaracus Cynaræ Regis Cypri, Unguentarius fuit, qui casu lapsus, dum ferret unguenta, fracto alabastro, majorem ex confusione odorem creavit. Unde optima unguenta amaracina dicuntur; Hic postea, cum nimio odore contabuisset, in herbam Sampfucum mutatus est, quæ postea ab ejus nomine Amaracum appellata est: Folia Bliti habet, sed acutiora & magis polita, coloris viridis, subfusci, in margine rubicundi, saporis insipidi. Gall. *espece de Marjolaine*. vid. Majorana.

AMARANTHUS, planta est floris comam speciosam & non macrescentem habens, variis coloribus ornatam; unde ejus nomen: Hinc hyeme & æstate ex illa gestant Puellæ immarcidas corollas, ex *α priv.* & *μαρτιω* marcesco. Gall. *Amarante, ou fleur de jalousie; fleur qui ne fleurit point, & d'une couleur pourprée.* Medicis & Herbariis nostræ ætatis ex *Amore* & *Anthos* dictionem componi credentibus *Flos Amoris* vocatur. B. *Fluwel-bloemen.* G. *Sammet-Blumen, Taufentſchoen, Floer-Amor.* Gall. *Passe velours.* A. Flower gentle.

AMARELLA, est Polygalæ species, atque sic ab amaritudine à *Geshero* appellatur.

AMAUROSIS, est in rebus eminens, & cominus positus, visus abolitio, ita tamen ut nullum vitium externum in oculo vel accuratè inspicienti appareat; Idemque ejus vitium in nervi optici obstructione consistat: hic pupilla est integra, humores sunt integri; causa est omne illud quod illæo spectabili bulbo facultates visus ineptas reddere potest; hinc oritur vel à vitio in tunica Retina, vel si afficitur Nervus opticus aliquo in loco à Retina ad thalamos nervorum ophthalmicorum; si ipsa medulla cerebri malè se habeat in illa parte suæ substantiæ, unde fit nervus opticus, vel si ipse cortex, unde producitur illa pars substantiæ medullofæ, quæ Nervo optico inservit, vitiatum fit. Vocatur etiam *Gutta serena*, ab *ἀμαυρόω* obscuro. B. *Enbrdonkertheid des Gezigts / seke Blindheid / heldere drop.* G. *Helter-Dropff, der schwartze Staar.* Gall. *Golte seréine.* A. Dimness of sight.

AMBARVALIS, flos est herbæ, quæ viget, quo tempore circum arva fiunt processiones, ex ambire vias dicitur.

AMBE, in genere notat superciliosam eminentiam, quæ

quæ est in ora alicujus rei vel ambitu, unde eminentia, ossium superficialia ita etiam dicitur. Item, instrumentum Chirurgicum, quo brachia dearticulata restituuntur.

AMBLOSIS, idem quod *Abortus*.

AMBLOTICA sunt medicamenta abortum facientia, ut sunt diuretica omnia, & quæ uterum aperiunt, factumque & placentam expellunt. Ab ἀμβλώσκει abortio, unde ἀμβλωσις & ἀμβλωμα, abortus. B. *Middelsten die een seigskraam maken.* C. *Miszgeburts verursachender Mittelen.* Gall. *Remedes Avortifs.* A. *Medecines which cause Abortion.*

AMBLYOPIA, est visus obscuritas: quæ est quadruplex: *Mynopia, Presbytia, Nyctalopia & Amaurosis*, de quibus suo loco; ex ἀμβλῆς obtusus, hebes, & ὀπτομα video. B. *Een donker gezigt / Oogen-schemering.* C. *Dunkelheit der Augen.* Gall. *Laveue obscure.* A. *Dulness of sight.*

AMBONÆ, idem quod *Ambe*.

AMBRA GRYSEA bituminis quædam species est, inflammabilis, pinguis, odoris suavissimi, quod procellosis fluctibus ex fundo maris excussum & ad littus eructatum est. Rectè censetur ex destillatione, Ambram recenseri inter succina, & fossiles resinas, licet etiam in cetis reperitur, qui fortè illam devorârunt, eaque delectantur. Invenitur in Japonia, insulis Moluccanis, Mauritii, Neicotarres, in Sumatra ad Occidentem, in Borneo, & Caap Commeriis propè Malabar sitis. Optima censetur Grysea, seu coloris cinerei seu grysei, à fordibus purgata & odorata, lævis, quæque acu perfossa succum pinguem residat; notat Cl. *Kæmpferus*, quod nulla sit melior bonitatis & constantior nota, quam si candenti laminæ ejus granula aliquot imponantur, quo ipsò suffitus prodit adulterium, & cineris paucitas bonitatem. Improbatur *nigra & candida* valde, procul dubio adulterata; sæpius enim solet adulterari, notante eodem *Kæmpfero*, qui dicit, quod cum recens in littus deponitur, massa farinaceæ instar & adulterio recipiendo aptissima est. Nihil verò eidem faciliùs ingeritur, (prout ipsi adulteratores auctori falsi sunt;) quam gluma oryzæ in pollinem redacta, nam hæc & levitatem & colorem glaucum ei conciliat; sed quam fraudem teredines, illatâ carie, possessori detegunt &c. B. *Ambergris.* G. *Amber.* Gall. *Ambre gris.* A. *Amber grise.*

AM

AMBROSIA, est Herba quaedam Botrys dicta : ab *α* priv. & *βροτός* mortalis, interposito *μ* vocalitatis gratiā ; vel quòd mortales eam non edant, vel quòd qui eam comederint, immortales evadant : ideoque τὸ τοῦ Θεῶν βρώμην Deorum cibus dicitur, eximia fragrantiae gratia Diis expetita : habet caulem unicum, in multos ramos divisum ; folia incisa, albescens ; Flores flosculosos, plurimis scilicet flosculis sterilibus calice comprehensis, constantes ; fructus est clavæ æmulus, echinatus, monospermus, scilicet semine nigricante & oblongo tubâ bifidâ instructus, alio loco plantæ ; radix longa, lignosa, tenuis. Tota planta habet odorem suavem, saporem aromaticum, aliquantulum amarum, sed gratum, colitur in hortis. Gall. *Ambrosie*. A. The Jerusalem Oak.

AMBROSIA, est medicamentum solidum, sed ea, quæ fieri potest gratitudine, præparatum : à Deorum cibo denominari videtur, quia folis Diis, *Ambrosia* in cibum facescit, ut *Nectar* in potum, ex *α* priv. & *βροτός* mortalis. B. *Goden spijs / een aangenaam geneesmiddel*. G. Der Goetter-Speisz. Gall. *Viande des Dieux*. A. The meat of the Gods.

AMBULATIO, Chirurgis dicitur, quando pars quædam inflammatione, gangrænâ, aut sphacelo corripitur, & in ambitu plagæ malum ulteriùs proserpit. B. *Het ambulert / 't quaad kruipt voort*. G. Umb sich fressende Geschwure. Gall. *Gangrène ambulante*. A. A spreading gangræn.

AMBUSTIO, est continui solutio, à materia externa adurente (igne actuali vel potenciali scilicet) causata, cuticulam semper, cutim plerumque, nonnunquam etiam musculos, venas, arterias, nervos atque tendines lædens. Gr. *πρωκτασμός*. B. *Gebzandheid*. G. Brand, Verbrennung. Gall. *Brûlure*. A. Burning or Scalding.

AMELLUS, dicitur à Mella fluvio Galliæ, juxta quem herba hæc plurima nascitur.

AMENTUM, Idem quod *Alumen plumeum*, vide *Amiantbus*.

AMETHODICUM, est quod sine methodica & dogmatica ratione fit, ut solent Empirici, ex *α* priv. & *μὲθόδος* ratio ad inveniendâ auxilia.

AMETHYSTUS, est gemmâ pellucida purpurei seu violæ.

violacei coloris, aliquando ad flavedinem inclinantis, huius color videtur deberi pigmento metallico inprimis, aut & alteri cuidam fixo & fossili principio, in ipsa earum natiuitate, quam intimè permixto, unitoque: evincit hoc huius & aliarum similium gemmarum colorum similitudo, atque artificiosa harum confectio, dividitur in Orientalem & Occidentalem, atque hinc reperitur in India Orientali, Arabia petrea, Armenia, Ægypto, Galatia, Tharso, Cypro, Bohemia &c. *B. Amethyst. G. Amethyst, Amethyst. Gall. Ametiste. A. The Amethyst.*

AMIANTHUS, est lapis alumini plumoso similis, sed absque sapore & in igne non combustilis, in quo ab alumine plumoso differt, coloris varii, & in filamenta deductilis; inde veteres indusias aliaque, præparare noverunt, quæ ubi fordida, igni tradebantur & pura evadebant: duplici formâ diversa reperitur, sub specie filamentorum majorum alumine plumoso, & vocatur hæc linum incombustibile, altera species sub forma lapidis fusci, vel nigri, duri, malleo extensibilis. Græcis Ἀμειστη. Quod Elychnia ex eodem fiant incombustibilia. *B. Plum-alum. G. Federweisz, Steinflachs, Schiefer-Weisz, Stein-Dacht. Gall. l'Amiante. A. Eart-flax, or Plicimons Alum.*

AMMA, sive **SUBLIGACULUM**, aut **BRACHERIUM**, est vinculum Herniosis utile, quod vel ex lintea fascia, vel orbiculo metallico inferius abdomen ambiente conficitur, & protuberantia eminente interiùs donato, applicatur in inguine ad processum peritonæi ubi per musculos transit, & anulum comprimens, retinet intestina in abdomen reducta, quæ per hunc anulum cæteroquin elaborerent, ab ἄμμα connecto. *Bracherium* nomen accepisse videtur à cingulis, quæ lumbis & renibus adaptantur, ab *Isidoro Brachiale Monachorum* vocatum, *Succinatorium*; *Brachile* seu *Brachiale* dicitur, quamvis non brachiorum sed renum sit cingulum. *Rebrachiatorium Cassiano*, unde procul dubio natum *Bracherium Chirurgorum*, cingulum nempe herniam intestinale substringens. *B. Fern Bruch-band. G. Bruch-Band. Gall. Un brayer, des estreintes, Bandage Restreintif, Ceinture. A. A girdle for the ruptures, or a Triefl.*

AMMI, sunt semina exigua, sabuli grana referentia, striata, globosa, suaviter aromatica, saporis amari, acris, odoris

odoris fragrantis ferè ut origani vel thymi ; optima defèruntur ex Alexandria vel Candia, ubi producuntur, Planta, unde crescit, satis est procera, ramosa, Amniiofelinum dicta, folia habens Anethi similia, in longas & angustas dissectas lacinias abeuntia, crenas habentia ad costas ; nomen ab ἀμνίς matula, quasi cogens homines ad matulam, vel secundum alios ob ἀμμοῦ arena, ob similitudinem quam habent cum granis fabuli. Est Cuminum Æthiopicum seu Regium, à voce ammi, fortè cammi & cummi, unde Cuminum, vel vice versâ à Cumino vox Ammi.

AMMONIACUM GUMMI, seu HAMMONIACUM, est lachryma ex Ferula Africana juxta delubrum Hammonis nascente, unde & nomen : gummi instar Thuris grumosum est, subalbicans, cui semina, Angelicæ instar, interspersa sunt ; odor est ferè castoreus, & gravis, saporque aromaticus & amarescens. B. **Gom Ammoniak.** G. Ammoniak. Gall. *Gomme Ammoniac.* A: Gum Ammoniak.

AMMONIACUM SAL, vide *Armoniacum*.

AMNION CHARTA VIRGINEA, est membrana scetum in utero proximè obvolvens, & molliter excipiens ; quæ etiam cum reliquis secundinis post partum expellitur, chorio longè albicantior atque tenuior est. Ipsi Chorion blanditer accumbens, non tamen nisi superiore parte adnexâ ; hæc, figuræ ferè ovalis, maximè tenuis & simplex est ; mollis est, lævior ac politior parte internâ, externâ inæqualior, candida & pellucida, laxo intervallo à fœtu distans, nullis vasibus sanguineis hæcenus demonstratis donata ; exterius membrana Urinaria & Chorion investitur, quæ sibi invicem aliquando satis tenaciter adherent ab hac parte, ita ut vix avelli queant, continet non tantum fœtum, sed & humorum nutritium, quo fœtus, per os & gulam alimentum sibi fugit : vid. liquorem Amnii. Ἀμνίου, Ἀμνίου Græcis dicitur, Latinis amiculum, indusium, quoddam amicè fœtum obvolvât, vel ut alii volunt ab ἀμνός agnus, sic ab ejus teneritudine dicta & mollitie, vel πνεύμα animus, & quasi ἀμνίον, id est ἀμνίου μίτρος καὶ ἀμνίον, vel ἀμνίον, tanquam vas inter sacrificandum, sanguinem excipiens. B. **Het binnenste vlieg van de Dageboorte / 't Lam-vlies.** G. Schaaffen-Hautlein: Gall.

Gall. *P. Annios*, *Membrane des Eaux*. A. The Amnion.

AMOLYNTHUM, est Medicamentum; quo tractato, manus non inquinantur, ab ἀμολύνω non inquino:

AMOMUM, Veterum quodnam sit, adhuc sub iudice lis est. Sunt enim, qui Rosam Hierichontis esse velint: Alii aliud quid esse contendunt. Officinæ duplex semen sub Amomi nomine monstrant, quorum alterum majus nigrum rotundumque est instar granorum piperis rotundi vel cubearum; gustu minimè acre, quod videtur veterum esse *Sison*, *Simon*, &c. Alterum minutum semen & pallidum; utrumque rarè in usu, locoque Amomi Veterum recipitur Acorus. Ingreditur Theriacam. *Amomum* & *Cardamomum minus*, quæ in officinis prostant: putant nonnulli fructus esse plantarum genere convenientium, specie verò saltem differentium; & quoniam illa differentia in fructuum duntaxat forma, hoc est, rotunda aut triangulari consistat, folia autem convenient, nec fructus hac in regione unquam producantur, hanc plantam pro utrisque inspectandam exhibent. Dicitur ab odore bono, qui reprehendi minimè queat, vel, dictum putant, quod veluti odorem cinnamomi referat. μῶμῶ enim est reprehensio, & ἀμῶμῶ reprehensionem non obnoxius. Gall. *Amomé*.

AMPBLOPRASUM, est Porrum, circa vites nascens. Ex ἀμπέλῶν vitis, & πέρσῶν porrum. B. *Wyngaard-pa-ri*. G. Acker-Knoblauch. Gall. *Ail poireau*. A. Bears garlic.

AMPHIBIUM, est omne animal, æquè in aquis ac in terris vivens. Ex ἀμφί ambo, & βίω vivo.

AMPHEMERINUS, est morbus quotidianus, unde πνευτὸς ἀμφήμερος febris quotidiana, ex ἀμφί circum, & ἡμέρας dies:

AMPHISBÆNA, ex ἀμφί, utrinque, & βάλω; gradior: Serpentis genus est, nunc in anteriorem, nunc in posteriorem progrediens partem.

AMPHIBLESTROIDES, five TUNICA RETINÆ oculi, mollis est alba mucosaque substantia, cui nomen inditum, quòd projecta in aquas reticulum æmuletur. Protenditur ab ipso nervi optici centro, supraque vitreum humorem expansa, ad ligamentum ciliare porrigitur: hæc tunica siquidem albida & medullaris, ab ipsa nervi

optici substantia medullosa, ac fibrosa procedit; ut sit fibrarum nervearum, quæ illic in unam fasciam colliguntur, quasi in velum retiforme expansio. Reverâ si integer oculus pro flore, qui cerebro per nervum opticum, velut caudicem accrescit, sumatur, tunica retina erit flos ipse, ac duæ priores tantum calicis vicem præstabunt. Habent se intra oculi thalamum velut paries albus, qui species visibiles per foramen camerae atratæ admittas excipit repræsentatque, cui species sensibiles imprimuntur, & à quo eadem πρώτῳ ἀποθητησίῳ communicantur, ex ἀμφιβλεστρον rete, & εἰδῶ forma. B. *Het Net-blies des oogts.* G. Spinnewebs Netlein. Gall. *La Rétine.* A. The Retina of the eye.

AMPHIBRANCHIA, sunt loca circa tonsillas, ex ἀμφι circum, & βράχῳ raucedo.

AMPHIDÆUM, est caput oris uteri, labris cucurbitarum simile. Græcis Ἀμφιδαιον, Ὀσχιον, Ἀίγρια.

AMPHISMELA, est cultellus anceps Anatomicus utrinque acie præditus, secandisque cadaveribus utilis, ex ἀμφι utrinque, & μετέω membranatim concido, μέλα est specillum. B. *Een Mes aan beide zjden snijdend.* G. Ein Messer daz an beyden Seithen schneidet. Gall. *Couteau tranchant de deux côtés.* A. A dissecting knife that cuts on both sides.

AMPHORA, est vas cum duobus ansis, capit duas urnas, seu octo congios: est mensura liquidorum apud Veteres. Italis continet libras septuaginta duas. Attica verò dimidium amphoræ circiter supra Italicam Amphoram continebat. Secundum hodiernam computationem, capit vini libras octoginta, & olei circiter septuaginta. Gall. *Amphors.*

AMPULLA, est vitrum rotundum, cui collum in summitate est. B. *Kinderglas / Watrol / Fioolglas.* G. Ein rund Flaeschlein. Gall. *Phiole, Ampouille.* A. A viol. A Glas-bottle.

AMULETUM PERIAMMA, *Periapton*, est monile, quod è collo suspensum & gestatum, vel in annulo, dicitur occultâ quâdam virtute remedium præsentaneum adversus febres, venena & fascinoes.

AMURCA, dicitur sedimentum vel recrementum olivarum expressarum, fax Olei. Gr. Ἀμύργη ab ἀμύργω, exugo oleas, & amurcam exprimo. B. *Woesem van Olie.* G.

G. Trufen vel Hefen von Dele. Gall. *fêces ou la Lie de l'huile*. A. The Lees vel Mother of oyl.

AMYGDALÆ, idem quod *Antias & Paristhmia*.

AMYGDALUS, est arbor, quæ habet folia longa, angusta, acuta, saporis amari, grati : calix est monophyllus, quinquifidus; flos rosaceus, pentapelatus, staminibus multis præditus; ovarium in fundo calicis instructum tubâ longâ donatâ apice globofo, quod fit fructus, callo pulvinate, minus spisso, sicciore condens ossiculum rugis minus profundis ornatum, in quo nucleus oblongus, plerumque unus, pediculo brevissimo; Fructus vocantur Amygdalæ, quæ sunt dulces vel amaræ, & sapore tantum à se invicem differunt. Sic vocatam volunt, quod fructus post viride putamen, alterum, quod subest, multis scattet rimosis scarificationibus, quas Græci *ἀμυγδαλιὰς* appellant. B. *Amandel-boom*. G. Mandel-Baum. Gall. *Amandier*. A. The Almond-tree.

AMYGDALATUM, est lac artificiale, seu *Emulsi* ex Amygdalis aliisque seminibus parata, ab *ἀμυγδαλίη*, Amygdalæ fructus. B. *Amandel-melk*. G. Mandel-Milch. Gall. *Lait d'Amandes*. A. Almond-milk.

AMYLUM, est flos tritici aut siliginis subtilissimus, albissimus, multiplici aquæ affusione ex farina extractus, & in exiguas massulas exsiccando coactus. Sic dicitur, quod sine mola paretur. Ex *α* priv. & *μύλη* mola. B. *Styffel Ameldont*. G. Ammel-Mehl, Krafft-Mehl. Gall. *Amidon*. A. White Starch.

AMYON, dicitur membrum emusculatum hoc est ita extenuatum, ut musculi vix appareant amplius.

ANA, est æqualis variorum Medicamentorum, unâ formulâ præscriptorum, portio. Vulgò simplici *ā* vel duplici *āā* brevitatis gratiâ scribitur. B. *Evenveel Gewicht*. G. Gleiche Theile. Gall. *Quantité égale, Egale Portion*. A. An Equal Portion.

ANABASIS, est morborum invalescentia. Vide *Acme*. ab *ἀναβαίω* ascendo.

ANABOLE, materiæ rejectionem per superiora significat.

ANABROCHISMUS, est, cum immisillis vinculis aliquid supervacanei tabefactum tollitur. Item modus extrahendi pilos palpebrarum inversos, oculumque pungentes, immisso per foramen acus tenuissimo bysso : pet

cujus duplicatam anſam pilus trajectus vellitur.

ANABROSIS, eſt partis alicujus in corpore, ab humoribus acribus, eroſio. Idem quod *Diabroſis*, ab ἀνα-βροσκα peredo, corrodo. B. *En dooꝛ-eting*. *Zernagung*, Berzehrung. Gall. *Corroſion*, *Rongement*. A. *Corroſion*.

ANACARDIUM, duplex eſt *Oriente* & *Occidentale*. *Oriente*, eſt fructus arboris Malabaribus Oepata dictæ, qui eſt cordiformis cum cuspide in vertice, niger, ſplendens, includens ſub duplici involucro à ſe ſeparato melaginem craſſiuſculam, lentam, ceraſorum colore, ſub qua nucleum pallidum amygdalæ ſaporis. *Occidentale* eſt quaſi oſſiculum reni leporis figura; foris fuſcum, durum, & gerens nucleum album amygdalæ ſaporis. Magna eſt ejus in Cananor copia, tum in Calecut, & alijs Indiæ locis, veluti in Cambaya & Decan. Gr. Ἀνακάρδιον, Veteribus incognitum fuit. Arab. *Balador*; Indis *Bybo*. Luſit. *Facca de Malaqua*, quod viridis & in arbore pendens ſimilis ſit noſtrati majori fabæ, major tamen, ſic ob cordis ſimilitudinem, vocatur. Ex ἀνά ad ſc. Formam vel ſimilitudinem, & καρδία. B. *Anacarden*. G. *Elephanten-Lauſz*. Gall. *Anacarde*. A. *Anacardum* or *Malacca beans*.

ANACATHARTICA, ſunt Medicamenta vomitoria, quæ per ſuperiora purgant, ex ἀνω ſupra, & καθαρτίζω purgo. Idem quod *Emetica*.

ANACATHARSIS, eſt medicamentum per ſuperiora purgans; ut *Vomitorium*, *Sternutatorium*, *Errhinum*, *Masticatorium*, *Salivatio*, &c. ab ἀνακαθαίρω per ſuperiora purgo. Idem quod *Emeticum*. & in ſpecie apud Hippocratem ſignificat purgationem per ſputa.

ANACOLLEMA, eſt linimentum aut aliud Medicamentum ſiccum, quod fronti & naribus ad oculorum vitia & Hæmorrhagiam ſiſtendam admovetur. Idem Remedium incarnans & conglutinans, ab ἀνακολλάω conglutinatio; unde κόλλα gluten.

ANACTORION, eſt planta, cui nomen *Gladiolus*: ab Ἀνάκτωρ Herus vel Dominus, cui ſoli gladii jus eſt.

ANADENDROMALACHE, eſt Malva roſacea fruti-coſa; ex ἀνα ad δένδρον arbor, & μάλαχη Malva.

ANADENDRON, eſt Althæa, ex ἀνά ad (formam) & δένδρον, arbor: quia arboris in modum ſe erigit.

ANA-

ANADIPLOSIS, est frequens februm reduplicatio ab ἀναδιπλώω reduplico.

ANADOSIS, est omne, quod in corpore fursum tendit, ut chyli distributio, vel vomitus, ex ἄνω supra, & ἰδῶμι do.

ANADROME, est fursum alimenti latio, vel reflexus humorum ad superiora, ab ἀνάδρομος, curfus, & τρέχω, curro.

ANAGALLIS, Officialis est planta, folia habens ex adverso bina & flosculos foliorum alis infidentes in quinque laciniis divisi, coloris rubri, pedunculis longis, his floribus succedit fructus sphaericus, membranaceus, per maturitatem in duas partes disiliens, femina plerumque angulosa, minima: Radix fibrosa est, alba; dicta videtur ab ἀνά & γάλλω, quod æquè reprimat ac reponat sedem prociuum: ἡ γάλλω denotat enim, cui amputata sunt virilia, vel ut aliis placet, ἀπὸ τοῦ ἀναγωγεῖν τὰς ψυχὰς, animas evocare ac elicere. Magica enim putatur herba, unde nostris **Guechelheit**. Nam in limine vestibuli suspensa maleficia arcere creditur. Alii derivant ab ἀγάλλω, orno, insignio, decoro, quòd ubique vias latè flosculis suis ornet. G. Gauchel, Colmar-Kraut. Gall. *Mouron, Mouson, Morgeline*. A. Pimpernel.

ANAGYRIS, à natali solo hæc arbuscula nomen accepit: Anagyrus enim est civitas Attica: est arbuscula valde ramosa, habens corticem viridi-fuscum, lignum flavescens aut pallidum; folia tera, oblonga, acuta, in parte superiori viridia, in inferiori albescentia, odoris adeo fortis & fetidi, ut contusa, capitis dolorem producant; flores flavi, papilionacei, cujus vexillum brevius est cæteris petalis: flori succedit siliqua longa, cartilaginosa, Phæoli siliquæ æmula, fæta feminibus reniformibus, in initio albis, dein purpureis, tandem post maturitatem cæruleis & nigricantibus; crescit in regionibus calidis, ubi foetorem, Asam fetidam superantem excitat.

ANARHINON, vide *Antirrhinon*, ex ἀνά per, ad, & ῥίς, nasus, quasi adversus nasum.

ANAISTHESIA, est facultas ablata percipiendi actiones objectorum sensibilibus in organa sensuum externorum, ut paralyticis & sphacelo laborantibus contingit, ex πρίν. & ἀισθησιμότης, sentio. B. *Ongevoeligheid*. G.

Unempfindlichkeit. Gall. *Insensibilité*. A. Insensible.

ANALEPTICA, sunt Medicamenta, quæ vires refocillant; item pars Hygieinæ, quæ valetudinarii reficiuntur, ab ἀναλαμπάω, iterum refocillo. A. Analeptiks.

ANALGESIA, est indolentia five doloris defectus, ab ἀναλγίω, non doleo.

ANALOGISMUS, est comparatio & perceptio causarum morbificarum & medicamentorum iuvantium per similitudines, ab ἀναλογίζομαι, comparo: *Analogia* est Comparatio.

ANALYSIS, est alicujus corporis, in sua principia per Chymiam, reductio. Item partium corporis humani demonstratio Anatomica, quæ per partes instituitur, ab ἀναλύω dissolvo. B. Een ontdoeninge / ontleding / ontbinding. G. Auesloesung. Gall. *Analise*, *Dissolution*, *Solution*, *Separation*. A. An analyzing of any thing.

ANAMNESTICA, Remedia, quæ memoriam restaurant, ut sunt spirituosa omnia, ab ἀναμνέομαι reminiscor. Item sic signa quædam dicuntur ad Diagnostica pertinentia, quæ corporis vel morbi statum prægressum in memoriam revocant. Gall. *Remedes qui retablissent la memoire*.

ANAPHALANTIASIS est defluvium pilorum in superciliis. B. Het uytvallen der Winkbraauwen.

ANANAS est planta flore monopetalo infundibuli formi tripartito, fructu carnoso, turbinato succi pleno, fetore feminibus exiguis reniformibus: fructus maturus in deliciis habetur apud Brasilienses, ubi quoque *Yayama* audit. Gall. *Ananas*.

ANAPHRODISIA dicitur impotentia venerea, sive ineptitudo ad congressus venereos. Gall. *Impuissance*.

ANAPHROMELI, est mel despumatum, ex ἀνά de ἀφρός spuma & μέλι mel.

ANAPLEROSIS, in genere significat repletionem; aliàs specialiter ita dicitur Chirurgiæ pars, quæ ea, quæ in corpore deficient vel casu perierunt, arte restituntur, ab ἀναπληρόω impleo. Unde *Plerotica Medicamenta*, quæ partes restitunt.

ANAPLEROTICA, sunt Medicamenta vulnera carne implentia, & deficientia in corpore, quantum possibile, restituentia.

ANARRHOPUS, idem quod *Anadosis*, ab ἄνω supra, & ἔπειτα vergo, serpo.

ANASARCA, est totius corporis exterioris, aut quarundam ejus partium tumor albus, mollis, tactui cedens, & foveam à compressione relinquens. Causa est lymphæ nimis tenax, vires vitæ imminutæ, & sanguis viscidus, quibus vasorum extremitates obstruuntur & vesiculæ adiposæ implentur; hinc fit, quod major lymphæ copia in corpore aggeritur, quam per vascula reducentia ablegatur, adeoque est primum Hydropis initium. Si humores nimis viscidi fuerint, *Leucoplegmatia* appellatur. Item, Ἰπποκράτης, κατὰ σάκεα. Heraclide σακίτης, *Intercus*, *Aqua inter cutem* &c. ex ἄνω per, & σάκεα caro. B. r. *Lyswater / tusschen het en vlees leggende water / lezden-zugt*. G. Leibwasser. Gall. *Hydropisie anasarce*. A. A species of a Dropie so called.

ANASTOICHIASIS, est corporum Chymica resolutio, ab ἀναστοίχισα in sua principia redigo, unde στοιχίσιον Elementum.

ANASTOMOSIS, duas habet significationes, 1. Ubi extrema oscula vasorum nimis dilatata emittunt sua liquida naturaliter retinenda & tum dicitur. B. *Ontsluiting der vaten*. G. Eroeffnung der Aderen. Gall. *dilatation des orifices des vaisseaux*. A. Opening of Vessels. 2. Est mutua inosculatio ultimi finis vasis arteriosi in principium venosi, sive id fiat recto modo continuato tramite, sive per laterales ramos ex Arteria in venam hiantes, quales in vasis spermaticis demonstravit Lealis &c. ex ἄνω per, & σπέρμα os. B. *Inmondig der vaten / kus-vaten*. G. Die reumte zwischen den Gefässen. Gall. *Abouchement ou inosculation des Vaisseaux, ou Anastomose*. A. A Mutual opening of vessels in to one another.

ANASTOMOTICA, sunt Medicamenta poros & meatus aperientia, ut sunt deobstruentia, cathartica, sudorifera, diuretica, &c. ex ἄνω per, & σπέρμα os. B. *Openende middelen*. G. Eroeffnende Mittlen. Gall. *Remedes aperitifs*. A. Aperitive Medecines.

ANATASIS, est corporis extensio versus superiora, ab ἀνατίσω sursum tendo. B. *uittrekking*. G. Aufsteigung. Gall. *extension*. A. A Stretching out.

ANATHYMIASIS, est vapor, exhalatio, suffitus, halitus &c. ab ἄνω sursum & θυμίαμα suffio. B. *stoking*. G.

Beräuchung. Gall. *Parfum*. A. Perfuming, Fumigation.

ANATICA PORTIO, vide *Ana*.

ANATOMIA, est animalis, praesertim hominis, concinna dissectio, quâ partium materia, figura, structura, nexus, ad usum Medicum & Physicum, demonstrantur, ab ἀνατέμνω disleco. B. *Anatomie / sup-konst / ontledding*. G. Anatomie, Aufschneidung. Gall. *Anatomic, Dissection*. A. Anatomie, Cuttingup of Bodies.

ANATOMICUS, est qui dissecandis cadaveribus aptus, ab ἀνατέμνω perfeco. B. *Een ontleeder / Ontleedkundige*. G. Anatomist. Gall. *Un Anatomiste*. A. An Anatomist, one Skillful in anatomy.

ANATRIPSIS, est contritio calculi aut ossis comminutio, ab ἀνατριπῶ contero. B. *Verbypzelinge / vermorszeling*. G. Zermalung. Gall. *Broyement, Ecrasement*. A. Bruising, Comminution.

ANAXYRIS, fortè ab ἀναξείω, abstergo, scalpo: Acetosa enim est, quæ alvum lubricando abtergit, cujusque radices scabiei medentur.

ANCHIA, idem quod coxa.

ANCHORALIS processus, vide *Ancyroides*.

ANCHUSA, est planta, quæ caulem habet repentem, folia Buglossi sylvestris, longa, aspera; radicem longam, mediocriter crassam, foris rubicundam, interius albam lignosam, colore rubro inficientem, saporis, dum recens est paululum adstringentis, & insipidi, odoris nullius. Hanc dictam quidam volunt ἀπὸ τοῦ ἀγγχειν, strangulando, quod vim strangulatoriam ac suffocatoriam habeat; dicunt enim eâ serpentes strangulari. Alii ab ἀγγχεῖν deducunt, quod est fucare, colorare formam, quia illius radicis facies rubore inficitur. B. *Osse-tong / Schaaps-tong*. G. Ochsen-zung. Gall. *Orcanette*. A. Alkanet.

ANCHYLE, est articuli contractio, ut & genu posterior pars, ab ἀγκυλόμαι contractione articulorum laboro. Gall. *Anchylose*. Vide *Contractura*. A. Constriction upon the Joints.

ANCHYLOPS, est abscessus & collectio humoris lenti & melli aut pulviculæ similis, inter majorem oculi angulum & nasum. Hic tunicâ ut plurimum continetur, nec infert dolorem, subito autem accipit incrementum, producitur tamen sepe ab inflammatione prægressa ca-

run-

nunculæ lachrymalis, quæ in abscessum terminatur, qui si rumpatur, exulcereturque, non amplius Ἀγγίλωψ vocatur, sed mutat nomen, & Ἀγγίλωψ appellatur. Ab ἄγγι propè & ὠψ oculus, quòd propè oculum oriatur. Vide *Ægilops*.

ANCHYLOSIS, idem quod *Anchyle*.

ANCHYROIDES, vide *Ancyroides*.

ANCON, sive Cubiti caput, strictius sumitur pro posteriore Ulnæ processu majori: Unde *Anconæus musculus*, Cubiti extensor, ἀπὸ τοῦ ἀγκῦσθαι ἰτέρα τὸ ὄστέον, quòd superjaceat unum os alteri. B. *Elleboag*. G. *Elnbogen*. Gall. *Conde*. A. The Elbow.

ANCONÆUS, vide in *Ancon*.

ANCORALIS, vide *Ancyroides*.

ANCTERES dicuntur fibulæ, quibus vulnerum labia longius distita junguntur, quæ operatio propterea ancterifimos, infibulatio dicitur; parantur ex emplastris fortissimè adhaerentibus: in specie etiam dicta fuit, quando hiftrionibus & comœdis per præputium trajiciebatur fibula.

ANCYLE, est Poplitis contractio, vide *Anchyle*.

ANCYLO BLEPHARUM, est palpebræ cum tunica alba vel cornea concretio; vel cum interdum utræque palpebræ sibi invicem concresecunt; sequitur ille affectus oculorum inflammationes & palpebrarum: Ea concretio aliquando ante partum contingit, & tunc vitium nativitatis existit, dicitur ex ἀγκύλη hamus, & βλεφάρων palpebra. B. *Aanwas der oogschelen*. G. *Anwachsung der augliedern*. Gall. *concretion des Paupieres*. A. A growing to of the eye-lids.

ANCYLOGLOSSUM, est frænuli sub lingua, connexionis strictioris vitium, locutionem difficilem causans, & μογιλάλοσ rectè vocatur, ab ἀγκύλη hamus, & γλώσσα lingua. B. *Tong-riems aanwas / span-adev*. G. *Anwachsung des zung-riems*. Gall. *le Filet trop avancé vers la pointe de la langue*. A. A looser connexion of the ligament under the tongue.

ANCYLOGLOSSUS, est, qui frænulum prælongum habet, & ab eo nonnunquam sectus fuerit, ex ἀγκύλη hamus, & γλώσσα lingua. B. *Tcn / die met de tong-riem belemmert is*. G. *Dem die zung nicht frey ist*. Gall. *Qui a le Filet*. A. Tongue-tied.

ANCYLOSIS, est immobilitas articulationis cum tumore duriori, orta ex callo ad articulum ossis fracti, vel ligamentis rigescentibus, vel exostofi ad juncturas, vel inspissato mucō glandularum illiniente.

ANCYLOTOMUS, est scalpellum, quo linguæ frænum rescinditur; in genere accipitur pro cultello aciem incurvam habente. B. *En des om de tong-riem te snyden*. G. *Ein Zung-riems Messerlein*. Gall. *Ancylotome*. *Costelét pour couper le Filet*. A. small knife for cutting the ligament under the tongue.

ANCYROIDES, est Scapulæ processus rostriformis, qui *Coracoides*, *Anchoralis*, & *Cornicularis* vocatur, ab ἀγκυρα anchora, ῥύγχος rostrum, & ἀκρο- forma. B. *Het anker gelijke uitsteeksel*. G. *Das anker gleiche aufschwäch des schulterblats*. Gall. *Eminence ou Apophyse Coracoide*. A. A. Process on the scapula like an Anchor.

ANDRACHNE, vocatur Portulaca: dicitur ἀδράχνη inferto, quod primum teneritudine quâdam lætâ & carnosâ luxurient ramuli, foliaque albicent, spumosâque quâdam fuligine, sive tenui quâpiam aspergine cinereâ obductâ videantur, ἀχνη enim Græcis spuma est, ἀδρον plenum, lætum, crassum, pingue. Spuma autem in marina portulaca multò evidentius conspicitur, quàm sativa. B. *Porcelain*. G. *Burtzelkraut*. Gall. *Pourpier*, *Porcelaine*. A. Purslain.

ANDROGYNUS, sive **HERMAPHRODITUS**, est, qui membra virilia & muliebria simul habet. Item, quibus excisa sunt membra virilia. Item effeminator, ex ἀνδρ vir, & γυν mulier. B. *En Man-Wijf*. G. *Halb Mann und halb Weib*. Gall. *Hermaphrodite*. A. An Hermaphrodite.

ANDROSACE est planta flore monopetalo, hypocra-teri formi, fructu globofo, foliis nervosis longis, & amplis, lanuginosis & in margine incis, in orbem repentibus; calix est valdè amplus & expansus; vasculum feminale exiguum per maturitatem in quinque partes dehiscit: habet in medio Placentam cui plurima adnascuntur semina oblonga, rubicunda; radix est fibrosa, & minima, crescit in locis maritimis, dicitur quasi ἀνδρὶ ἄκροφίεσσα, quod viris remedia suo nomine polliceatur, vel ἀνδρὶς σάνθη, quod folliculi membranacei scutum exiguum

gium referant coriaceum. Alii ἀνδροεισάκτες, quod ἰδρῶσαι-
τες dici aestimant; quòd ducendo urinam hydropicis pro-
fit.

ANDROSOEMUM est officinalis planta flore rosaceo, calice polyphyllo, fructu ovato unicusulari, character ejus ferè ac Hyperici; differt in eo quòd planta sit valde ramosa referens arbusculam: dicitur, ἀπὸ τοῦ ἀνδρῶς à viro, & ab αἷμα sanguis; nomen est *Viri sanguis*: sic dicitur, quia folia contrita sanguinem colorem præbent; dicitur & tota sana. B. *Mansbloed*. G. *Johans-Kraut*. Gall. *comme qui droit sang d'homme; toute saine*. Quasi Græcè dicas *Thrasibula*. A. *St. Johns wort*, *Tutsan* or *Park leaves*.

ANEMIUS FURNUS, est, qui cæteris majorem ignis vim destillandis, liquandisve rebus largitur. Ab ἀνεμο-
ventus. B. *Wind-oven*. G. *Wind ofen*. Gall. *Fournau à vent*. A. *A wind-furnace*.

ANEMONE, flos venti, ab ἀνεμο-
ventus: quia flores sese nunquam aperiunt, nisi flante vento, ut testatur *Plinius*. Sed fortè ab ἀνεμο-
ventus, & ἄλλω seu ἄλλομαι, quòd flos facilè à ventis dejiciatur ac perdatur. Hinc *Pulsatilla* aliquando vocatur, quia à ventis facilè propellitur; videtur esse flos *Adonis* veterum. B. *Wind-bloem*. G. *Wind-blum*. Gall. *Anemone*, *Coquerourdes*, *Cocles*, *Passifleur*. A. *Wind-flower*.

ANETHUM, planta est umbellifera, foliis tenuissimè divisis, viribus medicis pollens; Radix annua, reliqua ut in fœniculo, semina foliacea, plana, membranacea, ovata, orbicularia, compressa, in parte exteriori tribus striis vel sulcis notata. Quibusdam παρὰ τὸ ἀνιθεῖν, quòd cito crescat. Aliis quasi ἀνιθηον quasi *invictum*, ab ἀ priv. & νικῶ vinco, quòd cibi excitat appetentiam, nonnulli nomen impositum volunt, quòd Anethi esus laceffat ad venerem: alii à puero pulcherrimo in plantam sui nominis converso. ἀνιθεῖν enim congressus, familiaritas, coitio Venerea dicitur. B. *Dil*. G. *Dyllen-hoch-kraut*. Gall. *Anet*. A. *Dill* or *Anat*.

ANEURISMA, est duplex *verum* vel *spurium*. *Verum* est tumor p. n. ab arteriarum interioris tunicæ ruptura & exterioris dilatatione, pulsans, rubens, compressu cedens, laxatus redeuns. *Spurium* est ubi tunicæ ruptæ liquorem effluderint in partes vicinas, unde tumor conti-
nuò

nuò auctus, mollis, vix pulsans, lividus, compressu vix evanescens, brevi putrescens; ab ἀνευρέω dilato. B. **Gen flag-ader-hzukt.** G. Der puls-ader ausspannung. Gall. *Aneurisme, Dilatation de l'Artere.* A. An Aneurisme, or a Dilatation of the Arterie.

ANGEIOTOMIA, est vasorum dissectio, ut in Venæ sectione, & Arteriotomia; ab ἀγχιον vas, & τέμνω seco. B. **Opening der vaten.** G. Eroeffnung der gefässen. Gall. *Saignée ou Ouverture des Vaisseaux.* A. Blood-letting.

ANGELICA est officinalis planta foliis latissimis, dentatis serè ramosis, seminibus striatis, floribus umbelliferis, radice aliquantulum resinosa, oblonga, crassa, in fibras tenuiores divisa, foris ex flavo rubescente, medulla interiore alba, saporis acris, suaviter amaricantis, cum quadam blanda dulcedine, odoris fragrantis, tota planta habet odorem & saporem aromaticum. Hæc planta crescit multis in locis, quæ autem in montanis Bohemiæ locis reperitur, præ aliis laudatur; crescit & in Alpibus, & satis feliciter in hortis colitur: fortè sic dicta, quòd contra venena angelicas præstet virtutes, ideo & Spiritus Sancti radix vocatur. **Engel-wortel.** G. Angelick wurtz, Brust wurtz, Engel wurtz. Gall. *Angelique.* A. Angelica.

ANGIGLOSSI, sunt, qui difficulter pronunciant L. R. K. atque in loquendo resitantes loquelam præcipitant, ab ἀγκύλη hamus & γλῶσσα lingua. B. **Selemmert van taal.** G. Der schwerlich reden kan. Gall. *Difficulté de parler.* A. A difficulty in speaking.

ANGINA, Lat. ab angendo, quia guttur vel fauces anguntur, sic ab ἀγγειν, strangulare, angere: Vel ut alii ab ἀγγειν laqueus, vel ἀσπίχιν, quòd spiritum cohibendo respirationem inhibeat, uti *Aurelianus* vult. Est impedita valdè, dolens admodum vel & impedita & dolens simul deglutitio atque respiratio, orta à causa morbosa supra pulmones & stomachum positas partes afficiente, quæ his functionibus dicata sunt. Estque *externa* seu *Spuria* vel *Notha* vulgò dicta, dicitur & *Alba Angina.* G. Der weißè ansatz. Quæ ab externis causis venit, à frigore externo, potu frigido, spinis & ossiculis œsophago inhaerentibus. Sed ea levis est & sine febre, nisi ab interna ortum sumat, hoc est, quæ in cute ad collum exterius micat, atque hæc sæpe subito oritur post internam, eamque

que tollit & ægrum liberat ab insigni molestia vitæque discrimine : huc accedit *Volans*, quæ subito disparet, & mox oritur de novo, aut per *Metastasin*, ut vocant, cum à faucibus abit vel ad pulmones vel ad cerebri meninges. Vel *Interna* est, quæ ab interna causa ortum habet, hoc est à febris præcedanea, & febrem acutam comitem habet, quæ à loco diverso, juxta ac inflammatio propior est oesophago, tonsillis, epiglottidi, laryngi, cervici incumbit, varia fortitur nomina, uti *Synanche*, fortè à suspensii similitudine cum laqueo. *Parasynanche*, *Cynanche*, seu *Δυσάγχιον* quòd canes aut lupos frequenter afficiat : & *Paracynanche*. De quibus suo loco. B. *Ein quade keel / wozg-gezwe / ontsteking der keel / quimantie*. G. Hals und Kelen geschwulst, Halz-geschær, Entzündung des halbes. Gall. *Esquinancie*. A. A quinsy, or Squinancy.

ANGINA LINI, est Cuscuta, quòd linum circumligando suffocet.

ANGIOLOGIA, ex *ἀγγειον*, vas, & *λογία*, sermo, seu descriptio systematis vasorum corpus humanum perrepantium, quoad situm, ortum, fabricam, finem & usum eorum.

ANGLICUS SUDOR, vide *Sudor Anglicus*.

ANGUILLA, ab anguis, ob similitudinem cum angue, seu serpente : piscis est oblonga, rotunda, in deliciis habitata. B. *Wal / Paaling*. Gall. *Anguille*.

ANGUIS, Animal quod complicari, & contorqueri potest, atque semper sit angulosum, vel quòd angat, & premat.

ANGULUS oculi, V. Canthus.

ANGURIA, Planta est Cucurbitaceorum genere, folia habens magna, villosa, aspera in profundas lacinias dissecta, flores flavos, campaniformes, quinquifidos, quibus succedit fructus obrotundus, carnosus edulis, habens corticem satis durum, sed politum varii coloris, caro cucumeris satis similis est, alba aut rubicunda, saporis dulcis & grati continet pulpam medullosam, in qua latent semina oblonga, ampla, compressa, rugosa, nigra, rufa, aut rubra, seminis cortex est valde durus, & cortice ablato, invenitur amygdala parva, alba, medullosa, saporis dulcis & grati; derivari posset ab *ἀγγειον* concepta-
cu-

culum, vel vas quodlibet, quia evacuatâ medullâ, vino impleri possit, quod Americani scitè norunt. Vocatur etiam Citrullus à citreo colore. B. *Watermelon / Wiehezen / Citrullen*. G. Gurchen, Citrullen. Gall. *Citrouille*. A. Citruls.

ANGUSTATIO, dicitur de vasis & meatibus, quando præternaturaliter coarctantur & angustiores redduntur.

ANHALTINA, dicuntur remedia, quæ respirationem faciunt, ut sunt plantæ vulnerariæ, & præparata quædam ex Sulphure &c.

ANHELATIO, est respiratio difficilis, parva, sed concitata, quæ sanis, sed maximè debilibus, evenit, in omni vehementi exercitio, præcipuè cum in altum ascendunt, aut cum currunt, vel saltant, quâ plerumque laborant obesi, qui viscera abdominis tam magna, & tantâ pinguedine onusta habent, ut venter sit tumidus & protuberans: alias etiam à repletionem stomachi, cibis præsertim crudioribus, & flatulentis copiosè sumptis mox anhelatio, vel sedentibus vel decumbentibus, & magis adhuc currentibus, aut ascendentibus, & gravissimè, si ætas fuerit, oboritur. At in Febribus, Hydrope, Tumoribus viscerum in ventre, in pleuritide, Cardialgia, & Asthmate semper urget quædam Anhelatio: Est igitur Anhelatio convulsivi motûs species. Gr. *Ἀσθματικὴ Πνεύματος*. B. *Ŷppling na adem / Hambozstigheid*. G. Ein schwere athem, Angbrustig. Gall. *difficulté de respirer, courte haleine*. A. Shortness of breath.

ANI PROCIDENTIA, vide *Procidentia ani*.

ANIMA HEPATIS, est Vitriolum sive sal Martis, nomen à chymicis impositum, quia hoc medicamine morbis Hepatis medetur.

ANIMÆ GUMMI seu RESINA, quæ est pellucida ex albo citrinescens, fragilis in nova Hispaniola ex arboribus quibusdam proceris incisis exstillans prunis imposita gratissimi odoris, Thuri simillima, quo tamen majora grana refert; quid sub hoc nomine intelligatur, non adeo constat, cum hoc Gummi aut confunditur Cancanum, aut sæpissimè substituitur, ab aliis verò utrumque Gummi ab invicem distinguitur; Putatur etiam ex Æthiopia & India Orientali ad nos deferri. Gall. *Gomme Animé*.

ANI-

ANIMALIS FACULTAS, est actio, quâ homo, sensum, motum, & principes animi functiones exercet: suntque tres Imaginatio, Ratiocinatio, & Memoria. B. *De Ughamelyke Ziel-werking.* G. Wuerckung vonder Seele. Gall. *La Faculté animale.* A. The animal faculty.

ANIMI DEFECTUS, vide *Deliquium Animi*, *Lipethymia*.

ANISCALPTOR MUSCULUS, aliâs LATISSIMUS DORSI: Brachium retrò deorsum trahit, oritur principio membranoso & latissimo, à vertebrarum spinæ apicibus, ab ossè sacro ilioque usque ad sextam thoracis vertebram: infertur inter pectoralem & rotundum valido, brevi & lato tendine, figura est triangularis. B. *Den Aars-krabber / Breedste spier van den rug.* G. Aarskratzer. Gall. *le Grand dorsal.* A. The Scratcher of the arse.

ANISUM, est planta umbellifera, foliis tenuissimè divisis semen aromaticum & carminativum proferens. Est & in usu Medico semen *Anisi* Indici, quod ex China affertur, figuram stellæ refert, componitur ex 6 vel 7. nucleis particularibus radiorum more in Centro coëuntibus, continentibus semen singulare, oblongum, colore feminis Lini. Fortè dicitur ab urbe Siciliæ, quæ Anisum appellatur. Vel à flumine ejus nominis in Austria. Alii *ἀνισον* quasi *ἀνίσκρον* dictum volunt: quod cibi appetentiam præstet: vel *ὅτι ἀνίσκρος τὰς ἐμπνευματώσεις*, quod remittat ac laxet tensiones flatulentas internas & externas. Verisimile tamen sic vocata, quasi *τὸ μὴ ὄν ἴσον*. Suidas *Ἄνισον τὸ μὴ ὄν ἴσον. σφραγίσει δὲ καὶ εἰδὲ βορέων*: Anisum quasi inæquale, denotat etiam herbam. Nomen illud impositum, vel ab inæqualitate seminum, vel quòd folia dissimilia ferat. B. *Ανῆς.* G. Anys, Anisz. Gall. *Anis.* A. Anise.

ANNULARIS CARTILAGO, vide *Cricoides Cartilago*.

ANNULARIS DIGITUS, est is, qui intra minimum & medium locum habet. Vide *Digitus*.

ANNULARIS PROTUBERANTIA, sive Pons Varolii à figura dicta; est quædam pars cerebri tuberosa, intra cerebellum & testes cerebri. B. *Kingwijs uirsccksel.* G. Der ring gleiche aufz wachs. Gall. *Protuberance annulaire.* A. The annular protuberance. AN-

ANNULUS ABDOMINIS, est perforatio in parte inferiore musculi oblique descendens, ascendens & transversalis; pro transitu processuum Peritonæi & vasorum spermaticorum in viris; in mulieribus ligamenta uteri rotunda transmittit, in herniis verò intestina & omentum.

ANNULUS OSSEUS, in fœtu tantum reperitur, & quidem præcisè ad ostium tympani locatus, qui facilè ab ossè temporum separabilis est, nudusque apparet cum membrana tympani, quando auris cum ejus meatu est avulsa: Annulus hic, ad dimidiæ circiter lineæ spatium interruptus est, in parte sua superiori propè eum locum, ubi caput mallei, & pars solida incudis in tympanum conduntur. Interruptio hæc etiam in adultis videri potest, & eo loco membrana tympani immediatè adhæret extremitati meatûs ossèi auris externæ. Annuli hujus pars interior, paululum excavata est in tota sua circumferentia interna, & ita crenam efficit, in quam, membrana tympani impacta est; in superiori quoque ejus parte, sinuositas parva observatur, super quam musculus externus mallei porrigitur, & hæc sinuositas in adultis quoque permanet. Quamvis autem parvus iste annulus distinctus sit, & facilè separabilis in infantibus recens natis, in adultis tamen evanescit, & cum unum idemque cum meatu ossèo corpus constituat, ab eo separari amplius non potest. In ætate trium & quatuor etiamnum annorum distingui potest, sed ossi temporum jam tum tam firmiter adhæret, ut amplius separari non possit. Notatur, quòd incipiat adhærescere per duas extremitates, & paulatim per totam circumferentiam reliquam. **B. de beenagtigen ring.** Gall. *le cercle osseux.*

ANNULUS plumbeus vel aeneus, Chirurghi eo utuntur ad firmandum oculum, pro excisione Pterygii, aliisque operationibus in oculo peragendis.

ANNUS CLIMACTERICUS, est annus 63. 81. in quibus annis vana opinio est, quod nempe homines tunc temporis mori necesse sit. Illi anni semper incidunt in nonum annum, ut septies novem, constituunt tria & sexaginta. Ita novies novem efficiunt octoginta & unum. Nulla ratio, nec ulla experientia nobis persuadere potest, cur homines illis annis magis essent morti obnoxii, quam

quàm aliis : Imò tantus mortuorum sexagenariorum affertur numerus, quàm eorum, qui obierunt sexagesimo tertio aut octogesimo primo. Ergo ejusmodi nugæ ad ceteros errores remittendæ. Vide *Climactericus annus*. B. *ἡ σοφὴ-jaar.* G. Mord-jahr. Gall. *Année Climacterique*. A. The terms of important changes in the bodies of men.

ANODYNUM, in genere, est Medicamentum dolorem tollens, & quatuor Medicamentorum species complectitur; 1°. Pægorica, quæ dolorem tollunt demulcendo; 2°. Hypnotica, quæ dolorem tollunt somnum conciliando; 3°. Narcotica, quæ dolorem tollunt stuporem inducendo; 4°. Nephentes, quod propriè notat Medicamentum dolorem auferens. Ex *α* priv. & *ἀδύνα* doleo. Gr. *Ἀνάδυον, Παρηγορικόν, Ἀναισθητικόν, Πνευματικόν, Πόνος πρᾶσις, Πανσιπόνον*. B. *Gen pijnstillend middel*. G. Schmerz stillende mittlen. Gall. *Anodin*. A. Any Medicine that allays pain.

ANOEA, est amentia sive imaginationis & judicii abolitio, ex *α* priv. & *νοῖα* cogito. B. *Verstandloosheid, ontzinnigheid*. G. Unfinnigkeit. Gall. *Egarement, ou alienation d'Esprit*. A. Madness.

ANOMEOMERES, idem quod *Heterogeneum*, sive id, quod ex aliis & inter se diversis particulis constat, ex *α* priv. *ἁμοιον* simile, & *μερῶ* pars. B. *veerdaantigheid, veeldeeligheid*. G. Viel gestaltig. Gall. *Heterogene*. A. Heterogeneous or of another kind.

ANONIS sive **ONONIS**, est herba spinosa, flore papilionaceo: habet caulem tenuem, rotundum, lignosum, villosum, rubicundum, spinis longis & duris instructum; folia oblonga, nigricantia, villosa, glutinosa, dentata, odoris ingrati, saporis leguminosi; flores leguminosos, purpureos, raro albos; flori succedit filiqua turgens, longior, breviorve, bivalvis, instar vesiculæ inflata, in qua hærent semina reniformia; saporis vicie; radix est longa, lignosa, fibrosa, alba, repens, fractu difficilis: *ὄνως* quidam deducunt ἀπὸ τοῦ ὄνως & ὄνως, quasi dicas asini oblectamentum: nam ex Græcis quidam affirmant, asinos in ea se volutare, & dorsum sub aculeis ejus herbæ libenter exterere. Aliis vocatur a non juvando, quòd inutilis sit, aratro enim ipsisque aratoribus

inimica. Nam non tantum suo ramorum & radicum implexu aratra, in vitis bubulcis, in medijs ramorum sulcis remoratur (unde & ipsi *Restæ* seu *Arrestæ bovis*, remoræ aratri nomen impositum, quod arantes boves in opere sistat) sed etiam messores, fenilecas, ac aratores spinis suis acutis admodum lædat; vivax præterea nimis fruges opprimit, iisque aculeis nocet. Ex a priv. & ἀπίος immitis, rudis, durus, crudelis, sævus. Vel ab ἀνάη viti-pero, quia duris & lentis radicibus aratrum remoratur. B. *Wang-wortel* / *stal-kruud* / *osse-breke* / *Ezel-kruud*. G. Hamhechel, stal-kraut, ochsen-brech. Gall. *Arrestæbauf*, *bugrande*, *Bourande*. A. Cammock, rest-barrow, pettywhin.

ANONYMUS, melius *Euonymus*; est arbuscula mali quasi nominis ex a priv. & ὄνομα nomen. Ita quoque appellantur plantæ, quarum nomina incognita sunt. vid. *Euonymos*. Gall. *Fusam*, ou *Bonnet de Prêtre*.

ANOREXIA, est cibi fastidium, cum vel sine nausea, ex a priv. & ἀναξιᾶ appeto, cupio. B. *Spjßwalging* / *Hongerloosheid* / *onlust tot eten*. G. Eckel. Gall. *Dégout*. A. Loathing, or Nauseousness.

ANSERINA seu ARGENTINA, est herba sic dicta, quod anseres eâ vescantur: dicitur porro *Potentilla*, *Argemone*, *Agrimonia Sylvestris*, & *Tanacetum sylvestre*. vid. *Pentaphylloides*. B. *Zilver-kruud* / *Zilver-schoon* / *Ganserph*. G. Grensch, Genferich. Gall. *Argentine*, *Becq d'Oye*. A. Silver weed, Wild-tansy.

ANTACIDA, sunt Medicamenta acidum domantia ut sunt absorbentia, de quibus suo loco; diluentia ut aqua & aquosa, vel obtudentia, quæ molli suo lentore inviscant acria ita, ut acies eorum hebetata amittat noxiam; dum simul defendunt membranas ne offendantur à spiculis acidis; unde & effecta horum jam impressa tollunt: obfunt tantum quandoque iis, quibus laxa nimis corporis compages ultra labefactaretur; vel sunt quæ acidum immutant, talia sunt quæ, cum acidis mista, statim cum hisce effervescent, itaque motum cient, stimulant, agitantque, fibras; postea verò, ipsis cum acidis unita, constituunt novam salis speciem, in qua vis stimulans, diaphoretica, diuretica, resolvens, adhuc superest: Malè cedunt tantum his, quibus nimius motus adest infestus. Ac proinde sunt

sunt antacida medicamenta, vel Terrestria, vel Metallica, vel aquosa, vel alcalia volatilia, vel fixa, vel oleosa. Est vox mixta, origine Græca & Latina. B. *Zuur-matigende Middelen*. G. *Mittelen-gegen das Saur*. Gall. *Remedes contre l'Acidité ou les Aigreurs*. A. Medicines against Acids.

ANTAGONISTA, est musculus alteri musculo in actione oppositus: ut adductor & abductor oculi, brachii, &c. ex *ἀντι* contra, & *ἀγανίστα* certo, oppono. B. *Gegenstander*. G. *Segen-Ständer*. Gall. *Antagoniste*. A. Antagonist.

ANTAPHRODITICA, sunt Medicamenta adversus nimiam Veneris libidinem: imò contra luem veneream sumuntur, ex *ἀντι* contra & *ἀφροδ* spuma, orta mari Venus ex spuma. Vocantur quoque *Antaphrodisiaca*.

ANTARTHRICTUM, est Medicamentum adversus Arthritim, ex *ἀντι* contra, & *ἀρθρι* morbus articularis. B. *Pleercijn Middelen*. G. *Gicht stillende Mittelen*. Gall. *Remedes contre la Goutte*. A. Medecines against the gout.

ANTASTHMATICA, sunt Medicamenta, quæ ab asthmaticis usurpantur, ex *ἀντι* contra & *ἀσθημα* anhelu.

ANTECEDENS CAUSA, vide *Proëgumena*.

ANTECEDENTIA, signa sunt, quæ ante morbum observantur, ut prava sanguinis dispositio, quæ infinitis morbis causa antecedens existit. Gall. *signes antecedens*.

ANTEMETICA, sunt Medicamenta, quæ vomitum nimium impediunt & inhibent, ex *ἀντι* contra & *ἔμετα* vomo. B. *Brahen belettende Dingen*. G. *Mittelen gegen das Brechen*. Gall. *Rémedes contre le vomissement*. A. Medecines against vomiting.

ANTENDEIXIS, est *Contra indicatio*, sive indicationum contradicatio, quæ impedit, quod à prima indicatione suggeritur: ut Pleuritis inflammatoria venæ sectionem indicat, cui contraindicant vires debiles, ex *ἀντι* contra & *ἐνδελνυμ* ostendo.

ANTEPILEPTICA, sunt medicamenta contra morbum caducum, ex *ἀντι* contra, & *ἐπιλαμβάνω* invado.

ANTHELIX, est altera auriculæ protuberantia Helice multo brevior, latior, crassior, depressior, non intorta, eique versis interiora opposita, bipartito, mediante cavitate, principio orta in auriculæ parte anteriori & superiori sub intorta Helice, dein unita, incurvo processu

deorsum vergens gracilescit, subidet & desinit, videtur anfractuosa ipsius Helicis continuatio, quæ sic quasi unâ lineâ spirali in se ipsam recurrit, ex ἀντι anti, & λῆζ volumen. B. *Tegen Slangentreck der ooren.* G. *Der Gegen-Craytz am Ohr.* Gall. *la bosse ou la grosse eminence oblongue, qui est entourée du pli de l'oreille.* A. The inmost ring of the eare.

ANTHELMINTICA, sunt Remedia intestinorum vermes enecantia, ex ἀντι & ἕλμινς vermis.

ANTHEMIS, & ANTHEMON, est nomen, quo varii flores denominantur: derivatur enim ab ἀνθῶ flos.

ANTHERA, dicuntur summitates seu cacuminula in floribus medietate capillamentis incumbentia; & imprimis quando illa sunt crocea vel rubra, ut in liliis, croco &c. ut & Medicamenta ex metallicis imprimis composita floridum colorem & præcipuè rubrum habentia, ut sunt croci Chymici: ab ἀνθῶ flos vel ἀνθηρῶν, floridum, prærubrum, sanguineum.

ANTHOPYLLI, & quibusdam ANTOPHYLLI, & ANTOPHALA, sunt grandes Caryophylli, qui ad maturitatem pervenerunt, nucleo intus duro bifidoque; sapore non tam acres, ut Caryophylli, præterquam in superficie. Ex ἀνθῶ flos & φύλλον, folium, quamvis sit fructus Caryophyllorum maturus. B. *Moernagelen / Antoffel.* G. *Mutter-Næglen.* Gall. *Grands Geoffles, Mere de Geoffles.* A. *Mother cloves.* Arab. *Carumfel vel Calafur, ut & Arumfel.* in Java *Syanke* vel *Chanque.* in Malaja *Synken.* Antophyllus est quasi floris folium. ex ἀνθῶ flos & φύλλον folium, vide *Caryophylli.*

ANTHORA, est Napelli species, Remedium adversus Thoram, venenum pessimum, ex ἀντι adversus, & φθῶ corrumpe. Gall. *espece d'Aconit.*

ANTHOS, flos, sed per excellentiam sic vocatur Flos Rosmarini: applicatur etiam hæc vox sputis cruentis, & sanguineis fibris quasi intertextis, & tandem ad mineralia transfertur, in Chymicis notat quintam essentiam, sive Elixir auri, item Medicinam extractam ex perlis; sic anthos Philosophorum dicitur modus quidam transmutandi metalla, qui fit per vitriolum.

ANTHRACOSIS OCULI, est crustosa & corrosiva oculi ulceratio, cum tumore totius corporis, præsertim circa

circa oculos. Causa quandoque est inflammatio oculi. B. **Єen brand-ooг.** G. Brand in Auge. Gall. *ulcere de l'œil caustique ou brulant.* A. A corrosive ulcer of the Eye.

ANTHRAX, est inflammatio valdè ardens & acrem suscitans dolorem, cum tumore elevato sed non latè diffuso, cum pustulis igneis circum se acerrimis, variis in corporis locis absque suppuratione emergens; Caro quasi crusta inuritur, color ex rubro ad lividum, nigrumque, id est inflammatio ad gangranam vergit. Jam quia vel pestis adest, vel non, Anthracis duas constituunt species, quarum altera *pestilentialis*, altera non. Dicitur & *Carbo*, *Carbunculus*, *Pruna*, *Ignis persicus* &c. B. **Єen pest-hool/ negen-ooг.** Quia novem aliquando pustulæ conspiciuntur. G. Kohl oder ein Carbunckel-Blat, ein Pest-Kohl, Pestilentz Blätter, Carbunckel, ein Kohle. Gall. *Anthrax*, *Charbon.* A. A kind of bile drawing quickly to a scab, coale, carbuncle.

ANTHROPOLOGIA, est de homine doctrina: quæ à *Bartholino* in geminas dispescitur partes: *Anatomiam* nempe; quæ de corpore, ejusque partibus agit: & *Physiologiam*, quæ de anima. B. **Єen Mensch-beschrijvinge.** Ex ἀνθρώπου, Homo, & λέγω dico. G. Beschreibung der Menschen. Gall. *Description de l'Homme.* A. A. description of a man.

ANTHROPOMORPHOS, Mandragora vocatur, cujus radix hominem refert, quod arte fieri potest ex ἀνθρώπου homo, & μορφήω formo, figuro.

ANTHYPNOTICA, seu medicamenta somnum abigentia, ex ἀντι contra, & ύπνωω dormio. Gall. *Remedes contre le sommeil ou le dormir.*

ANTHYPOCHONDRIACA, Remedia sunt adversus mala, circa Hypochondria contingentia. Gall. *Remedes contre l'Hypochondrie.*

ANTHYSTERICA, sunt Medicamenta contra Hystericam passionem, ex ἀντι adversus, & ύστέρα uterus, matrix. Gall. *Remedes contre les Vapeurs.*

ANTIARTHRITICA, sunt Medicamenta, quibus arthritis curatur, ex ἀντι & ἀρθρίτις dolor articularis. Gall. *Remedes contre la Goute.*

ANTIAS, pl. **ANTIADDES**, **TONSILLÆ**, Cic. **PLIN. GLANDULÆ COLLI**, vulgo *Amygdalæ*, quas &

tamen non adeo accuratè referunt. *Ἀντιάδεις, μήλα* à malorum figura *παρισθμία, σπορσίοι* Hipp. quòd spongiorum in modum humores imbibant. Sunt glandulæ duæ conglobatæ, quæ reverà unum corpus constituunt, ad latera uvulæ consitatæ. *Substantiâ* glandulosæ, colore sublavio; tactui molles: sinum habent utrinque unum communem amplum & ovalem in os apertum, intra cujus fimbriam duos majores & plures minores sinulos obtinent. *Usus* est, materiam mucosam colligere, eaque vicinas partes humectare. Sunt etiam tonsillarum inflammationes. B. *Gezwolte Mandelen*. G. Entzündung der Mandlen. Gall. *les Amygdales enflammées*. A. Inflamming of Almonds. Vide *Paristhmia*. Ab *ἀντίω* occurro, quia sibi ex adverso in oris termino utrinque respondent. B. *D'Amandelen*. G. Mandeln, Halfz-Mandlen, Mandlen. Gall. *Les Amygdales*. A. The Almonds.

ANTIBALLOMENA, sive SUCCEDANEA, sunt Medicamenta viribus similia, quæ alterius defectu quandoque substituuntur: à Pharmacopœis dicuntur *Quid pro quo, & substituta*. Ex *ἀντί* contra, & *βάλλω* jacio, *ἀντίβαλλω* in alterius locum sufficio.

ANTICACHECTICA, sunt Remedia malè constitutum sanguinem corrigentia, ex *ἀντί* contra, *κακόν* malum, & *ἔξις* habitus. Gall. *Remedes contre la Cachexie*.

ANTICARDIUM, est cavitas externa infra mammas in medio pectoris sterno insculpta, ex *ἀντί* ante, & *καρδία* cor. B. *Het herte putjen*. G. Grueblein auf der Brust. Gall. *Le Creux de la Pôitrine*. A. The cavity just below the sternon.

ANTICIPANS & ANTICIPATIO, dicitur de morbis, quorum Paroxysmorum periodi citius veniunt indies. B. *Verboegen van de ziekte*. Gall. *Paroxysme qui avance*.

ANTICNEMIUM, est anterior tibiæ pars, ex *ἀντί* ante, & *κνήμη* tibia. Vide *Gastrocnemium*.

ANTICOLICA, sunt Medicamenta adversis dolorem colicum, ex *ἀντί* contra, & *κοιλία* venter, alvus, Gall. *Remedes contre la Colique*.

ANTIDINICA, Remedia, quibus vertigines curantur, ex *ἀντί* adversus, & *διω* gyros. Gall. *Remedes contre les vertiges*.

ANTIDOTUM, est Medicamentum contra lethale

venenum, & quod adversus venena epota datur, ex ἀντί contra & ἰδιωμαί do. B. *Gen tegengift / tegen vergift.* G. Artzney wider Gift. Gall. *Preservatif, contrepoison, antidote.* A. An Antidote, or a preservative against poison.

ANTIDYSENTERICA, sunt Remedia adversus dysenteriam, ex ἀντί contra ὄδ. difficile, ἐντερον intestinum, & ἔστω fluo. Gall. *Remedes contre la dysenterie.*

ANTIFEBRILE, vide *Antipyreticum.*

ANTIHECTICA, sunt Remedia adversus tabem, ab ἀντί contra & ἕξις habitus. Gall. *Remedes contre la consumption.*

ANTHELMINTICA sunt Medicamenta, quæ vermes in intestinis hospitantes necant & expellunt. B. *Wurmtkruid.* Gall. *Remedes contre les vers.*

ANTILOBIIUM, dicitur pars illa exigua in Auricula, quæ infimæ parti, quem lobum appellant, superposita est Gr. ἀντιλόβιον.

ANTILOIMICA, Remedia pestem arcantia: λοιμός enim pestis est. Gall. *Remedes qui préservent de la Peste.*

ANTILYSSUS, est compositio adversus rabiem, ex ἀντί contra, & λύσσα rabies.

ANTIMONIUM, est minerale, metallis affine, constans primò ex sulphure minerali, partim purissimo & solari, eoque in rubedine fundato, partim combustibili, instar alterius sulphuris. *Secundo*, ex copioso Mercurio metallico indigesto, fuliginoso, (coagulato tamen, magisque cocto, quàm est Hydrargyrum,) participante de Saturno. *Tertio*, ex substantia quadam terrestri & salina perpauca. Quod in officinis prostat, liquefactione ex minera est fufum, inque formas pyramidales ut plurimum effusum. Minera in Officinis rarò prostat. Invenitur in Germania, Hungaria, & Transylvania, dicitur & stibium: est propriè substantia metallica, solida, ponderosa obscuri, cerulei, plumbei coloris, Striasque habet splendentes & longas. Componitur ex vero sulphure fossili, & parte metallo quàm simillima cui si malleabilitas conciliari possit, vera metallica indoles inest; foretque septimum metallum ductile. Hanc verò rationem purificandi stibii ignotam hæcenus fatentur; licet Boyleus verum, fluidum, Mercurium arte secretâ inde electum afferat, idque vel Tirones hodierni & Thrasones, in arte jactent

factent se posse. Fusile in igne, quin & cæteris faciliorem fusionem fossilibus conciliat. Ut verò fragile ipsum, ita & admistu suo ductilia ipsa fragilia reddit. Quin imò & volatile ipsa cæterum fixa vi ignis, si permiscetur, facit volatilia, vix ullo perfectè excepto. Auri fulgorem pulcherrimè promovet. Denique Arsenico albo assimilè ingenium videtur possidere. B. *Antimonie / Spiesglas / Spitzglas*. G. Spieß-Glasz. Gall. *Antimoine*. A. Antimony. Hebræis *Zaddab*. Gr. *σπις*, *σιβι*. Arab. *Altmad* & *Antimad*. Latini quoque *Sibium* appellant. A. Chymicis etiam varia sortitur nomina.

ANTINEPHRITICA, sunt Medicamenta morbis renum medentia. Ex *ἀντι* contra, adversus, & *νεφρός* ren. Gall. *Remedes contre les maladies des Reins*.

ANTIPARALYTICA, sunt Medicamenta tam interna, quàm externa contra Paralyfin probata. Gall. *Remedes contre la Paralyse*.

ANTIPATHIA, est contrarietas & repugnantia in corpore per se, vel Medicamentis. Item fastidium & abhorrentia alicujus rei sine manifesta causa. Ex *ἀντι* contra, *πάθος* affectus. B. *Gegenströdigheid*. G. Widerwertigkeit gegen ein Ding. Gall. *Antipathie*. A. Antipathie.

ANTIPERISTASIS, est aëris circumfistentia, quemadmodum in sæno, madidè nimis in metam aggesto. Ita aër frigidus corpora nostra ambit, effluvia decedentia intus tenet, ex *ἀντι* contra, & *περιστάσις* circumfistio. B. *Gen rond-onbezetting / tegen-drang*. G. Pressueng desz Luffts. Gall. *Antiperistase*. A. A repulsion on every part.

ANTIPHARMACUM, est Remedium venenis adversum. Significat quoque Remedium contra quemvis morbum: ex *ἀντι* contra, *φάρμακον* Venenum, Remedium. B. *Gen tegen-gift*. G. Wider-Gift. Gall. *Contrepoison*, *Antidote*. A. An Antidote, or a preservative against poison.

ANTIPHTHISICA, Medicamenta Phthisi seu tabi adversantia. Ex *ἀντι* contra, & *φθίσις* tabes. Gall. *Remedes contre la Phthisie*.

ANTIPTHORA, est Napelli vel Thoræ species, sic vocata, quòd adversetur phthoræ; ex *ἀντι* adversus, & *φθορά* corruptio, à *φθίω* corrumpto.

ANTIPLEURITICUM, est Medicamentum pleuriticum seu adversus morbum Lateralem, ex ἀντι ante, & πνευμονίης Morbus Lateralis. Gall. *Remede contre la Pleurésie.*

ANTIPODAGRICA, Idem quod *Antiarthritica*.

ANTIPYREUTICUM, seu **ANTIPYRETICUM**, est Medicamentum febrem temperans & profligans. Ex ἀντι contra, & πυρόω incendo. B. *Een tegen-koorsig middel.* G. Feder-Kraut, Mittlen vor Fieber. Gall. *Febrifuge.* A. A Febrifuge.

ANTIQUARTANARIUM, & **ANTIQUARTIUM**, Medicamentum est adversus febrem quartanam. Gall. *Remede contre la fievre quarte.*

ANTIQUI MORBI, sunt, qui ultra quadragesimum diem ad annos sæpe plurimos extenduntur, ideoque & inveterati dicuntur. B. *Verouderde ziekte.* G. Langwirrige Kranckheit. Gall. *Maladie inveterée.* A. Old Diseases.

ANTIRRHINUM, est planta, quæ Folia habet Linariæ latiora, flores monopetalos, perlonatos, parte posticâ caudâ carentes, bilabiatos, labio superiori erecto, inferiori trifido, vultum Leonis formante; totus flos, si à suo calice auferatur caput refert vitulinum, post singulos flores pistillum floris calicis quinquifidi fit capsula; quæ per maturitatem refert perfectissimè caput canis vel suis, quæ continet semina exigua, nigra; radix est alba & lignosa; hæc planta ab una parte nempe posteriori perfectè caput vituli refert, ab altera rictum Leonis. Dicitur volent quòd florem ferat tanquam nares vituli; ex ἀντι, & ρίς nalis, nares: vocatur & Cynocephalos à κυνός canis, & κεφαλή caput, quia ejus fructus canis caput refert. B. *Orant / Alpen-hoofd / Vnaptantekens-kruid / kalfs-snuut / gaperkens / kalfs-bek / kalfs-muil / kalfs-neus.* G. Kalb-Schnabel, Lewen-Maul. Gall. *Mouron violet.* Musse de veau, œil de chat, teste de veau, gueule de veau. A. Calles Snoute, Snap dragon.

ANTISCOLICA, sive *Anthelmintica*, sunt Remedia vermes necantia. Ex ἀντι adversus, & σκώληξ vermis. Gall. *Remedes qui tuent les vers.*

ANTISCORBUTICA, sunt Remedia, quibus scorbutus sanatur. Gall. *Remedes contre le scorbut.*

ANTISCORODON, est Alii species. Ex ἀντι ante, adversus & Σκόροδος allium.

ANTISPASIS, Veteribus dicebatur *sanguinis revulsio*. Quæ fiebat, quando humores in partem aliquam ruentes in contrarium, per venam, in parte opposita vel satis remota, incisam, avertebantur. Sic accipi potest revulsio, in æquali sanguinis periodo, cum in capitis dolore nimium ruat ad caput, & per supplantalia avertatur; ab ἀντισπασίς in contrarium traho. B. *Astricklinge*. G. *Ableitung*. Gall. & A. *Revulsion*.

ANTIPASMODICUM, est Medicamentum contractiones & spasmos inhibens, ab ἀντισπασίς contraho. Gall. *Remedes contre les convulsions*.

ANTISPASTICUM, idem quod *Antispasms*.

ANTITASIS, seu **CONTRAEXTENSIO**, est partium in corpore opposita locatio, ut est inter Hepar & Lienem: est quoque ossis fracti in oppositum tractio vel extensio, ita ut alter extendat, alter verò contra extendat. B. *Tegetrekhing*. G. *Gegen-Streckung*. Gall. *Contre extension*. Ab ἀντιτάσις ex adverso ordine.

ANTITHENAR, sive **Adductor**, est unus ex musculis pollicem manûs vel pedis extendentibus, qui ad pollicem manûs reperitur, oritur ab ossè Metacarpi digiti medii, & inferitur phalangæ primæ & secundæ; qui verò est in pede oritur ab ossè cuneiformi tertio, & inferitur in ossè sesamoideum internum. ex ἀντι contra, & θέναι vola.

ANTITHORA, idem quod *Anthora* & eadem origine.

ANTITRAGUS, est prominentia auris externæ ab Hælice oriunda, trago opposita ad finem Anthelicis sita, eique terminum figens, satis elevata. Ex ἀντι contra, & τράγος hircus. B. *De tegen bock*. G. *Der gegen Bock*. Gall. *Le bouton posterieur qui est au dessus de l'extremité inferieure de l'Anthelix*. A. Protuberance opposite to the Hrangus.

ANTIVENEREA, Medicamina ad Luem Veneream. Gall. *Remedes contre la verole*.

Ἀνδροπόμορφος, *Mandragora*, ex ἀνδρῶν homo, & μορφή, figura, quo ejus radix effigiem hominis repræsentet.

ANTRUM BUCCINOSUM, idem quod *Cochlea*.

ANUS, **PODEX** & **CULUS**, est intestini recti extrema pars, constat ex tribus musculis, duobus nempe levatoribus, anum tempore necessitatis relaxantibus, & uno sphin-

sphinctere sive constrictore, qui anum claudit & occlusum servat. *Item* cavitas in cerebro, ex contactu quatuor truncorum spinalis medullæ, orta. Item cutis superans umbilicum, cujus rugæ fenii indicium faciunt. *Corrugata vetula* à Barbaris. Gr. *πικρὸς*. B. *Den Mars*. G. *Ariz*, der Hinder. Gall. *L'Anus*, le *Fondement*, le *trou du derriere*. A. The arse, or *Fundament*.

ANYDRON, vocatur species Solani maniaci, dicta fortè, quòd qui eam gustaverint, sitiant. ex a pr. & ὀδιὰ ἀγ. aqua.

AORTA, sive ARTERIA MAGNA, est vas quod circulari orificio ex sinistro ventriculo cordis oritur, ascendit, superato pericardio fursum parùm it, mox retrorsum, paulò sinistrorsum, in arcum se flectit versùs spinam, descendit deinde; ramos ascendentes ex ipso arcu tres habet, unum Innomiatum, & duas carotides, quæ omnes partibus superioribus prospiciunt, ramus ille Innomiatum, ubi ad pollicare circiter spatium ascendit, bifidus evadit, sic ut unus ramus lateraliter dextrorsum sub claviculam dextram tendens subclavia vocetur dextra, atque ad Axillam tendat; alter carotis dextra vocatur. Inferius per truncum descendens, visceribus ramificationibus prospicit: Uterius deinde factâ descensione ad femora & pedes terminum consequitur. Tota hæc arteria similis est reliquis arteriis, nisi quòd habeat membranas & fibras fortiores, ab ἀήρ. & ἀήρ. servo, quia antiquis persuasum erat, in ea aërem contineri. B. *De groote slag ader*. G. *Die grosse Pulsz-Ader*. Gall. *L'Aorte*, la *grande artère*. A. The great artery.

APAGMA, est ossis vel alterius partis, de loco proprio abductio, ex a priv. & ἀπὸ ἀπ. compingo.

APANTHISMUS, est obliteratio alicujus partis in corpore, ita ut prius vestigium amplius reperiri non possit; quod canaliculo arterioso circa cor & Venæ in Hepate Fætus existenti, dum postea adolescit, contingit, ab ἀπὸ ἀπ. defloreo. B. *Der Waffunge*. G. *Verwachsung*. Gall. & A. *Obliteration*.

APARINE, seu Asperugo est planta quæ habet caulem tenuem, debilem, quadrangularem, flexilem, aliis plantis adhærentem, asperum, viridem; folia parva, lata, oblonga, viridia, Rubiam referentia, caulem stel-

læ forma ambientia, horridis suis spinis vestibus adhaerentia; Flores parvos, in spicas congeltos, in quatuor partes divisos; Bacca post florem succedit, duo semina ferè sphaerica, sibi invicem adhaerentia, continens, hæc semina in medio parùm sunt excavata, cutim siccam, nigram, & pulpam albam continentem, habentia; Radix est valde parva. Gr. ἀνισάριον ῥίζη enim est lima. Gr. ὀμφαλόκορον, & φιλόδηρον, vide suo loco. B. Kleef-kruud. G. Kleb-kraut. Gall. Reble., Grateron. A. Cleavers or Goose-grass.

ΑΡΑΘΙΑ, est affectuum vacuitas, ex *a* priv. & πάσχω patior.

ΑΡΕΛΛΑ, vel RECUTITUS, est is, cujus præputium est abscissum; qualis mos Hebræis, Turcis, Ægyptiis &c. familiaris est. B. Besneden. G. Beschnitten. Gall. Circoncis. A. Circumcisèd. Sic etiam dicitur cujus præputium ita contractum est, ut glandem tegere nequeat.

ΑΡΕΨΙΑ, est abolita ciborum in ventriculo concoctio, ex *a* priv. & πέπω coquo. B. Onbrerering / ver-terloosheid. G. Verhinderte Kochung der speisen. Gall. Apepsie, Indigestion. A. Indigestion.

ΑΡΕΡΙΕΝΤΙΑ, sunt medicamenta, quæ tenuibus particulis profunda penetrando ea quæ occludunt meatus & crassa sunt attenuando & expellendo, corporis poros, atque meatus aperiunt: horum tres classes sunt, quarum prima continet ea, quæ vasa laxant, 2°. quæ liquida attenuant, resolvunt, ac diluunt. 3°. quidquid, postquam vasa laxata sunt, & liquidum attenuatum, utraque in motum agit, & circulationem promovet. B. Openende dingen. G. Oeffhende mitlen. Gall. Remedès desoppilatifs, ou Apertifs. A. Apertitive medecins.

ΑΡΕΡΙΣΤΑΤΟΣ, est ulcus cavum non magnum, nec ulli graviori noxæ conjunctum, ex *a* priv. & περισημι circumlito. Unde Galenus Α'περίστατα ἕλκη ulcera cava. B. Holle zweeren. Hoele geschwær. Gall. Ulcère Creux. A. hollow ulcer.

Απέχημα, ab ἀπό τῆς ἡχῆς, seu à resonitu, quòd sit fractura cranii parte, ei quæ percussa est contraria: dicitur etiam infortunium.

ΑΡΕΣ, sunt volitantia animalcula Mel & Ceram ex plantis colligentia, quòd sine pedibus primò esse dicantur.

tur. B. *Spe.* Gall. *Mouches à miel, Abeilles.*

APHACE, est leguminis species. Habet hæc planta folia triangularia, integra, ex adverso bina ex nodis caulium, ex quorum alis prodeunt claviculæ; siliqua est sæta feminibus subrotundis; radix annua, fibrosa. Ex æ priv. & φανός lens, quod lentem minimè referat. Dicitur etiam *Os Munda.*

APHÆRESIS, est Chirurgiæ pars, superflua auferens, ab ἀφαίρω tolo.

APHONIA, sive *Loquela abolita*, unde *muti*; quales primò sunt qui surdi, & ideo quoque *Muti* nascuntur. *Secundò* infantes, qui etsi non in lucem prodeunt surdi, ad tempus tamen muti sunt, donec fari & loqui didicerint. Sed *Tertiò*, si linguas varias, quæ homines, quos una conjunxerat ratio, diversâ oratione distinxit, spectemus. Nemo, etiam si vel loquacissimus, non erit mutus. Janz *Quartò*, senes, qui solent bis pueri esse, inter alia muti ex parte fiunt. Sed *Quintò*, qui Apoplexiâ, somno qualicumque, Epilepsiâ, Paraplegiâ, Hemiplegiâ, Syncope, Suffocatione Hypochondriacâ & aliis morbis laborant, ad tempus muti sunt, aut si placet, obmutescerent, uti etiam, si graviter consternuntur, contristantur, metuunt, irascuntur, sæpe obmutescere solent, denique qui moriuntur in articulo saltem mortis muti sunt; sed alius quoque casus reperitur, si quis cæteroquin non admodum æger, mutus evadit, aut aliquandiu aut semper manet: Atque ex his constat mutum quem esse, aut obmutescere in morbis soporosis, paralyti spinalis medullæ, in lingua obstructa, in augmentibus faucibus &c. Ex æ priv. & φωνή vox. B. *Spraakeloosheid / Stemmeloosheid.* G. Sprachlosigkeit. Gall. *Muet.* A. Dumbness.

APHORISMUS, est oratio, quæ omnes proprietates brevissimis verbis circumscribit, ab ἀφορισμός determino. B. *Schei-regel / kortbondige spreek.* G. Kurtzer Spruch. Gall. *Aphorisme, Sentence.* A. A Short Sentence.

APHRODISIA PHRENTIS, ab Aphrodita sive Venere, dictus est insanus & ardens amor in puellam. B. *Wolle verlieftheid.* G. Wuetende liefde. Gall. *Rage d'Amour, Amour furieux.* A. A Raging desire after Venery.

APHRODISIUS MORBUS, idem quod *Lues venerea* & *Aphrodisia.*

APHRO-

APHRONITRUM, est Nitri spuma, ab ἀφρός spumās & νίτρον nitrum. B. Salpeter-schium. G. Salpeter-schaum. Gall. *Ecume ou fleur de Nitre*. A. Scum of the Niter or saltpeter.

ΑΡΗΤÆ, sunt parva, rotunda, superficialia ulcuscula, occupantia os internum, fauces, œsophagum, ventriculum, intestina tenuia; variè colorata, alba, flava, fusca, livida, nigra; videntur esse exulcerationes tenuissimorum ductuum salivoforum & mucosorum, factæ ex obturatione ejus ductus extremi per humorem lentum viscidumque eo delatum: Solent frustulatim decidere, & aliquando recrefcere; imprimis observantur in Infantibus, vel in adultis, morbis acutis & viscerum inflammatione laborantibus. *Oscedo Sereno & Isidoro. Alcola Arabibus.* Item Bothor, ab ἀφράων locum occupare: aliis ab ἀπρωται incendi. B. *De Sprouw*. G. Saar, Schwämme, & propter albedinem quasi os totum albâ farinâ esset confersum, den meel-hund appellatur. Gall. *La Pepie*. A. The Pipp.

APHYLANTHES, quasi diceret flos non foliatus, ex a priv. φάλλος folium & ἄνθος flos.

APIASTRUM, est Melissa, sic vocata, quia ab apibus adamatur. Vide *Melissophyllum*. Item *Ranunculus* est, vide *Batrachium*.

APICES, seu ANTHERA, quæ in medio calicis feni folliculi quo flos clauditur, erumpunt, *Stamina* sunt, quæ veluti filamenta ab intimo floris sinu profiliunt. Habent Apices sæpius in summo quidpiam crassiusculum, à qua similitudine nomen acceperunt, dicuntur & capitula, quæ geminis constant loculis aut cistellis cavis capsula membranacea per medium in duos recessus divisis, qui coloratum plerùmque pulverem continent: cujus granula (ut ex optimis observationibus constat) in qualibet plantarum specie definitam ut plurimum formam assumunt: hæc autem capitula partim ab apparente illorum figura, partim ab eo, quo funguntur, officio, non ineptè testiculos appellant recentiores Botanici; planta enim, ablatis, antequam sua subierunt munia, capitulis, producere pergit semina, quæ, quamquam apparent pulcherrima, nunquam tamen evadunt prolifera, eodem perfectè modo, ut in subventaneis animalium ovis contingit; unde

talía hujusmodi plantarum semina ex analogia non foecundatis animalium ovis comparari possunt. Vide *Anthera*. B. *Poppen*. G. *Sipfels*. Gall. *Sommets*, *Bourgeons*. A. The Chives.

APIINTHION, vide *Absinthium*.

APIOS, Tithymali species est; caulis ejus scandens; folia bina, quali conjugata ad costam in folium impar definentem; pistillum vaginâ obvolutum, abit in siliquam tricapsularem, quarum singula continet semen oblongum; radix tuberosa est, pyrum referens, latior à parte superiori quàm ab inferiori, externè nigra, intus alba, plurimum lactis continens. ἰσχυρὸς, χαμαϊδάραν, Lat. *Raphanus Sylvestris*, vulgò *Hard-noot*. Ita dixerunt græci quod radice extremum in pyri formam turbinatur. Eadem etiam ratione *Ischas* & *Chamabalanos* ab iisdem nominata est, quòd in ficus & glandis effigiem radice extremum turbinetur. Quapropter non ineptè Latinis etiam *Glans* aut *Ficus*, seu *Carica Sylvestris* nominabitur: ἰχάζ enim est *Carica*, quia ἰσχυρὴ, siccando gracilis facta. χαμαϊδάραν venit à χαμαὶ humi, in terra, & βάλανον nux, glans.

APIUM, est planta culinaria, quæ habet caulem crassum, striatum, excavatum, & viridem; folia Petroselinii, sed majora, viridia, splendentia, polita, succum odoris penetrantis, & ingrati habentia, præsertim si folia contunduntur saporis fortis & ingrati. Flos umbelliferus, albus vel luteus, cujus calix abit in duo semina striata, curta, crassiuscula, grisea, saporis acris & ingrati; radices in pluribus edules, carnosæ, crassæ, rectæ, albæ, profundè in terra repentes, in multos ramos plerumque divisæ; in omnibus excepto aniso satis longæ, à cicuta distinguendæ odore & sapore, in plerisque radix est annua, sed tamen non in omnibus, sapor aromaticus quodammodo. Crescit hæc planta in fossis & humidis locis: Apium dicitur ab apice, quia olim apices id est capita victorum in certaminibus eo coronabantur; alii ab apibus dictum volunt, quòd apes apio & petroselino delectentur. Σέλινον à Lunæ dominio vocatur, Eleoselinum ab ἰλθ palus & Σέλινον Apium. B. *Eppe* / *Zuffrouw merk*. G. *Epff*, *Eppich*, *Epflich*. Gall. *De l'Ache*, *Apium*, *Persil des marais*. A. *Parley*, *Smallage*.

APIUM RISUS, vide *Risus Apium*.

APIUM SYLVESTRE, idem quod *Batrachium*.

APNOEA, est respiratio ad sensum, vel in totum abolita, ex *a* priv. & *πνίω* respiro.

APOCHYLISMA, SUCCAGO, ROBUR, ROB, & РОНОВ, est succi cujuscunque ex vegetabilibus, cum saccharo aut melle, in duriusculam sapæ consistentiam coctio & inspissatio, hinc *Rob Ribesiorum*. ab *ἀποχύλιζω* succum extraho. B. *Conserbe / een sjelei, eengely*. G. *Conserf*. Gall. *Conserve*. A. A *Conserve*.

APOCLASMA, est partis cujuscvis in corpore abruptio, ab *ἀποκλάω* abrumpo, desfringo.

APOCOPE, est partis abscissio, ab *ἀποκόπτω* abscindo. Vide *Extirpatio*. B. *Een ertirpatie / afzettinge*. G. *Ab-schneidung*. Gall. *Extirpation*. A. A *Cutting of, an extirpation*.

APOCRISIS & APOCRISIA, est id quod ex abundantia quasi è corpore eliminatur, ab *ἀπό* ab. & *κρίνω* fècerno.

APOCRUSTICUM, est auxilium constringendi (secundùm Veteres & non ad Neotericorum mentem) & repellendi vim obtinens. Ast nulli repelluntur succi, ob sanguinis periodum, ab *ἀποκρῆω* repello. B. *Een te sameit en te rug trekkend middel*. G. *Zurueck treibend mittel*. Gall. *Remede Repellent*. A. *Repelling Medecines*.

APOCYNUM, est planta quæ crescit ut arbuscula, dimittens ramos rectos ad altitudinem circiter trium pedum; folia habet oblonga, ampla, crassa, instar Aloës caulibus adversa, alba, succum lacteum continentia, amarum & acrem: flores nascuntur ad foliorum extremitates instar aristæ, sunt campaniformes, quinquifidi, flavi; radix longa, fibrosa, fortis: hæc planta crescit in Ægypto, ubi vocatur ossar, & fructus ejus, qui pugni magnitudinis est, & oblongus dicitur, Beidel-sar, quasi Beidel-ossar, quod Arabicè notat ovum ossar; in ejus fructu reperitur lanugo, quâ utuntur incolæ ad inferendum inter stragula & in culcitris. Hæc planta omnes quadrupedes & præsertim canes in cibum data necare traditur, componitur ex *a* priv. significans ab, & *κύων* canis. B. *Honden-dood*. G. *Hunds-todt*. Gall. *Apocyn*. A. *Dogs-bane*.

APODACRYTICUM, est Medicamentum lachrymas excitans : sed aliis est collyrium lachrymarum effusio- nem desiccans & cohibens, ab ἀποδακρῦν lachrymas excito.

APOLEPSIA & APOLEPSIS, est spirituum anima- lium & sanguinis interceptio. Vel est medius status inter Apoplexiam & Paralyin, vel est Apoplexiæ species, sive subitanea & fugax interceptio cum sensus & motus omnimoda frustratione, ab ἀπολαμῦν interceptio. Idem quod *Catalepsis*.

APOMELI, est oxymel, seu decoctum ex aceto & melle, ab ἀπὸ de, & μέλι. mel, quasi de melle coctum.

APONEUROSIS, est finis, cauda seu chorda muscu- lorum; dicitur etiam tendo, ex ἀπὸ de, & νεῦρον nervus; nec male, cum Musculus totus constare ex nervis vide- tur, quorum finis est Tendo. B. *Ten Pesze*. G. Spann- ader. Gall. *Aponeurose*. A. A Tendon.

APOPHLEGMATICA; videatur *Apophlegmatismus*.

APOPHLEGMATISMUS, vocatur medicamentum, quod lentam, subaltam, pituitosam materiam, secretam ex membrana pituitaria, nares earumque officula, sinus frontales, maxillares, ossis cuneiformis &c. investiente, generat, dissolvit, eliminat : sive id fiat specie Errhino- rum, Gargariini, Masticatorii, Collutorii, Linctuum, vel fumi, hinc apophlegmatismus reducitur ad Ptarmica sive Erthina, & sialagoga, sive salivam moventia, quia hæc omnia, quæ pituitam educunt, agunt vel per nares eliciendo vel per os; hinc apophlegmatismus dicitur φλέγμα pituita, & ὄλω ardeo, quia veteres videbant sangui- nem ustulatum fieri densam pituitam, unde similiter in corpore animali pituitam provenire putabant. B. *Erth spm-zuiberend m. ddel*. G. Schleim austreibende mit- tel. Gall. *Masticatoire*. A. A Masticatory.

APOPTHORA, est abortus, sive fœtus immaturi in lu- cem editio, ab ἀποφθῆν corrumpo. Vide *Abortus*.

APOPHYSIS, PROBOLE, ECHYSIS, PROCES- SUS, PRODUCTIO, PROJECTURA & PROTUBE- RANTIA, est pars ossis non contigua ut Epiphysis, sed cum ossè continua, & ultra planam superficiem protube- rans. Ut processus Pterygoides, Mammiformis, &c. Ab ἀποφῆν produco. B. *uitwaschen uit steeksel*. G. Aufzwach-;

Gall. *Eminence de l'os ou Apophyse*. A. Processes of bones.

APOPLECTICÆ VENÆ, sunt venæ jugulares, male, ab Antiquis *Soporales dictæ*.

APOPLECTICA, sunt Medicamenta adversus Apoplexiam. Gall. *Remedes contre l'Apoplexie*.

APOPLEXIA, ATTONITUS STUPOR MORBUS ATTONITUS & SIDERATIO dicitur. Est sopor in quo ægri subito concidunt, & jam prostrati, neque movere, neque loqui, neque si pungantur, quod sentiant, testari possunt, jacentes supini flaccidis membris ut in paralyti, cum respiratione parva ac difficili five anhelatione, stertentes ac si dormirent vel moverentur, palpebris clausis aut contractis; sed pulsus & faciei color remanent, nisi gravis sit Apoplexia, jam deliquis & morti manum porrigens, sed ore etiam patulo, & hiante, ex quo humor, & spuma effluunt, aëris subsidium quasi petunt; denique urina, alvi fæces & semen solent exire, atque nisi in Paralytin mutetur Apoplexia, aut aliter solvatur, mors brevi instat, quando cum respiratione pulsus magis magisque deficit, & extrema frigere incipiunt; facies quoque ruborem cum pallore mutare, & stertor qui ab initio adest primum major fieri, deinde minui & cessare, atque ita actum est. Oritur à quacunque causa impediente spirituum animalium affluxum & effluxum ex Cerebro per organa sensuum & voluntatis, superflite Cerebello libero, ab ἀποπλησία percutio. B. *De popelspe / geraaktheid / be-roertheid / de hand Gods*. G. Der schlag, tropff, Gottes hand. Gall. *Apoplexie*. A. An Apoplexy.

ΑΠΟΡΡΗΟÆ, sunt effluvia sulphurea & vaporosa, per corporis poros & spiracula cætera, exhalantia ab ἀπορρία defluo. B. *uitbloefels*. G. Aussteigung der dunsten. Gall. *Exhalations*. A. Exhalations.

APOSITIA, est alimentorum fastidium, ex ἀπό de, & σίτη cibis. B. *En spijswalg / hongerloosheid*. G. Sckel, unlust zum essen. Gall. *Degout*. A. Nauseousness.

APOSPASMA nominatur, si partium organicarum & compositarum unitas solvatur & quæ diversi generis contra communem ordinem inter se compacta sint, atque coaluerint, disjungantur, divisis & abruptis ligamentis, filamentisque illis fibrosis, quibus conjungebantur: Ut cum cutis à membrana, membrana à musculis, muscu-

lus à musculo, atque omnino partes, quæ proorsus inter se cohærebant, disjungantur. *Ἀποσπασμα* est particula avulsa, ab *ἀποσπᾶω* detraho. B. *Dan ten-scheuring*. G. *Abreißung*, abtrennung. Gall. *Solution*. A. A separation.

APOSCEPARNISMUS, est fracturæ cranii species, quando pars quædam planissimè est elevata, ab *ἀπὸ* ab, & *ἐκίταερος* ascia, dolabra.

APOSTASIS, vide *Apostema*.

APOSTEMA *Plinio*, APOSTASIS *Hippocr.* METASTASIS, & ABSCESSUS *Celso*. Est exulceratio sæpe post crisi relicta: verum *Apostasis* & *Metastasis* in eo quandoque differunt, quod *Apostasis* de accurata crisi: (Ut vocant,) *Metastasis* verò de translatione materiæ ab una parte in aliam dicitur, ab *ἀφίτημι* vel *μεθίτημι*, transfero, sejungo; abistere facio. Notat propriè tumorem purè impletum, quod cavitate quâdam non limitatâ continetur, intra partes solidas corporis vi morbo facta; triplici generatur modo in quadam parte, 1°. Ex præcedenti inflammatione istius partis in suppurationem conversa, 2°. Si alicubi in corpore ex facto abscessu aliundè deponatur pus. vel 3°. Si materia morbum faciens, priùs per totum corpus dispersa, in unum locum colligatur, & in pus conversa reperiat; hæc duo ultima genera *Metastases* dicuntur, aut crises per abscessum. B. *Ein Aposteumic*, *ten ver zweeringe / etter-gezweel*. G. *Ein geschwær*, apostem. Gall. *Aposthume*, *abcès*, *suppuration*. A. An *Apostume*, an *impostume*.

APOSTOLORUM UNGUENTUM, sic dictum à duodecim ingredientibus, quod numero Apostolorum respondet: est vulnerarium.

APOSURMA, est ossis vel cutis abrasio, ab *ἀποσῶω* detraho, abrado.

APOTHECA, est vas aut capsula in qua medicamenta conservantur: ita etiam officinæ pharmaceuticæ appellantur; ex *ἀπὸ* de, & *θήκη* pono, hinc.

APOTHECARIUS, qui Medicamenta præparat.

APOTHERAPIA, est curatio seu medela: Item exercitatio, quæ & excrementa purgat & à lassitudine tutum reddit, in genere notare potest curationem absolutam, siye ad finem perductam; ab *ἀποθεραπεία* medeor; vel finem perfectæ exercitationis significat, & postremam partem,

quando adhiberi solet vel frictio, vel unctio, vel balneum, ad lassitudinem tollendam. Ea pars quoque medicinae, quae hoc docet Apotheraeutica propterea dicitur.

APOTHERMUS, est condimentum acre, cujusmodi est, quod ex Sinapi, oleo & aceto, vel aceto solo fit.

APOZEMA, DECOCTUM *Plin. ἀδίσκημα*. Decoctus *Plin.* Pharmacopaei *decoctionem* nominant. Est decoctio ex *Radicibus, Lignis, Corticibus, Herbis, Floribus, Fructibus, Seminibus* &c. Quae in aqua aliove liquido coquantur ad remanentiam ut plurimum unciarum duodecim, quidecim, vel viginti. Estque purgans, laxans, alterans, exsiccans, cephalicum, stomachicum, diureticum, splenicum, hepaticum &c. ab ἀπόζω deferveo. **B. Een Apozema / ten drank / afzietfel / kookfel.** **G.** Ein Getranck aus wasser und gewurtz gefotten. **Gall.** *Aposème, Decoction.* **A.** An Apozeme or decoction.

APPARATUS MAJOR & MINOR. Lithotomis loquendi formula est; duas enim calculum extrahendi methodos habent: Una fit apparatu plurimorum instrumentorum, eaque tantum in adultis instituitur, & *Apparatus Major* ideo vocatur. Altera verò minori cum apparatu fit, & in puerulis, & nonnunquam in adultis adhibetur. vid. *Lithotomia*. **B. 't Groot en 't klein beslag.** **G.** Der große und kleine zurueftung. **Gall.** *Le grand & petit Appareil.* **A.** Great & little preparation.

APPENDICULA VERMIFORMIS, est propendens quoddam corpusculum juxta intestinum caecum quatuor ut plurimum digitorum transversorum longitudine, crassitie minimi digiti, cavitateque quantà est calami scriptorii. **B. 't Worm gewijze afgangsel.** **G.** Wurm-gleiche anhang. **Gall.** *Appendice vermulaire.* **A.** The wormlike appendage, or blind gutt.

APPENDIX & APPENDICULA. Vide *Epiphyfis*.

APPETITUS ALIMENTARIUS, est phantasiae quaedam constitutio, ex motu nervi paris vagi & intercostalis, ob defectum alimenti, inordinatus in ventriculo moti, orta; per quam impellimur, ob spiritus animales, in certo modo, ad motus membrorum, alimento profequendo idoneos. Cietur in quantum spiritus animales quovis modo circa cerebri medullium conciti, illinc exte-

exteriùs versus systema nervosum tendunt. Vel sic, appetitus alimentarius, est stimulus alimenta petendi ab existente acido, in ventriculo, fermento ortus, quo nervi vellicantur, per quos cerebro communicatur defectus alimentarius, quorum defectum supplendum dijudicat vicissim cerebrum, vide *potius Fames. B. Spjgs-lust / appetijt. G. Luft und begierde zum essen. Gall. Appetit. A. Appetit or hunger.*

APPETITUS CANINUS, idem quod *Cynodes Orexis.*

APSYCHIA, est summum animi deliquium. Vide *Deliquium animi, ex a priv. & ψυχη anima.*

APTUSTUS, est salivæ defectus, ita ut quis spueri nequeat, ex a priv. & πλω spuo.

APYREXIA, est febrim intermissio, sive deslagratio; ejus causa est, quòd omnis materia morbifica uno paroxysmo ferè diffatur, & eousque extenditur earum intermissio, donec reliquiae de novo ad plenitudinem aggestae sint, & incallescere incipiant: Latinis *Integritas.* Græc. *παύσησιν* ex a priv. & *πυρεσσα* febricito. **B. Tusschentjdt der kooztsen / vye tyd / buiten kooztsghed. G. Ablassung von Fieber. Gall. Intermisssion, Discontinuation de la fievre. A. The remission of a fever.**

APYROTIIUM, est sulphur vivum, à contrario nomen impositum videtur. Ex a priv. & πῦρ ignis.

AQUA, est liquor valdè fluidus, inodorus, insipidus, pellucidus, excolor, qui in certo gradu frigoris in glaciem fragilem, duram, vitream, congelascit. **B. Waeter. Gall. l'Eau. A. Water.**

AQUA, Arabibus idem est ac *Suffusio*, vide *Cataracta.*

AQUA DESTILLATA, seu **STILLATITIA**, est lymphæ, seu liquor destillatione ex quavis re elicitus; estque vel per se simpliciter, vel cum Herbis, aliisve rebus prolectus. **B. Gedisteleert water. G. Distilliert wasser. Gall. l'Eau distillée. A. Distilled water.**

AQUÆ DUCTUS, est anterior Tympani meatus offeus, qui ab aure ad palatum tendit; sic dicitur non tantum ob formam, quæ canalem refert, sed & quòd transitum sæpe præbere possit limo, vel aliis humoribus extraneis, qui sæpe in hac tympani cavitate colliguntur. Hæc descriptio si exactè foret, convenit ductui palatino sive Tubæ Eustachianæ, non verò Aquæ ductui Falloppii; qui

qui est foramen ossis Temporalis proprium, inter processum mastoideum, & styloïdem, portionem duram nervi auditorii transmittens. B. *De waterloop*. G. Wasser-dohl, wasser gang. Gall. *Aqueduc*. A. An aqueduct.

AQUÆ DUCTUS NUCKII, ita perperam dicti; cum sint continuationes vasorum sanguiferorum scleroticam perreptantes & perforantes.

AQUA FLORUM OMNIUM, est aqua ex stercore bovino, gramine vescente, destillata: sic dicta videtur, quòd omnibus pratorum floribus pascantur. Gall. *Eau de mille fleurs*.

AQUA INTER CUTIM, Idem quod *Anasarca*.

AQUA PERICARDII, est liquor serosus, qui in cordis sacculo colligitur; exigua plerumque copia, reperitur; videturque pro cordis humectatione, motusque facilitate (qui liberrimus hic requiritur) inservire; quòd ne deficiat, in capsula sive sacculo hoc colligitur; num à glandulis basi cordis incumbentibus is humor delabatur, ac per vasa lymphatica in ductum Chyliferum relegitur, meritò dubitatur, quia hæ non demonstratæ hætenus sunt, nec modus qui in ductum Chyliferum deferatur; credendum potius ab extremis osculis arteriarum ibi stillari, & per vasa resorbentia introsumi rursus, & misceri sanguini. Dicitur & *Urina cordis seu Pericardii* & *Hydrocardia*. B. *Herte water*. G. Hertz wasser. Gall. *Eau qu'on trouve dans le pericarde*. A. The water in the pericardium.

AQUALICULUS, seu INFIMUS VENTER, idem quod *Epifon*, *Hypogastrium* & *Abdomen*.

AQUEUS HUMOR, vide *Humores oculi*.

AQUIFOLIUM, idem quod *Agrifolium*, ab acus & folium. Gall. *Houx*.

AQUILA ALBA, Chymicis est *Mercurius dulcis*.

AQUILÆ LAPIS, vide *Ætites*.

AQUILEIA, AQUILINA, vel AQUILEGIUM, est planta quæ habet caulem exiguum, rubicundum, villosum, ramosum; folia Chelidoniæ majoris, lobata, profundè incisa, caulibus longis adhærentia; florem planè anomalum, figuram aviculæ representantem, coloris cærulei, vel rubicundi; pistillum floris abit in multas siliquas membranofas, caput referentes, includentes semina exigua, com-

compressa, polita, nigra, obrotunda; radix instar pollicis crassa, alba, fibrosa, saporis subdulcis; crescit in montibus & sylvis. Nomen accepit à florum mucronibus aduncis instar aquilarum unguibus. B. *Äkelepen*. G. *Agley*, *Ageley*, *Ackeley*, *Tyriaks-kraut*. Gall. *Ancolie*. A. *Columbine*.

AQUILINA, vide *Aquilegia*.

AQUULA, idem quod *Hydatis*.

ARABICUM GUMMI, officinarum, Galeno *Thebaicum*, nonnullis *Babylonicum* dicitur; alii arbusculam esse *Acaciae* dicunt. Duas constituunt species; prior recta assurgens virgulta profert lignosa, spinis exertis & duris hinc inde stipata: Folia longa, quasi ex multis foliolis coherentia composita, flores albidos odores, siliquas breves, planas lupinorum more; semen glabrum & splendens. Altera *Acacia* in Cappadocia & Ponto provenit, priore minor, tenerior, humillior, folia habens rutæ. Istud gummi pellucidum est instar vitri & glutinosum, facile in aqua solvitur, rotundum est, & externè quasi à vermiculis sæpe exesum: saporis aquei viscosi lenti, odoris nullius. Ob copiam quam hic habemus adfertur non tantum ex Arabia, sed & ex Senegallia. B. *Arabische Gum*. G. *Arabischer Gum*. Gall. *Gomme Arabique*. A. *Gum Arabick*.

ARABIS, est draba, *Βεδών*, videtur D. vel B. in A. mutatum esse: fortè *βεαλιβών* quod hæc herba palmam ferat, superetque suâ substantiâ reliquas plantas obsonio dicatas: est quippè *Nasturtii* species. Gall. *Drave*.

ARACHIDNA, vel ARACIDNA, videtur dicta à *ἀράχνη*, ob similitudinem aliquam, quam cum Araco habet, & *ἄριον*, terræ tuber, cujusmodi similitudinem quandam habent radices.

ARACHIS, vel ARACHUS, est Leguminis species. Putant derivari ab *ἄραχος*, colore nempe luteo, quam habet ochra. Gall. *Vesse sauvage*, ou *Vesseron*.

ARACHNOIDES TUNICA, seu ARANEA TUNICA, vel AMPHIBLESTROIDES, est membrana ita dicta ob summam, quam habet tenuitatem, intra duram & piam matrem sita, quæ in superiori cerebri parte, cum pia matre & cerebro strictè connectitur, in inferiori verò parte, præsertim circa cerebellum, medullam oblongatam,

gatam, & spinalem, laxè : ita ut ibidem facilè & abundè conspici queat. Item tunica oculi crySTALLINA, à similitudine araneæ telæ dicta, quæ obteggit nervos visorios adhuc nudos in cerebro, antequam hi orbitas ingrediantur & non solum eos extrinsecus involvit, sed etiam inter omnes minimas fibrillulas nervos constituentes, se insinuat, prospiciens, ne inter se agglutinentur, sed distinctæ, ut in ortu maneant, hæc membrana cellulose totius corporis perquam similis; num verò hæc sit ipsa Arachnoidea, nondum demonstratum. Ex ἀράχνη aranea, & εἰδω- forma. B. **et Spinne-webs-wies.** G. Das Spinnewebs-häuslein. Gall. *l'Arachnoide.* A. Theat coat containing the CrySTALLINE humor.

ARÆOTICA, vide *Rarefacientia*, ab ἀραιόω rarefacio.

ARANEA, est *Herba Paris*, sic dicta quòd ejus uva Araneam referat, vide *Paris Herba*.

ARANEA TUNICA, idem quod, ARACHNOIDES.

ARANEA, est insectum, olim à Medicis usurpatum in febribus, ab ἀράω, apto, quòd telas ad muscarum aucupium, præparet. B. **et Spinnekop.** Gall. *Araignée, ou Aragne.* A. The Spider.

ARANTIA, idem quod *Aurantium*.

ARBOR, & ARBOS, Gr. ἀένδρον & ἀένδεσθαι, quia δένω; δένεται; graviter & molestè decorticatur: vel à δένω; στρω, ædifico, quia arborum ope domus, &c. ædificantur. Arbor est quidquid à radice statim simplici caudice, brachiatum ramis, sulculosum, dissolutuque contumax assurgit. B. **et Boom.** G. Ein Baum. Gall. *Arbre.* A. a Tree.

ARBOR DIANÆ, est quædam crySTALLIFATIO Mercurii, & Argenti in aqua forti dissoluti, fruticis speciem acquirens.

ARBOR VITÆ, est Cedri species semper virescens, fructu conifero, oblongo, squammoso, sic dicta, quia ipsa arbor diutissimè vivit. B. **Boom des Lebens.** G. Lebens-baum. Gall. *Arbre de Vie.* A. The Tree of life.

ARBUTUS, est Arbuscula, cujus truncus habet corticem asperum & striatum, in superiori parte rami sunt rubicundi; folia oblonga, lata intar Lauri, subrotunda, polita, viridia; dentata, vel ferrata; florem monopetalum, campaniformem, globosum, in urceolum formatum;

tum; Piffillum calicis fit fructus globofus, carnofus, edulis, ante maturitatem flavus, poftea ruber, facie externâ Fragi, quinqueocularis, in fingulis oculis femina plura placenta accreta; hæc arbufcula sæpe ad maximarum arborum altitudinem crefcit in Flandria; fructus ejus Memæcyon aut unedo vocatur, quia, fi homo plus ex his quàm unum comedat, creditur illum fe inde malè habere; folia & cortices funt adftringentes, hinc conducunt in diarrhœa. Sic fortè dicta, quòd inter arbufta crefcat: vel ut aliis placet ab arbor. Gr. ΚομαροϞ, an à κομάω comatus fum? B. *Haag-appel-boom* / *Hardbesie-boom*. G. Hagapffel-baum. Gall. *Arboufier*. A. The Crabtree. T. Strawberrytree.

ARCANUM, nominatur aliquod Medicamentum, quod tanquam aliquid fecreti habetur, tum in ejus præparatione, tum in ejus adminiftratione dextra. Theophrasti Arcanum eft Quinta rei effentia fumme exaltata, fed ut ait idem, eft virtus rei millecuplâ exaltatione emendata. Quatuor imprimis arcana jaçtitat. 1. Arcanum primæ materiæ. 2. Lapidis Philofophorum. 3. Mercurii vitæ. 4. Tincturæ. Aliis eft extractum in fpecie fic dictum, fortè quòd in arcis fervetur. B. *Geheym*. G. Geheimnus. Gall. & A. A Secret, Mystery.

ARCEUTOS, eft *Juniperus*: dicitur παρὰ τὸ τὴν ἀρὰν κρύβειν, quòd celet noxam. ἀρὰ enim eft noxa, & κρύβω celo. Ἀρκευθίδις eft Juniperi bacca: vel διὰ τὸ ἔχειν τὰς ἀκρυθὰς κρυπτὰς, quod fpinas habet occultas, vide *Juniperus*.

ARCHANGELICA, eft Angelica aquatica, ab ἀρχὴ principatus, & Angelica: de qua antea, fic dicta, quòd cæteris major fit, vide *Angelica*. Gall. *Archangelique*.

ARCHE, eft morbi initium, ab ἀρχὴ incipio. Vide *Acme*.

ARCHEUS, eft (ut Chymici loquuntur) fummus, exaltatus, & invifibilis fpiritus, qui feperatur à corporibus, exaltatur & adfcendit, occulta rerum virtus generalis omnibus, Artifex, & Medicus. Item Archiatros fupremus rerum Medicus, qui rei cuique fuum *Archeum* peculiarem, & membro cuilibet occultè per *Aërem* diftribuit. Item *Archeus* primus in rebus, vis eft occultiffima res omnes producens, ex *Iliaffe*, divinâ virtute nimirum

fuffulta duntaxat : vocabulum est Helmontio frequentiffimum. B. *Kracht* / *elementfcheider* / *geest*. G. *Furnemfte krafft*, vel *subthilefte Geift*. Gall. *Efprit*, *vertu*, qui *fepare les elements*. A. A most subtle Spirit.

ARCHIATER, est Medicus supremus ; vel qui caput & dux aliorum Medicorum est : Ideoque Primarius vel Senior dicitur. Ita Principum & Magnatum Medici κατ' ἀρχὴν Archiatri vocantur, ex ἀρχὴν principium & ιατρὴς Medicus. B. *Gen Opper-genees-heer* / *Stads-Doctoor* / *Stads-genees-heer*. G. *Statt-artz*, *fuernemfter-artz*. Gall. *Archiatre*, *le premier Medecin*. A. The Chiefest Physician.

ARCHIGENI MORBI, feu acuti, ab ἀρχὴν principatus, γένεσις gigno ; quod nempe imperium in fanitatem teneant.

ARTOSCORDON, est *Allium urfinum* ; ex ἀρκυρίον, urfus, & σκώροδος allium. B. *Beeren-look* / *das-look*. G. *Wald-knob-lauch*, *Ver-lauch*, *Hund-knob-lauch*. Gall. *Aux d'ours*. A. *Ramfons*.

ARCTOSTAPHYLOS, est urfi uva, feu Vaccinium rubrum, ex ἀρκυρίον urfus, & σταφύλη uva.

ARCUALIA ossa, dicuntur aliis *ossa syncipitis*, aliis *ossa Temporum* : hinc *sutura arcualis* est eadem, quæ *coronalis*.

ARCUATIO, à quibusdam dicitur *Gibbositas anterior*, quando accidit cum ossium communitate. B. *Gebogelt*. G. *Gebochelt*. Gall. *Voute*. A. *Crookedness*.

ARCUATUS MORBUS, vide *Icterus*.

ARDEA AVIS, est species avis aquaticæ, fissipedis : dicitur ex arduo, quia volat in altum. Gall. *Heron*.

ARDENTES FEBRES, sunt, in quibus præter alia symptomata, magnus æstus, ardor & sitisprehenduntur, ut in *Causo* & *Lipyrriis*, vide *Causus*.

ARDOR, feu *Æstus*, est calor in corpore nostro intense acutus. B. *Hitte*. G. *Hitze*. Gall. *Chaleur*, *Ardeur*. A. *Vehement or parching heat*.

ARDOR VENTRICULI, doloris ventriculi peculiaris species est, quæ tamen simul etiam œsophagum molestat, quam τὸ ἄσπελον καύσιμα, *ardorem stomachi* & nonnulli *Ebullitionem Ardoremque stomachi ebullientem* nominant, quibusdam *Soda*. Quando ardens quidam dolor

in ventriculo & gula percipitur, qui urendo quasi molestat; malum hoc sanis etiam sæpe familiare est, tum cibum sumentibus, tum jejunis; Imprimis cum eructant, intus incluso quasi flatu igneo & erumpere non valente. Nonnunquam tamen & in febribus accidit. *Causa* mali est effervescentia quædam à particulis oleosis aut biliosis, unde ebullitio sive ardor ventriculi ebulliens perferitur: vel potius ab acri quocunque sive acido sive alcalino moleste os ventriculi afficiente, & sæpe à defectu mucis ventriculum obducentis. B. *De zode.* G. Hitze des Magens, Sode. Gall. *l'Ardeur d'Estomac.* A. The heart-burn.

ARDOR URINÆ, vide *Dysuria.*

AREA, *Celfo* arearum duo genera sunt. Commune utique est, quod emortua summa pellicula, pili primum extenuantur; deinde excidunt, ac si ictus is locus fuerit, sanguis exit liquidus, & mali odoris: increfcitque in aliis celeriter, in aliis tardè. Pejus est, quod densam cutim, & subpinguem, & ex toto glabram facit. Sed ea, quæ ἀλοπηρία nominatur, sub qualibet figura dilatatur. Fit & in capillo, & in barba. Id verò, à serpentis similitudine ὀφίαιρις appellatur, incipit ab occipitio; duorum digitorum latitudinem non excedit: ad aures duobus capitibus serpit; quibusdam etiam ad frontem, donec se duo capita in priorem partem committant. Illud vitium in qualibet ætate est: hoc ferè in infantibus. Illud vix unquam sine curatione, hoc per se sæpe finitur. B. *Hair-uitvaling / hairloosheid.* G. Aufzfallen des Haars. Gall. *la chute des cheveux de la tête & du poil de la barbe.* A. The falling off ones hair.

AREA, est inter musculos, glandulas &c. quædam intercapedo seu spatium, à circumjacentibus partibus relictum. B. *Tusschen-ruimte.* G. Zwischen-Weite. Gall. *Espace.* A. An empty space.

AREGON, est Unguentum resolutivum relaxans & attenuans, ab ἀρχῶν auxiliior, opem fero.

ARENA, in corpore humano, res est extoto genere aliena ab arena terrestri, nam illa est plurimo sale volatili, pauco oleo & terra, genita; ex qua sæpe calculi concrefcunt. Gr. ἄμμο & ἄμμο. B. *Gravelige Zandigheid.* Lat. *Sabulum* dicitur. G. Sand, Griefz. Gall. *Sable, Greve, Sablon, Gravier.* A. Sand, Gravel.

ARE

ARENARIA, est Coronopi species, sic dicta, quod arenosa loca amet.

ARENATIO, est species Balnei sicci, cum aeger pedibus arenae calidae insidet: ut in Hydrope fit. B. *Sandbat.* G. Sand Bad. Gall. *Bain de Sable.* A. A Sandbath.

AREOLA PAPILLARIS, vocatur circulus papillam ambiens. B. *De Namschypf.* G. Der Wartzlein-Kreis an der Brust. Gall. *l'Areole.* A. The Circle that cirrounds the nipple.

ARESTA BOVIS, vide *Anonis.*

ARGEMON, est ulcusculum oculi album in iridis circulo, comprehendens partem albi & nigri. ex ἀργός albus, & ἔχω habeo.

ARGEMONE Mexicana, sive papaver spinosum C. B. est planta officinalis, quae habet caulem rotundum, ramosum, spinas exiguas, & quae medullam albam in se continet; folia ex radice primo erumpentia, oblonga, & angusta sunt, sed quae caulibus adherent, sunt longa, laciniata, non villosa, sed mollia, in spinas abeuntia; flores in summitate ramorum crescentes, coloris flavi, rosei, quinquifidi, odoris Chelidonii majoris; post florem succedit fructus, oblongus, spinosus, includens semina subrotunda, nigra; radix exigua est, satis longa, fibrosa; haec planta crescit in hortis: dicitur a vi, qua pollet: sanat enim ἀργύμα seu oculorum ulcuscula & nubeculas, quae oculi albo adveniunt; ideoque ab ἀργός albus, vulgo *Argentina*, & *Potentilla*, ob potentes vires in sistendo sanguine. Vide *Anserina*.

ARGENTINA, idem quod *Argemone*.

ARGENTUM, & Gr. ἀργύρος ejusdem significationis, est metallum coloris candidi, sonorum, post aurum maxime ductile, in igne fixissimum, ita ut nihil ferè perdat, si purissimum fuerit; simulac igitur, funditur, aqua forti sola solvitur, specifica gravitatis ad aquam, 10535. ad 100. depuratur plumbo, eique resistit, in scorias abijt cum antimonio & volatile fit. B. *Zilber.* Gall. *Argent.* A. *Silver.*

ARGENTUM VIVUM, idem quod *Mercurius*.

ARGILLA, Gr. ἀργίλος, ab ἀργός, albus; quia plerumque illa terra alba est; accipitur quandoque latius, varii coloris species comprehendens, ut nigram, luteam, pumi-

pumiceam, purpuream, viridem, cæruleam, cineritiam.
B. *Itzp.* Gall. *Argille ou Terre glaise.*

ARGYROCOME, est Gnaphalii species, dicta ob argenteos seu albos flosculos, ex ἄργυρος argentum, & κόμα coma, pili.

ARGYROPEA est ars, quæ docet modum conficiendi argentum è metallis & mineralibus perfectioribus, tam quæ in argentifodinis exercetur, quam quæ ope lapidis philosophorum.

ARIDURA, TABES est seu ATROPHIA particularis, quâ corpus, vel membrum aliquod planè consumitur, fortè ab arescere. B. *uit teringe.* G. *Verfallung, Doerung.* Gall. *Phthisie, Consumption.* A. The blasting of the body by a planet.

ARILLI, Idem quod *Acini.*

ARISARUM, videtur diminutivum ab *Arum*, quia minor species est, vel ab ἄριστος. Vide *Arum.*

ARISTALTHEA, est Althæa vulgaris, ab ἄριστος bonum, & Althæa.

ARISTOLOCHIA, est planta officinalis, quæ habet caules sarmentitios, debiles, flexiles, folia alterna, ferè rotunda, mollia, saporis amari, viridescèntia; flores monopetalos, anomalos, tubulatos, in inferiori parte oclusos, à parte superiore apertos, & quali linguam habentes deorsum spectantem, post florem pistillum sit fructus membranaceus ovalis, viridis, sed post maturitatem fuscus, hic fructus est divisus in sex loculos, qui multa semina compressa, exigua, nigra, & sibi invicem incumbentia recondunt; radix est tuberosa, rotunda, satis crassa, fibrosa, extùs grisea, intùs flavescens, odoris ingrati, saporis valdè amari; hæc planta crescit in pratis, dantur variæ species: huic nomen inditum, quòd puerperis, vel potiùs parturientibus profit: quòd ἀρίστη sit τὰς λοχίαις lochiis nempe expellendis. Alii deducunt ab inventore quodam Aristolochio. B. *Hol-wortel / Haar-wortel / Osterluce.* G. Osterlucei, Hol-wurtz. Gall. *Aristolochie.* A. Birthwort.

ARMENIACA MALUS, Persicæ satis similis, sed truncus crassior, cortice obductus magis nigro, folia habet populi nigra, vel Pyri, dentata, acuta, saporis acidiusculi; calix est monophyllus, quinquifidus, vel & in sex

sex segmenta profundè sectus; cavus; flos rosaceus, peritapelatus, petalis natis ex margine calicis coronante cavitate, petala aliquando sex continet, stamina triginta; ovarium in imo fundo calicis instructum tubâ longâ fit fructus ferè globosus, carnosus, Persicæ minoris magnitudinis, ad latera paululùm compressus, juxta longitudinem sulcatus, continet nucleum osseum compressum, in quo amygdalus unus plerumque reperitur, saporis aliquantulùm amari, grati; fructus caro ab una parte rubescit, ab altera flavescit, est dulcis, tenera, saporis grati fortè sic à natali solo Armenia dicta. Gall. *Abricotier*.

ARISTA, Gr. *A'βίσα*, *A'βείρα*, *A'βείζ*, ab arce. Estque ut acus tenuis longa, & eminent à gluma. In summa aristæ quasi apices & cornua sunt spicarum. B. *De haard der Hoorn-aare*. G. Das Haar von Korn, oder Spitzen an den æhren. Gall. *La barbe de l'epy du bled*. A. The ear of corn, the beard of the ear of corn.

ARMENUS seu ARMENIUS LAPIS, est lapis maculis viridis, cæruleis & subnigris relucens, sicut *Lapis Lazuli* punctis aureis; adeoque non differt inter se, nisi solâ maturitate. Uterque enim in unis iisdemque scapentulis reperitur. *Lazuli* tamen lapis ceu maturior, crebrius invenitur in fodinis aureis, *Armenus* in argenteis. Dicitur *Lapis Armenus* seu *Armenius*, Gr. *A'ρμένιος λίθος* quòd olim ex Armenia solùm ad nos translata sit; hodiè tamen & in Germania effoditur, verbi gratia, in Comitatu Tyrolensi sub nomine *Melochites*. Praefertur colorato cæruleus. Inter purgantia recensetur ad drachmam & scrupulos quatuor. B. *Armeni-steen*. G. *Armenier-Stein*, *Bergblaw*. Gall. *La Pierre d'Armenie ou Armenienne*. A. *Armenian-stone*. Arab. *Hagar* & *Hagor*.

ARMERIUS FLOS, Gallis *Armoires* & *Armoiries*, hunc *Ruellius* *Armerios* flores nuncupavit. B. *Heikens* / *Wijzendschoon* / *Tuilkens* / *Woepeelbloemen*. G. *Heiden-Bluemlein*, *Blutz-Tropffe*, *Stein-Nagel*, *Carthueser-Blumen*. A. *Sweet-williams*.

ARMILLA MEMBRANOSA, est ligamentum circumlare, tendines multiplices universæ manus circulo aliquo comprehendens in regione carpi; in varia alia facillè divisibile. Duplicia constituunt; unum finum carpi succingens, reverà unicum, sed latum robustumque, simul omnes

omnes tendines flectentium musculorum continens : alterum quod est in dorso carpi, ex sex inter se connexis, & singulis annuli instar obvolutis circa extendentium tendines. B. *Ἄρμιβανδ*. G. Arm-Band. Gall. *Ligament du bras*. A. Membranous ligament encompassing the muscles of the arm.

ARMONIACUM SAL NATIVUM, Cyrenaicum veterum à Majoribus descriptum, sub arenis Libycis crescebat : Ex notis bonitatis, quas Plinius indicavit, nostro hodierno factitio simillimum apparet. Verum nostratibus non nisi *Artificiale* cognitum est. Quod nihil aliud est, quam sal amarum factitium, compositum, volatile, coctum ex urina, fulgine & sale communi, vel sale gemmæ & similibus, tale & circa ignivomos montes eructatur variis terræ locis; vestivi optimum censetur hodiè: & non sine ratione videtur ex fuligine originem solam ubique ducere. Eligatur candidum ac purum, vel nisi satis nitidum fuerit, purificari potest. Præstantius habetur Antverpianum, & Venetianum. Dicitur *Sal Solare*, *Aquila Cælestis*, *Alba Mercurialis Fuligo*, *Sal Mercurialis Philosophorum*, *Lapis Adir*, *Audix*, *Anacab*, *Alacab*, *Aliocab*, *Alocaph*, *Alcob*, *Alfol*, *Alfatide*, *Almziadir*, *Alifstiles*, *Alumonodig*, *Amizadir*, *Anoxadic*, *Azanec*, *Butrum*, *Hifazium*, *Lixandram*, *Misatis*, *Mestudar*, *Nusiadal*, *Nysæ*, *Obac*, *Raal*, *Salmiax*, *Tursies*. Fortè ab ἀμμῶν seu φάμῶν arena. Dicitur & *Sal Mirabile* & *Clavis Metallorum*, quæ fluere facit. Signum ejus. Chymicis est asterisimus. B. *Σαλαρμονιακῆ*. G. *Salmiac*. Gall. *Sel Armoniac*. A. Salt Armoniak.

ARMORACIA, est Raphani genus : componitur à pontica voce Armon, & agria.

ARNALDIA, est nomen morbi maligni, lenti, & chronici, quondam in Anglia familiaris, in quo capillorum desluvium maximè notabatur, &c. unde species luis Gallicæ videri posset, prout in initio in his regionibus sæviit.

ARNOGLOSSUM, est *Plantago* seu *agnina lingua*, quia ejus folia linguæ agninae simillina sunt. Ex ἄγος agnus, & γλῶσσα lingua. Dicitur & *Polyneurum* à nervorum, quibus quali costæ per longitudinem folia ejus distincta sunt, multitudine. B. *Ἠεργ-ηγε*. G. *Wegerig*, *Weeg*.

Weegrich, Schaff-Zunge. Gall. *Plantain*. A. Ribwort plantain, jvaybread, or Lambs-tongue.

AROMA, est corpus vegetabile, gratum fortemque spirans odorem, ut Caryophylli, Cinamomum, ex $\alpha\zeta$ vel $\alpha\epsilon\iota$ particula intensiva, & $\zeta\omega$ oleo, $\omega\delta\mu\eta$ odor. B. **Riechende Specerie**. G. Gewuertz, Specerey. Gall. *Drogue*, *Epice*, *Epicerie*. A. Sweet smelling spicer.

AROMATOPOLA, est is, qui aromata dividit, *Aromatarius* dictus. B. **Cruidenier / Droogist**. G. Ein Wuerz-Kramer, Materialist. Gall. *Espicier*. A. A Groces.

ARONIA & ARIA, est *Mespilus*; an ab Arona Galliae fluvio.

ARQUATUS MORBUS, seu ARCUATUS, idem quod *Icterus*.

ARS, dicta est; ex $\alpha\rho\sigma\tau\eta$, virtus, quam Græci scientiam vocant.

ARSENICUM, est corpus venenatissimum, album crystallinum, ponderosum, triturable, arte factum, dum Cobalti cum alcali fixo & Silicibus in Smaltum fusio paratur; adscendens flos dat arsenicum album crudum, quod clauso vase, igne valido, fufum, exhibet Arsenicum album venale: Si verò flos Arsenicalis cobalti funditur cum decima sulphuris communis parte, *Arsenicum Citrinum* fit, venenatum, sollicitè distinguendum ab *Auripigmento*, cum lethale sit vi indomabili: sed quoties flos idem cobalti, quintæ sulphuris parti ad ignem fufus admiscetur, nascitur illicò *Arsenicum rubrum*, venenatum, quod distinguendum est ab arsenico veterum. B. **Rattenkuid**: quia mures glirefque hoc comesto moriuntur. G. Ratten-Pulver, Huetten-Rauch. Gall. *De l'Arfenic, ou poudre aux Rats*. A. Arsenick or Orpment. Rattenbread.

ARTEMISIA, Planta est, quæ habet caulem quatuor circiter pedes altum, ramosum, durum, lignosum, fractu difficilem, parum villosum, ut plurimum ad rubrum vergentem; folia in acutas lacinias divisa instar absinthii, sed latiora, supernè viridia, infernè alba, odorifera, faporis dulcis parum ad acredinem vergentis; flores erecti, minimi, villosi, albidii, vel purpurefcentes, odorati; radix longa & instar digiti crassa, lignosa, faporis subdulcis & aromatici: si Plinio credimus, ab Artemisia Mausoli Cariae Regis uxore, quæ hanc sibi adopravit,

ptavit, nomen accepit. Antea *Parthenis* dicta, hoc est, *Virginalis*, quia virgo Dea nomen illi dederit. Sunt, qui ab Artemide (id est Diana *Ἄρτεμις τὸ τῶν ἀγῶν ἑρμηνεύει*) *lithya* cognominatam putant, quoniam privatim medeatur sceminarum malis. Quid impedit, nomen impositum esse, *ἀπὸ τοῦ ἀγρίμου*, quod est incolumis, vel integer. Hinc *Artemisia*, quod multas incolumes reddat. B. Sp. boet / St. Jans Godel / St. Jans kiruid. G. Beyfusz, St. Johans Eurtel. Gall. *Armoise ou herbe de Saint Jean*. A. Mugwort.

ARTERIA, est vas conoideum, in corpore nostro vivente, se attollens, atque vicissim se submittens, e corde magno trunco oriundum, sensim in minores ramos divisum, constans plurimis tunicis; quodque extremitatibus suis vel extra corpus, vel intra cava corporis, vel in alia vasa delinit, sanguinem e corde ducens versus extrema.

ARTERIA COELIACA, vide *Coeliaca Arteria*.

ARTERIA MAGNA, idem quod *Arteria Aorta*.

ARTERIA TRACHEA, vide *Aspera arteria*.

ARTERIA VENOSA, Veteribus sic vocata, hodiernis est vena pulmonalis, sive illud vas, per quod sanguis ex pulmonibus in sinistrum cordis ventriculum transit: duas habet valvulas mitrales, a figura dictas; non est una vena; sed a sinistra cordis auricula prodit; deinde primo in quatuor, postea in innumeris ramos, per pulmones distributos dividitur; sive potius formatur ab infinitis venis, ex sinibus arteriae pulmonalis ortis, quae sanguinem ex his acceptum revehunt in quatuor magna vasa, unde in sinum venosum pulmonalem; hinc satis improprie quasi una vena consideratur, cum ex singulo pulmone duo magna vasa orientur, in sinum venosum desinentia. B. *Long-ader d Aderiphe Siag-ader*. Lung-Ader. Gall. *Artere veneuse, veine du poulmon*. A. The vein of the lungs.

ARTERIACA, Medicamenta sunt, quibus ad vocis laesionem & tracheae vitia solemus uti, & ab arteria trachea nomen accepisse videntur. *τὸ τῆς ἀρτηρίας τραχείας φάρμακον*, Arteriae asperae medela.

ARTHANITA, vulgo *Cyclamen* & *Panis porcini*, est herba quae habet folia tubrotunda, ampla, singularia in uno pedunculo, qui ex apice tuberosae radice oritur; Pe-

dunculi floriferi, simili ortu, ex ipso tuberis corpore, enati, finis abit in tuberculum, cui adnascuntur segmenta quinque, foliosa, magna, profundè secta, calicem formantia; flos parte inferiori tubulosus, monopetalus, supra divisus in quinque amplas, longas, ad ima usque sectas partes, quæ retroflexæ circa pedunculum se colligunt, donatur quinque staminibus testiculos gerentibus tubæ arcè appositos: Ovarium in fundo calicis sphaericum, instructum tubâ longâ, donatâ apice tenui, membranaceum, habens in medio placentam sustentem multa semina, rotunda, divisum in aliquot partes, per maturitatem dehiscens; radix tuberosa, crassa, orbiculata, carnosâ, externè nigra, internè albicans, imâ parte fibrillas dimittens; saporis acris est, pungitivi, exurentis, ubi exsiccata, ingrati: crescit in Italia & Germania in sylvis; observatur, quod semen aquæ commissum, non ut alia semina in plantam, sed in bulbum prius crescat, unde deinde planta demùm emergit: an ab ἀγρῶ panis, quia à porcis videtur amari, an ab ἀγρῶ tollo, ἀγρῶ sublatum, quia verno & autumnali tempore se elevat. B. **Verkens-brood** / **Zeugen-brood** / **Ward-brood** / **Ward-appel** / **Ward-noten**. G. Schwein-brodt, Erd-apffel, Seu-brodt, Erd-wurtz. Gall. Pain de pourceau. A. Sowbread.

ARTERIOTOMIA, est arteriarum sectio artificialis, ad sanguinem in Cephalæa, Mania, Epilepsia, oculorum, auriumque dolore & inflammatione evacuandum. *Sectio illa fit in fronte, temporibus vel ponè aures: Modus incidendi hic est, post ligaturas nempe brachiis aut collo injectas, arteria inciditur ut vena, factâ deinde sanguinis evacuatione, emplastrum potenter astringens cum lamina plumbea vulnere applicatur, & fasciis commodis firmatur. Curatio septem vel novem dierum spatio absolvitur. Ex ἀρτηρία arteria, & τμήσις secō. B. **Gen Schlag-aders sijn-ding** / **of opening**. G. Öffnung der Pulz-ader. Gall. *Arteriotomie*, *Sectio d'Artère*. A. Arteriotomie, opening of an arterie.*

ARTHETICA, idem quod *Arthritica*.

ARTHETICA, seu ARTHRETICA, est herba Chamae-pytis, vel Primula veris. Sic dicta quod articulos juvet, ab ἀρθρον membrum.

ARTH-

ARTHRITICA, vide *Arthritis*.

ARTHRITIS sive MORBUS ARTICULARIS, circa duos, tres, pluresve articulos sive ossium internodia, suas tragedias exercet. Estque dolor circa articulos, tensivus, dilacerans, coarctans, vere & autumnio maximè revertens, ortus ab obstructione in vasis minimis circa has partes, unde nervi, tendines, ligamenta, periosteum corrugantur, & miserrimè cruciantur, unde tumor, rubedo, tophi, aliaque symptomata concomitantia. Estque quadruplex; *Chiragra* in manibus; *Iscbias* in aut circa os Ilium: *Gonagra* in genibus; & *Podagra* in pedibus: habet & alia varia nomina pro parte affecta, ut *dentagra*, *omogra*, &c. Vox *Arthritis* derivatur ab ἄρθρον articulus. Unde *Arthritica Medicamenta*, quæ Arthriticis doloribus subveniunt. B. *Het stercyn / den artijk / de pootjes / boet-eubel / leden-zugt / leden-krankheid / sigt / gigt*. G. Zipperlein, Zipperlin, Fluesz, Gicht, Gliederwehe, Gall. *La Goute*. A. The Gout. Barb. *Gutta*.

ARTHRITIS PLANETICA, Idem quod *Arthritis vaga*, à πλανήτω vagor.

ARTHRITIS VAGA, est morbus articularis, quo dolor vehemens cum tumore & rigore nunc in uno membro est, nunc in altero: *Vaga* dicitur *Arthritis*, ex eo quod constanter uno loco non contineatur ut *Arthritis*, sed nunc in hac nunc in illa parte sentiat. B. *Wliegende Sigt / ongedurige Gigt*. G. *Fliegende Gicht*. Ab aurgando & quidem, die lauffende, à motu & velocitate, ideoque dicitur, die fahrende, vel potius lauffende *Schmerzzen*. Idem die springende *Gicht*, die reißende *Gicht*, die Scharbockische reißende *Gicht*, die lauffende *Gicht*, die Scharbockische Zipperlein, die Scharbockische Gliederkrankheit, die kadden, die gute-hoelden, die nacht-griffe, die Alp-flecke. Gall. *Goute volante*. A. *Wandering gout*.

ARTHRODIA, est ossium articulatio, cum nempe cavitas excipiens est in superficie, & capitulum quod excipitur, depressum est: Uti articulatur scapula cum humero: ab ἄρθρον articulus & δέχομαι recipio. B. *Ein t'samenwyrting der beenderen*. G. *Zusammenfuegung der Beinen*. Gall. *Articulation*. A. *Coarticulation*.

ARTHRON, Græcis etiam ἄρθρον, est articulus, seu ossium connexio, motibus obeundis, accommodata. B.

Gen lid / gewigt. *Articuli* etiam dicuntur digitorum internodia. *συντολίδες* Galeno, *φάλαγγες* Aristoph. B. **De litten / leden / ledematēn.** G. Glieder, Gliedmassen. Gall. *membres.* A. A Member, Limm.

ARTHROSIS, idem quod *Articulatio.*

ARTICOCA & ARTICOCALUS, est *Cinara*, ex *ἀρτι* & *καλ* fortè perfectum & *κίρκυαλ* & nucleus pineæ nucis: quod cinaræ fructus pineo fructui similis sit. B. **Artichokken / Pijn-distel.** G. Stobil Dorn, à Strobulo. Gall. *Artichauts.* A. Artichock. Dicitur etiam *Strobulus*, *Cinara*, *Articoça*, *Cocalus*, & *Scolymus.*

ARTICULARIS MORBUS, vide *Arthritis.*

ARTICULATIO, est conjunctio ossium cum invicem, ad motum peragendum: Estque duplex *Diartrosis* sive *Articulatio laxior*: & *Synarthrosis* sive *Articulatio strictior.* Gr. *ἀρθρωσις.* B. **Wzigting / geleding.** G. Gliederung der Beinen. Gall. *Articulation.* A. Articulation or Jointing.

ARTICULI, sunt plantarum partes, quæ in nodos quosdam intumescunt, à quibus persæpe ramuli prodeunt. B. **Knoopen / leden.** G. Gliedren, Knoepffe an den Planten. Gall. *Nœus*, *Boutons.* A. Knuckles or joints.

ARTICULUS, vide *Arthron.*

ARTOMELI, est cataplasmatiss species, quod ex pane & melle paratur, ex *ἀρτι* & *πίσις* panis, & *μέλι* mel. B. **Gen gehonigde Brood-pap.** G. Eine Pappe von Hoenig und Brodt. Gall. *Cataplasme composé de miel & de pain.* A. Cataplasme made of honey an bread.

AROPTICIUS PANIS, hoc est tostus, ex *ἀρτι* & *πίσις* panis, & *ὀπτύω*, id est torreo.

ARTUS, sunt membra, ventribus adnata & articulis distincta. Vide *Arthron.*

ARUM, Character hujus plantæ idem ferè, qui *Colocasia*; habet verò arum folia oblonga, ampla, triangularia, aurita & sagittata, splendens, adnata pedunculo affixo in postremo foliorum; flos anomalus est monopetalus, auris asininae instar, in medio eminent pifillum, quod obscœnam figuram representat; radix rotunda, tota alba, nucis avellanæ magnitudinis, saporis acris, adeo caustica est, ut masticata fauces magis, quàm piper adurat, sitimque vix debilem excitet. De Ari Etymo hæc

Lobelius, quin si è græco non sit $\lambda\beta\epsilon\lambda\lambda\omicron\varsigma$, quasi sacrum, ut in iride factum, plebecula quæ *Barbam Aaronis* vocitat, videtur agnoscere, ex palæstino vernaculo, & ornamento Aaronis pontificis. G. Papen pint, id est, *penem sacerdotis*, vocant, quod pistillum promit exacti ferè genitalis effigie. B. *Nalfo-boet / Duitische Gember* id. que ob acrimoniam, G. Pfaffen pint, Deutscher Ingver. Gall. *Pied de Veau, vis de Prêtre*. A. Cuckow pintle, Wake-Robbin.

ARUNDO, seu HARUNDO, Genus plantarum est quod tantum à gramine differt ratione caulis & foliorum; habet caulem alium, nodosum, & excavatum; folia longa, satis lata, rigida, aliquantulum aspera; flores exiguos, molles, in initio coloris purpurei, postea cineritii; semina papposa; radices multas, longas, nodosas, serpentes; hæc planta crescit in paludibus, dantur variae arundinis species; fortè denominatur, quòd ad undas, seu aquas fluctuantes, crescat. B. *Niet / Schriet*. Kohr, Schilff-Kohr. Gall. *Canne, Roscan*. A. A Reed, Cane a Bulinsch, Gr. $\kappa\acute{\alpha}\lambda\alpha\mu\omicron\varsigma$.

ARYTENOIDES, seu GUTTALES, & GUTTURIFORMES, sunt cartilagines duæ, quæ laryngis caput, unà cum aliis cartilaginibus constituunt. Sumitur quoque pro musculis quibusdam laryngis, ab $\acute{\alpha}\rho\tau\epsilon\omega$ haurio, $\acute{\alpha}\rho\iota\sigma\tau\omega$ aperio, quia inspirando aperiuntur, & $\acute{\alpha}\rho\tau\epsilon\omega$ forma. B. *Spleet-makende kraken-beenen / tuilige / oft tregters wijfge krakebeenen*. vel *Spieten*. G. Das Gießsalzgleiche Knorpel, vel Mausz. Gall. *Cartilages Aritenoides*. A. The Ewer-like cartilage.

ARYTHMUS, seu CACORYTHMUS, est pulsus ad sensum abolitus, & sine modulo, ex α priv. & $\rho\omicron\delta\upsilon\delta\omicron\varsigma$ modulus: propriè notat pulsus qui nullum rythmum, ordinem aut proportionem observat, non verò planè abolitum pulsus, cui opponitur eurythmus, rhythmum certum observans: Arythmi species observantur tres à Galeno: Pararythmus, quando vicinæ ætatis rhythmum observat: Heterorhythmus, qui planè alterius ætatis ordinem servat: Ecrhythmus, qui nullius ætatis rhythmum servat. B. *Een Pols zonder order / ongtregeide Pols*. G. Ein sehr schwacher Pulsz. Gall. *Le pouls irregulier*. A. Apulse lost to sense. Vide *Cacorythmus*.

As five ASSIS, ut ex *Varrone* & *Plinio* colligere est, ab ære dicta. *Balbus* ad *Celsum* de asse ejusque partibus, quicquid unum est, & quod ex integrorum divisione remanet, Assem rationatorem vocare scribit. Apud nos idem denotat ac pondo, seu unciarum duodecim libra. Quidam pro duabus drachmis sumunt.

ASA DULCIS, idem quod *Benzoin*.

ASA FOETIDA, est gummi, ex cujus plantæ radice *Assa* sive *Afa* exprimitur. Magnâ quantitate crescit in imperio Perlico, inter Laram & Gamaron civitates. Estque duorum generum, prima sarmentosa est, ferme ut salix aquatica, ex cujus foliis & stolonibus incisis *Assa Foetida* exprimitur, quæ, ut reliqui succi, sole indurata in consistentiam evadit, qualis est Sagapeni. Secunda species longè fecundior est, estque succus expressus ex radicibus hujus plantæ, quæ crassissimos raphanos referunt, folia autem *Tithymalli* foliis similia; Cujus radicis exsiccata odor totas ædes implet: putant quoque esse succum sive lachrymam *Laseris* sive *Sylphii* in *Media*, *Lybia* ac *Syria* crescentis. Gravem naribus spirat odorem, quem vulgus nominat foetidum, instar allii: ut hujus exacta cognitio habeatur, afferenda sunt, quæ de hac habet doctissimus *Kæmpferus*: *Hingisch* asiam fundens est planta umbellifera *Levistico* affinis, foliis instar *Pæoniæ* ramosis, caule pleno maximo, femine foliaceo, nudo, solitario, Branchæ urinae vel *pastinacæ* simili, radice asiam foetidam fundente: Patria ejus sola est *Perlica*, non *Media*, *Lybia*, *Syria*, aut *Cyrenaica* regio, unde ex hoc capite facta succi apud authores distinctio est inanis. Illa planta potissimum, quæ circa *Heraatum* campestre desertum occupat, & quæ crescit in montibus vicinis, territorio & oppido *Disguum*, succi ferax existit. *Afa foetida* nulla ex caulibus vel sponte fluit, vel arte exprimitur, sed ex radice manat sauciata: Hæc autem radix miræ est longævitas, magna, ponderosa, nuda, exteriori vultu nigra in solo limoso lævis, in sabuloso scabra ac quadantenus rugosa, ut plurimum *pastinacæ* instar simplex, sæpe paulo à capite duabus vel pluribus divaricationibus brachciata, aliis perpendiculariter demissis, aliis inconditè & in obliquum extensis prout ab objectis flectuntur. Radix hæc quadrien-

nio minor parùm lactescit, & nunquam secatur, quo autem vetustior & major est, eo majorem impertitur lacrymæ copiam. Exemptâ tellure, si vel postridie secatur, lacte tamen stillabit, adeo nimirum succo distillat, à quo insolens pondus obtinet. Succus ex utriculis suis recens emanans candidissimus, liquidus & pinguis est, flori lactis dulcis exactè simillimus, adeoque omnis exfors lentoris, ad aëris verò solivæ contactum, colorem subfuscum induit, & coalescens lentorem quoque. Factor, virtutis index, quo major est, eo meliorem asam testatur. At ille in recenti lacryma vehementissimus est, cum eo quem concreta & antiquior redolet, qualem Europa recipit, nullatenus comparandus. Affirmare ausim, inquit Autor, unam drachmam recens effusam majorem spargere fetorem, quam centum libras vetustioris, quem siccum venundant aromatarii nostrates, succi. De virtute medica hujus plantæ, dicit, Perficos Medicos ob delicatum nationis genium ab usu ejus ferè abstinere, rusticis saltem in colicis torminibus & hydrope præsertim tympanitide curanda usus innovit. Vulnere ex imposito recenti succo coalescere dicuntur ad miraculum &c. Dicitur & Laser, stercus Diaboli. B. *Supurbs-drek*. G. Teuffels-Dreck. Gall. *Assa Fetida*. A. Assa fetida, vel pavelodung. Gr. Ὅπρις Μηδίας, Συριακός, olim, Κουρεανός. *Laser Medicum* quibusdam, seu *Fetidum*. Arab. *Alit*. Indis *Hin*.

ASAPHATUM, est *Impetigo*. Vide *Saphatum*.

ASAPHIA, est vocis obscuritas, ex laxa aut mala organorum constitutione aut contemperatione, ex a priv. & *σαφης* manifestus.

ASARUM, est planta officinalis, fatis humilis, quæ habet folia instar hederæ, sed minora, magis orbicularia cum deliquio ab una parte, polita, tenera, coloris viridis splendentis, auris humanæ figuram referentia, caulibus satis longis adhærentia; finis pedunculi porrigitur in ovarium, cujus superior pars excurrit in calicem trifidum profundè sectum, ex centro apicis ovarii erigitur tuba crassa, cylindrica, desinens in sex recurvos bifectos apices; Ex ambitu imæ tubæ accreta circumponuntur eleganti ordine stamina duodecim, instructa testiculis, fecundantibus tubam dictam, paten-

tem usque in cava ovarii, quod hexagonum dividitur in sex loculos distinctos, in quibus gigarti hærent; flos quinque flaminibus donatus, purpureus; radix perennis, fibrosa, parva, repens, angulosa, nodosa, incurvata, filamentosa, ex fusco rubescens, odoris fortis & grati, saporis acris nauseosi, & aliquantulum amari cum aliqua adstrictione; crescit in montibus, ut & in hortis: vi vomitivâ donatur hæc planta, sic dictum volunt, quod in orpatum non veniat, quoniam in coronas & ferta non addatur; ex a priv. *ouageu* mundare, ornare, vertere: dicitur & Nardus sylvestris quia radicis odor ad Nardum accedit. B. *Häsel-wortel* / quia circa corylos succrescit, vel quasi diceret *Äsar-wortel*. G. Hasel-Wurz, Hasel-Minich, Hasel-papen. Gall. *Cabaret, Oreille d'Homme, Nard sauvage, Oreillette, Rondelle, Girard Rouffin*. A. Afarabacca.

ASCARIS, seu *Ascarides*, sunt exigui rotundi vermes, qui in intestino recto plerumque hospitantur in suis nidulis, cui titillationem & molestiam inferunt, ab *arsis* moveo, exerceo, quia suo motu molestant. B. *Ars-mayen / Ars-wormtjes*. G. Ars-Wuermlein. Gall. *Ascarides, petits vers*. A. *Ascarides, little Worms*.

ASCIA, ad vinculi & deligationis species refertur, quæ parum à recto declinat, in obliquum tamen nondum vergit iniquiter.

ASCITICUS, qui Hydrope ascite laborat.

ASCITES, est hydrops, sive collectio lymphæ effusæ in duplicaturâ peritonæi, in cavo abdominis inter peritonæum & viscera abdominis; vel in dilatatis glandularum abdominalium cavernis hærentis; unde oritur abdominis tumor; & Lympha hæc fluctuat ad diversam corporis inclinationem, quo distinguitur ab *Anasarca*, ab *arsis* uter, quia utris in modum venter distenditur. B. *De waterzugt / t water tuik-water*. G. Die Wasser-sucht. Gall. *Ascite, Hydropefie Ascite*. A. A species of dropsie so called.

ASCLEPIAS, est *Hirundinaria* seu *Vincetoxicum*, habet caulas rotundos, flexiles, sæpe parte superiori plantas vicinas ambientes, folia conjugata, bina, caulium nodis adversa, oblonga, polita, ampla, acuta; flores monopetalos, ad superiora divisos, ita, ut frænulum pentapetalum referant, coloris albi, odoris grati; post florem
suc.

ſuccedit fructus, duabus filiquis membranaceis conſtans, oblongus, acutus, per maturitatem dehiſcens juxta longitudinem, continens femina plura, pappoſa, lanugine criſtata, & multiplici ſerie imbricatim ſibi invicem incumbentia, coloris rubicundi vel ruſi: radix tenuis, fibroſa, albicans, odoris graviuſculi, penetrantis, ſaporis acris, amaricantis aliquantulum nauſeoſi; dat ſuccum lacteo virideſcentem; hæc planta creſcit in montibus & ſylvis Famigeratiſſimum antidotum. Ab Æſculapio antiquo Medicinæ Authore nominata eſt. B. *Swalwe wurtel*. G. *Schwalben wurtz*. Gall. *l'Asclepias, cinq poison, dompte venin*. A. *Swallow wort*.

ASCYRUM, eſt Hyperici ſpecies, & hoc perfectiſſimè reſert, ſed vasculum feminale quinque loculare habet; ſignificat durum fœnum, unde G. & B. Harthew, *Herts-hop*: Gr. à contrariò huic nomen impoſuiſſe videntur, *σκληρόν* enim illis aſperitatem ſignificat quaſi planta non aſpera five glabra, quia vi emolliendi pollet. G. etiam Hartz-Hawe, Waldt-hopff. Gall. *Aſciron*. A. St. Peters wort.

ASEF, Idem quod *Hydroa*.

ASELLUS PISCIS, dictus à colore aſini.

AHEMA, eſt criſis (ut dicitur) ſeu morbi præter ſpem mutatio, ſine ſignis indicantibus eveniens. Ex *α* priv. & *ἤμα* ſeu *σημῖον* ſignum, à *σημῖον* ſigno.

ASITIA, ſive ANOREXIA & APOSITIA, eſt alimentorum abhorrens ſatiſtium, ex *α* priv. & *σίτη* alimentum, frumentum. B. *Een walg van eten / onluſt tot eten*. G. *Der Eckel zum Eſſen*. Gall. *Degout*. A. *ALoaſting*, or nauſeouſneſſ.

ASODES, vide *Aſſodes*.

ASPALATHUM LIGNUM, hujus plantæ eſt florum magna ſuavitas, ſuntque multi & parvi: Ipſa planta frutex eſt denſis ramis, ſpinis albis, duris, horridis, cortice caudicis albo, ad trium cubitorum & majorem altitudinem in altum aſurgens. Verum Medici qui ante nos fuerunt, Aſpalathum neſcientes, *Citrinum* ſubſtituerunt *Santalum*, vel *Menm*, & ſi ignorantibus concedere ſaſſit, non ineptum, dictum *παρά τὸ μὴ βάλανος ὑπὸ τοῦ πλανητοῦ ἵππυ ἀποπλάσθαι ἕτοι ἀφαιροῦσθαι*, quod non facile evelli five eximi queat è corpore eorum, qui in eam impeerunt.

est enim frutex multis spinis horrens. *Plautus* ait *Tyrannos* Aspalathi spinis apud inferos laniari. *Theocritus Schol.* esse spinæ genus ait venenatæ. ἀσπιδία enim est avello, abstraho. Gall. *Aspalat.*

ASPARAGUS & ASPARAGOS, est planta, quæ habet caules crassos, rotundos, firmos, rectos, folia non habentes, in initio virides, deinde albos; edules: folia, ubi crecit, habet tenuissima proxima feniculi foliis; flores rosaceos, hexapetalos, nudos, sex staminibus præditos, campanulam oblongam referentes; ovarium natum ex placentula hærente in pedunculi apice intra florem, fit bacca rotunda, mollis, rubra, includens femina dura, orbicularia, corneæ duritiæ, saporis subacris, subdulcis, odoris nullius: radix numerosa, longa, parva, spongiosa, rotunda, ex uno capite inæquali in plures fibras sese diffundens, externè coloris grisei, internè albi, saporis subdulcis subacris, odoris nullius, urinas valdè inficiens, Ἀσπιδ. γαρύς Græcis est, quod primum in lucem prodit oleris germen, priusquam in folia explicetur, sive recentissimus turio, qui edendus est, ut lactuca, lupuli, betæ, omnia etiam germina & recentes cauliculi τοῦ Ἀσπιδίου Asparagi dicuntur, non improbable videtur nomen ipsi esse datum πρὸς τὸ ἀσπιδίου καὶ γαρύς, quod contrectantes ac salutantes manus findat, spinisque suis lædat. Extrita priorì litera *Sparagus* vocatur. B. **Aspergies / Spargies / Fioral-hruid.** G. Spargen. Gall. *Asperges.* A. Sperage, or Sparages, corrupter Sparrow-grail.

ASPERA ARTERIA, seu **TRACHEA**, est fistula oblonga ex cartilaginibus variis & membranis constans, quæ à gutture, sive faucium imo incipiens, gulæque anteriùs incumbens, inque pulmones descendens, per totas eorum compagine ramificatione multiplici dispergitur. Superior pars *Larynx*, inferior verò *Bronchus* appellatur: quibus & tertia sive infima à *Malpighio Vesicularis* dicta additur; inservit aërem transmittendo per os vel nares acceptum, voci & respirationi. B. **De Longe-ppp / de Hoegel-ppp / lugt-adcr.** G. Die Luft-Roehr. Gall. *Aspre ou Trachée artère.* A. The Windpipe.

ASPERELLA, idem quòd *Asprella*.

ASPERGULA, vel **ASPERULA**, est species Aparine, & folia serò eadem habens, sed parùm latiora, & mi-

minus aspera, partium villosa, ex caule stellatim numero sex vel septem prodeuntia; flores in summitate caulis crescunt, in quatuor partes incisi, coloris albi, huic succedit fructus, qui continet parva duo semina, agglutinata, quæ sunt ferè rotunda, in medio excavata: radix parva, fibrosa, in terra repens; habet hæc planta odorem valde gratum; hinc dicitur calcitra virginis; Asperula dicta, quòd ob asperitatem prætereuntium vestibis adhæreat. B. *Ste-nenkruit* vel *Lieven Vrouwen Bedstroot*.

ASPHALATUS, vide *Rhodium*.

ASPHALTOS, ASPHALTIUM, & ASPHALTUM, est bitumen, sèrum, aut resina Macrocosmi, picis instar durum &c. Supernatare primum aquis conspicitur, seu lacubus, hinc ad littora propulsus solis ardore, ignis vi, vel & temporis morâ excoctum concresecit, densatur, tenacissimumque redditur & splendens, fusile iterum est ad ignem, miscibile ad pinguitudinem olei assusi, & inflammabile. Præfertur reliquis *Judaicum bitumen*, quod Mortui maris (*Ασφαλτίτις*, propterea dicti,) genitura. Præstat ut purpuræ modo splendeat (sc. in nigrore) sitque ponderosum, & validum odorem vibret; nigrum autem & fordidum vitiosum est. *παρὰ τὸ σφάλλισθαι*, quamvis ab Asphaltitide lacu (mortuum mare vocant) ubi plurimum colligitur, derivari possit. Illud quoque nomen imponitur Trifolio odorato seu bituminoso, eo quòd illud bitumen seu Asphaltum oleat. B. *Joden-lym*. G. Erd-hartz, Erd-Schrwebel, Jueden-pech. Gall. *Bitume Judaique*. A. *Jews pitch*.

ASPHARAGOS, idem quod *Asparagus*: sed loco *κ*. Atticè scribitur cum *φ*.

ASPHENDAMNOS & SPHENDAMNOS, est Acer montanus, fortè à *Σφειδώνη* funda. Ex Acere fiunt Arcus, & quia una vox sæpe pro altera sumitur, Arcus fortasse pro funda sumptus.

ASPHODELUS, est planta officinalis, quæ habet caulem rotundum, politum, fortem, ramosum, folia porri, sed longiora, & angustiora; florem in basin usque ferè divisum, nudum, stellatum, ovarium complectens instar calicis, ovarii apex emittit sex stamina, & tubam longam ex centro, sit deinde fructus obrotundus, carnosus, triangularis, in tria loculamenta, in quibus se-

mina triquetra reconduntur, divifus : radix multis tuberibus ab uno corpore pendulis, conftat : faporis eft amari & penetrantis : diurefi præcipuè pollet, dictam volunt, quafi σποδελον διὰ τὴν τοῦ καιομένου νεκρῶν σποδόν, à *MORTUORUM combustorum cinere*. Etenim in tumulis Veteres Aphodelum ferebant ne deesset cibus mortuis, uti Porphyrius in quodam Epigrammate scriptum reliquit, ubi tumulum his verbis introducit, Νότω μὲν μαλάχην τῆς καὶ ἀσφοδελον πολύριλλον, κόλπῳ δὲ τὸν δεινὸν ἔχει. *Foris quidem Malviam, Aphodelumque habeo, intus verò mortuum claudio*. B. & G. Affodill. Gall. *Aphodèle*. A. *Aphodie*.

ASPHYXIA, est pulsus fenfibiliter deficiens five potius pulsus privatio, five defectio, cum non percipitur nostro tactui motus, atque hoc in omni parte, ita ut quo ad nostros sensus, nulla usquam arteria moveri videtur: Sumitur etiam pro *Lipothymia* & *Syncope*, sed in summo gradu, ubi omnia signa vitæ deleta quoad sensum, mortis imaginem simulant, ex α priv. σφύζω falio, pulso. B. *En ongeboelige pols / een pols die allenksheng vermindert*. G. Ein tædliche ohnmacht, wen der puls auff hæret. Gall. *Le pouls manquant*. A. A pulse that is sensibly decayed.

ASPIS, Serpentis summè venenati genus est : dicitur ab α privativo. & σπίζω, sibilò, quia non sibilat.

ASPIDION, est clypeus parvus, ασπίς enim est clypeus, sic vocatur *Alysson Dioscoridis*, quia filiquas habet rotundas & parvas inftar clypei parvi.

ASPLENIUM, est Scolopendrium, est planta, quæ habet folia Polypodii, sed minora, fatis rotunda, versus latus incisa, lanuginosa, pulverem squamosum habentia, in quibus microscopii ope apparent capsulæ membranose sibi invicem incumbentes, singulæ instructæ funiculo rotundo, qui constrictione suâ hunc fructum in duas partes aperiens, semina quædam minima fundit; radix est fibrosa : crescit hæc planta in locis saxosis ut in muris, præsertim in locis calidis : ita dicitur, veluti *ad splenem*, vel ut alii malunt, quòd minuat lienem tumidum & obfructum, vocatur quoque *Ceterach officinarum*. B. *Miltkruid / steenwaren*. Gall. *Ceterac ou vraye scolopendre*. A. Spleenwort or miltwaft, vide *Splenion*.

ASPRELLA, est Equisetum majus, sic ob asperitatem dicta; eâ enim cistæ & scrinia poliuntur. B. *Polyst-bic-*

ASSA FOETIDA & DULCIS, vide *Asa*.

ASSA DULCIS, idem quod *Benzoin*.

ASSARIUS, est Veterum pondus, continens drachmas duas.

ASSATIO, ab ASSARE, est quadam coctio sicca per ignem, ut est rhabarbari tostio, scillæ in fornace coctio. B. *Brading*. G. Bratung rostung. Gall. *Assation*, torrefaction. A. A Roasting or Brying.

ASSIMILATIO, est nutrimentorum assumptorum coctio, attenuatio, cum liquoribus animalibus subactio in formam nutriendo corpori aptam.

ASSODES, est febris continua, in qua exteriora moderate calida sunt, intus vero ardor adest, sitis insatiabilis, perpetua corporis jactatio, vigiliae, delirium, &c. ab *ἀσώδης* sicco, exaresco, & *ἀσθ* forma. B. *Ein kaltes Fieber*. G. Ein Kaltes Fieber. Gall. *espece de Fievre froide*. A. A Loathing fever.

ASTAPHIS, Atticis, vel STAPHIS, est uva solem passa, *Σταφύλη* enim est uva.

ASTER, est planta, quæ habet caules rectos, tenues, rotundos, duros, parum villosos, coloris rubri; folia oblonga, villosa, aspera, saporis parum amari & aromatici, ex summitate caulium oriuntur ramusculi, ex quibus flores radiatim dispositi nascuntur, pulchri, visui grati, instar Bellidis dispositi, coloris caerulei, violacei, purpurei, aliquando albi; flori succedunt semina oblonga, cristata; radix est tenuis, fibrosa, acris, amara, aromatica parum: Gr. *ἀστήρ* stella, quia flores ejus stellæ in modum explicantur, vel ut alii scribunt, quoniam ejus capitula, in quibus flores chamæmeli instar emicant, per ambitum divisa foliolis stellæ modo radiata spectantur. Attici nomen ei tributum, quod in Atheniensi agro frequentior vel melior, quam alibi proveniat, dicitur & *Asterion*, & *Asteriscus*: *Βεβώνιος* seu inguinalis, quia inguinum præsentaneum est remedium. B. *Sterre-kruud*. G. Meyer-kraut, Bruch-kraut, Scarten-kraut, & Stern-kraut. Gall. *Espargoute*, *Estoillée*. A. Star-wort.

ASTERION, & ASTERICUS, vide *Aster*.

ASTHMA, est respiratio difficilis, parva, & crebra cum stertore & sibilo. Atque hæc duo phænomena ab Asthmate abesse nequeunt, tussis tamen primo sicca, paulò

paulo post humida raro non adest, si unquam abfit: Præterea Anxietate laborant, & incedere, sæpe etiam stare, nunquam absque incommodo in lecto decumbere, præsertim molli, nequeunt, sed à loci angustia valdè etiam læduntur, unde fenestras apertas volunt & libero aère frui. Nonnullis adest Cachexia, vel Febris, Pleuritis, Hæmoptoë, ventris Distensiones, Colica, Calculus, Palpitatio cordis, Animi deliquium &c. Aliquando periodicum est, & sæpe ingruit suppressâ evacuatione, quâ durante non aderat, & hoc difficilius est, quo minus tussi phlegmata ejiciuntur, ab ἀσθμα ἀνῆλο. B. *Hambozstig / damp pige bozst. hozt-ademing / hozt-bozstig / de hing.* G. Engbuertigkeit, Schwer athem. Gall. *Asthme, Courte haleine, poussif.* A. Shortness of breath.

ASTHMATICUS, est is qui *Asthmate* laborat. Vide quid sit *Asthma*. B. *Die engbozstig is.* G. Engbuertig. Gall. *Asthmatique, pulmonique.* A. One that is shortwinded.

ASTRAGALOIDES, folia habet pinnata, in impar definentia; siliquam univalvem cymbæ instar, semina reniformia: sic dicitur, quia Astragalo similis est, ex Ἀσραγαλοῖδης talus, & ἰδίῃ forma.

ASTRAGALUS, est Herba leguminosa: habet caules exiguos, simplices, excavatos, rubicundos; folia multa parva, brevia, acuta, villosa, pinnata, aliquantulum amara, bina quasi conjugata, ad costam in folium impar definentem; flores leguminosos, in summitate nascentes, purpureos, aut aliquando albos, sibi invicem conjunctos; post florem sequitur siliqua oblonga, rotunda, parva, rubicunda, sceta seminibus reniformibus; radix est longa, dura, lignosa, digiti crassitie corticem crassum, & fuscum habens, intus alba est, saporis dulcis; hæc planta in superiori parte se in plura capitula dividit, tres vel quatuor digitos longa, quæ, nisi intimius examinarentur, viderentur aliarum plantarum radices; crescit circa vias, & dividitur in siliquas longiores & bulbatas, vel in inflatas. Nomen accepit à feminis forma Ἀσραγαλοῖδης, talum referente. Alii dictam hanc plantam volunt, quod radicem teretem in superna, infernaque parte planam ac compressam habeat. Vel Astragali nomen inditum ab adnatis appendicibus solidis, duris, seu

seu cornua implicitis, ad similitudinem flagelli. Gall. *Astragale*.

ASTRAGALUS, five OS BALISTÆ, est primum os, tarsum unâ cum aliis 7 ossiculis in pede constituens, quodque basis instar ossibus tibiæ subijcitur, sex habens latera, quibus mediantibus connectitur ossibus vicinis, ab ἀστράγαλιζω talis ludo, unde ἀστρία talus à Græci nominis ἀστράγαλῶ terminatione ultima, γάλῶ recisa, talum ab ore Romano formatum existimo, quum inter se r & t sepius sint permutata pari valore & pronuntiationis sono, alii ab α priv. & ἀστρίω verto deducunt. B. *De enkelen / de enklauw / de hoot*. G. Der Knod oder Knoch, Item, das ferstenbein, die knockel des Schenkels. Gall. *Talon, Astragale*. A. The Huckle bone, the ankle.

ASTRANTIA, Folia habet quinquifida, digitata instar faniculæ; florem rosaceum, umbellatum, plurimis scilicet petalis constantem, apice plerumque reflexo, in orbem positus & calici infidentibus, is autem abit in fructum ex duabus siliquis compositum, membranaceis, oblongis, plicatis, contortis, striatis, quarum singula continet semen oblongum, & angustum; radix est fibrosa, nigra, uni capiti adhærens; crescit in sylvis: dicitur & *Magistrantia* sunt corruptæ voces; dicitur & *Asterition*, unde *Ostrutium* seu *Ostrutium* sive *Imperatoria* nigra, Helleborus niger faniculæ folio, fanicula foemina.

ASTRICTA ALVUS, vide *Alvus Astrieta* & *Coprostasia*.

ASTRICTORIA, vide *Astringentia*.

ASTRINGENTIA, seu ADSTRACTORIA, sunt quæ particularum suarum crassitie & figuratione prædita, corporis partes inter se cogunt & constringunt, qualem habent ex.gr. cunei, lamellæ complicatæ & dissilientes, nec non fides ex contortis intestinis factæ. Gr. Στυπτικὴ. B. *t'Samentrekende middelen*. G. Zusammenziehende artzney. Gall. *Remedes adstringens, Styptiques*. A. The binding, Astringent Medecines.

ASTRION, est Herba dicta *Stellaria* & *Stella*, seu *Cornu cervi*, quia ejus plantæ folia in modum stellæ humi decumbunt. ἀστὴρ enim est stella.

ASTROLOGIA, est doctrina de astris, eorumque influentiis, viribusque in corpus non tantum humanum, sed

sed in quævis terrestria, quæ veteres astronomi Ægyptii miræ efficaciam finxerunt, à quibus ad medicinam potest inceptissime horum cognitio translata est, dum ex influentiis astrorum, causas morborum, sanitatis, medelarum, Longævitatatis, explicare ceperunt, ex ἀστὴρ stella, & λόγος dico. B. *Heinis der sterren / sterre-lyk-hunde.* G. Sternkunst. Gall. *Astrologie.* A. Astrologie.

ATAXIA, in genere privationem vel defectum ordinis decentis significat, in specie est defectus in requisito ordine dierum criticarum, secundum Veterum hypothesein; pulsus quoque dicitur ἀτακτος, inordinatus, qui nullum magnitudinis, celeritatis, aut æqualitatis ordinem observat; cui opponitur ordinatus, contrario modo se habens; sic & febris erratica dicitur ἀτακτος, quæ nullum servat typum vel ordinem in periodis ex α priv. & τάσσει ordino.

ATAXMIR, dicitur cura oculi, quæ adhibetur, quando pili præternaturaliter in palpebris oculi sub pilis naturalibus excrescunt, ipsique oculis nocent: Vox est Arabica ab *Albucafe* usurpata.

ATECNIA, ex α priv. & τέκνω pario, idem quod *Agonia*.

ATHANASIA, est *Tanacetum*, sic dicta, quod ejus flores non facile marcescant; vel potius, quod homines à vermibus levet: hisce enim laborantes, videntur nec vivere posse, nec mori, ex α priv. & θανάσι mors.

ATHANATOS, est *Lychis*, *Coronaria*, sic appellata, quod ejus flores colorem vividum diu retineant. Ex α priv. & θανάσι mors. Vide *Athanasia*.

ATHANOR, est furnus Chymicus. Aliis habetur Fornax sublimatorius, lapidi Philosophorum elaborando infervit. Dicitur & *Fornax acida* & *Niger Henricus*, vel *Piger Henricus*, & uterus chymicus. B. *Heupe Hendrik.* G. Ein Ofen genant Fauler Heintz. Gall. *Four à distiller pour la pierre Philosophale.* A. Slow Henry.

ATHENATORIUM, est coopertorium ipsum vitreum super cucurbitam, habens collum gracile & spissum, quod intrat cucurbitam, nequam illam ambiendo; infervitque præcipue sublimationibus.

ATHEROMA, est tumor propria tunica materiam pultaceam continens, indolens, digitis non facile cedens, nec pressus, cavitatem relinquens, natus plerumque in
fol-

folliculo adiposo, vel in cavernis glandulosis, à materia tali collecta, vel stagnando sic facta: ab ἀθήρα pultis genus; unde ἀθήρι Arista, ex cujus granis puls solebat parari. B. *Ein Pap-geswel / byp-puist.* G. Ein Brey-geschwulst. Gall. *Atherome.* A. A Kind of swelling so called.

Ἀθροισμὸς ἐισβολή, Decessio febris incomprehensibilis, ex α priv. & θλίβω, quassō, & ἐισβολή, accessio.

Ἀθροισμὸς, Collectio, acervus, cumulus; ab ἀθρο, densus & confertus.

ATHYMIA, est animi defectio & anxietas, ex α priv. & θυμός animus. B. *Ein qualitate.* G. Ohnmacht. Gall. *Pasmoifon.* A. Fainting.

ATINIA ULMUS, sic dicta à civitate Campaniæ *Atina* appellata.

ATLAS, est vertebra prima colli, immediatè capiti subiecta; sic dicitur quia caput sustentare videtur, corpore & apophysi spinosâ caret; ejus substantia reliquis solidior; supra & infra recipit, & non recipitur: caput in ejus anteriori parte articulatur, quo in articulo caput flectitur & extenditur: foramen proprium est omnium maximum; processus transversales reliquis longiores; peculiare quoddam ligamentum habet semicirculare, quod processum dentiformem sequentis vertebrae amplectitur, ab ἀτάλα sustinere, perfero. B. *Het Hoofdzagende werbel-been / den Atlas.* G. Der Atlas-Wirbel. Gall. *Atlas, la premiere vertebre du col.* A. The Atlas whirle-bone.

ATLE, est vox Ægyptiâ, nobis *Tamariscus domestica.*

ATOCIA, seu ATECNIA, est ex α priv. & τιτω pario: Vide *Agonia.*

ATOCIUM, est nomén spurium, aliàs Lychnis sylvestris: est, quod nondum peperit: quia species flore pleno semen non ferat, ex α priv. & τιτω pario.

ATOMON & ATOMOS, sic quibusdam vocatur Hellevator albus, ut & Hyoscyamus, nec non Thus; quam ob causam, nescio: fortè quia ob vires strenuas, fecari ab imperitis non debeat, ex α priv. & τιτω seco.

ATOMUS, est minima sive ultima corporis particula, ex quarum congregata in unum multitudine, corpus quodvis sui generis componitur; & in quam separando partes iterum ab invicem, ultimo dissolvitur: talis ergo parti-

H
cula

cula est in divisione ultima, ergo ulterioris divisionis verâ actione incapax, unde constantissima, talisque semper permanens; qualem pro principio omnium corporum assumpsit Epicurus. Verum usurpatur hæc vox plerumque laxiori sensu, quâ denotantur particule corporum subtiles, quæ solæ spectatæ sensus humanos fugiunt, adeoque indivisibiles nostrâ potestate habentur, ex *a* priv. & τέρμα feco. B. *Onckeltis*. G. Unzer trenlich stuecklein. Gall. & A. An Atome, or Small particule.

ATONIA, est languor, infirmitas & remissio virium, ex *a* priv. & τείνω tendo. B. *Slapheid / magteloosheid*. G. Ohnmacht. Gall. *Foiblesse*. A. Loss or Strength.

ATRA BILIS, vide *Melancholia*.

ATRAPHAXIS, Atticis *d* litteram in *t* mutare frequenter amantibus, dicta est, quod ἀδρῆος ἀδρῆα, id est, statim in amplitudinem adolescat. *Chrysolachanon*, sive *Anretum Olus* dixerunt, à luteo, quem profert, colore, vel dicitur *μαγὰ τὸ ἀδρῆος ἀδρῆα*, utpote quæ octavo à satu die prodeat. Vide *Atraphaxis*.

ATRACYLIS, est Cardui, seu Cnici sylvestris species, sic dicta est, quod ex ejus scapo longo, lavique, rustica mulieres fufos conficiant. Ἀτρακτῖς est fufus. B. *Dastaert Saffraan*. G. Feld-Saffran. Gall. *Saffran Sauvage*. A. The Thistle.

ATRAPHRAXIS, Latinis *Atriplex*. Attici *d* litteram in *t* mutare amant. Dicta est, quod ἀδρῆος ἀδρῆα, id est statim in amplitudinem adolescat.

ATRETUS, est cui anus aut genitalia non sunt perforata, sive id ex natura fuerit, vel morbo; carne videlicet aut membrana supercrescente, & meatum obstruente. Ex *a* priv. & τρέπω perforo. B. *Gen toegroeynde van den Mars of andere deelen*. G. Dem der Aars ist zu gewachsen. Gall. *Qui a quelque partie sans ouverture*. A. No perforated in an party.

ATRIPLEX & ATRIPLEXUM, est oleris genus: Planta est, quæ habet folia ampla, acuta, Betam referentia, sed minora, molliora, pulverem farinaceum habentia, coloris pallidè virentis, saporis insulsi; calix est pentaphyllus; flores sunt parvi, flavi, monopetali, quinquifidi, aliàs flaminibus quinque præditi; in centro semen orbiculatum, planum, vel quodammodo ovatum, sa-

saporis, dum recens est, nidorosi, est & capsula involutum, in iis, ubi flos fructui contiguus; vel ovarium subrotundum, tubis suis instructum, arcte comprehenditur à duobus foliis angulatis seu cordiformibus, planis, in iis, ubi flos mas à fructu remotus est; radix recta, longa, fibrosa; hæc planta colitur in hortis, videtur corrupta vox à voce Atraphaxi, vel ab atro colore, ut quidam ajunt, quod homines lividos, & decolores faciat. Gr. *Ατράφαξις*, & *χρυσολάχανον*. B. *ſcheldc*. G. *Molten*, *Milten*. Gall. *Arroche*, *bonnes Dames*, *Prudes Femmes*, *Folletes*. A. *Orrage*.

ATROPHIA, sive TABES, φθὴν, φθίσις, φθινὰς νόσος. *Plut. τρεῖς πόν Aretæo*. Est cum totum corpus, vel aliqua pars alimentis non reficitur, sed sensim gracilescendo emacescit, *Tabes* sæpe tantum sumitur, pro ulcere pulmonum, quo corpus universum sensim colliquescit, ex a priv. & τρεῖς nutritio. B. *Gen teringe / voeding gebzekt*. G. *Schwein-sucht*, *das Schwinden der glieder*, *die Darre*, *dasz abnemen*, *Schwind-sucht*. Gall. *Consumption*, *Charitre*. A. *A Consumption*.

ATTA, Festo, qui propter vitium pedum terram attingit potius quam calcet. B. *Die de aarde schijpemt te raken*. G. *Ein Schlupffer*, *Schlarper*. Gall. *Trainepieds*. A. *One that rather toucheth than treadeth on The ground*.

ATTENUANTIA, seu INCIDENTIA, sunt Medicamenta, quæ acutis suis particulis, poros aperiendo, crassos & viscidos humores incidere & discindere possunt in particulas minores: vel sunt potius illa, quæ vim habent singulas liquidi moleculas in minutiores reducendi, nimum particularum ad cohærendum tollendo. Gr. *Αερίων τικὰ* & *Τραπικὰ*. B. *Verdunnende middelen*. G. *Duenna machende mittelen*. Gall. *Remedes attenuants*. A. *Attenuating*.

ATTENUATIO, est particularum alicujus medicamenti subtilisatio, ut eo melius & promptius lactea vasa permeent. B. *Verdunning*. G. *Subulizierung*. Gall. *Attenuation*. A. *Attenuating*.

ATTONITUS MORBUS, idem quod *Apoplexia*. *Celso*, proprie cui casus fulminis vicini, aut tonitru sonitus stuporem afflavit. Gr. *Απὸ κεραυνῶν*, *Ἐμβρονησις*.

ATTRACTYLIS, idem quod *Atractylis*.

ATTRAHENTIA sunt, quæ tenuibus suis particulis, poros aperiendo, humoresque contentos alliciendo foras, ubi minor est resistentia, non tantum partes in tumorem attollunt & rubore suffundunt, sed sæpe etiam plures vapores & humores, quam per densam cuticulam erumpere possunt è cute & carne expellendo, sub cuticula colligunt, eamque in vesiculas attollunt: Imò non raro etiam festucas & aculeos infixos educunt. Gr. Ἐλκτικά, Ἐπισηπτικά, Ἐξίπωτικά ἀβήλω traho. B. *uit-trekkende middelen*. G. *Auftreibende artzney*. Gall. *Remedes attractifs*. A. *Attracting Medicines*.

ATTRITIO, dicitur solutio continui superficialiaria cuticulæ & cutis à compressione & motu oriunda; uti in itinere plantæ pedum, vel in obesis nates atteruntur. B. *Afschuuring*. Gall. *Frottement*. Sic quoque vocatur *Cardialgia* species, quâ ventriculus ab assumpto cibo, antequam excernitur, intensè dolens, & æstuans atteri videtur cum angustia & compressione anhelitûs, ut statim præfocari videatur.

AUCTIO CORPORIS, est conditio quædam, quâ solida & fluida corporis animalis non tantum restituuntur ab assumptis, verum majorem in extensionem & copiam incrementum, quam quotidie vi circulationis dissipantur. Gr. Ἀύξησις. B. *Vermeerdering*. G. *Vermehrung*. Gall. *Accroissement*. A. *Augmentation or Increase*.

AUCUPALIS SORBUS & AUCUPARIA, sic vocatur *Sorbus* seu *Ornus*, quia ejus baccis volucres capiuntur.

AUDITORIUS MEATUS, vid. *Meatus auditorius*.

AUDITUS, est sensus, quo ex vario aëris corpori sonoro circumstantis motu tremulo, tympanum in meatu auditorio verberante, aërem in cavitate tympani movente, soni per nervum auditorium, sensorio communi communicantur, ibique percipiuntur. Gr. Ἀκοή, Ἀκρόασις. B. *Het gehoer*. G. *Anhoerung, gehoer*. Gall. *L'Ouye*. A. *The Hearing*.

AVELLANA NUX, est nux arboris coryli, involucri callosis, succosis, herbaceis, barbatis, hirsutis; adstringentibus & acidis obsepta, magnitudine, ut plurimum dimidio minor juglande, oblongâ, vel globosâ,
pu.

putamine umbilicato, per maturitatem flavescente; aut rufo, lævi, lignoso, aut duro fatis, cui subest pellicula in domesticis quibusdam coccinea, in aliis subrufa, in aliis alba, nucleum obvestiens albidum, firmissimum, sicuti Amygdali nucleus, ejusdemque sapore dulci lacteum remittentem succum; fortè ab avellendo, quia fructus avelluntur. Quidam malunt vocari *Abellana*, fortè ab urbe Abella, vel Abellinum, vel ab Avella, urbe Campaniæ abundante optimis nucibus, quæ dicuntur *Avellana*: vocantur etiam *Κάβρα πολυκὰ*, quod in Asiam Græciamque è Ponto venerunt: & *Ανθλονάβρα*, sive parvæ, quòd juglandibus minores sint. Vide *Corylus*. B. *Häselnoten*. G. *Häselnusz*. Gall. *Noisettes*, *Avelines*. A. *Häsel-nut*.

AVENA, est planta, quæ habet caulem tenuem; flos est apetalus, per fasciculos pendulos dispositus, singuli nempe flores plurimis staminibus constant, ex calice surgentibus; pistillum autem deinde abit in semen oblongum, tenue, farinaceum, gluma, quæ floris calix fuit, involutum; singuli fasciculi ita disponuntur in spicam ut dependentes veluti parvulas locustas bipedes Avena gerere videatur, quidam deducunt ab avere, quia concupiscitur, Gr. *Ἐζῶμα*, fortè à *βῆμα*, quod cibum significat. B. *Haver*. G. *Habern*. Gall. *Avoine*, *Aveine*. A. *Oats*, *Haver*.

AUGMENTUM FEBRIUM, seu **INCREMENTUM**, est computatio, à quo tempore, febris continuæ incendium totam sanguinis massam occupavit, usque dum pervenerit ad statum. Gr. *Ἀνάβασις*, ab *ἀναβαίνω* ascendo. Vocatur item *Ἐπίδοσις*, *Ἐπίτασις*, *Ἀύξησις*. B. **Opstümme der hoofts**. G. *Anwachsung des Fiebers*. Gall. *Accroissement de la Fievre*. A. *The increase of a Fever*.

AVICULÆ CYPREÆ, sunt pastilli aromatici, Gallicis *Oiselets*, quia accensi sensim sensimque avicularum more avolant, locumque odore replent.

AURA VITALIS, notat quibusdam illud in corpore humano principium, à quo omnes functiones vitales pendunt, quoque sublato, vita perit.

AURANTIUM MALUM, est fructus arboris, quæ folia habet rigida, ad basin duabus utrinque appendicibus seu lobis in cordis formam incisiss; calix est instar co-

tylæ orbicularis, parum cavus, brevis, quinquifidus, vel & scissus in sex segmenta; flos pentapelatus, rosaceus, multis flaminibus infra concretis ornatus; ex imo centro calicis placenta orbicularis nata sustinet ovarium, ferè rotundum, tubâ longâ instructum, id sit fructus globosus instar pomi, cortice cinctus, qui in una specie tenuior est, & fragrantior, in altera crassior; si hic recens est ad oculum apparent folliculi rotundi, tenui lamellâ tecti, in quibus oleum aromaticum gratum, à quo odor & sapor aromaticus dependet; hoc adeo scatet, ut pressus oleum exsiliat, & ad candelam accendatur, divisus in varia loculamenta, succi & vesicularum plena, fæta seminibus callosis; crescit hæc arbor in regionibus calidis, præsertim in Hispania & Lusitania, vocatur & Arantium, Aurangium, Aureum malum, malum auratum, vel pomum Nerantium vel Anerantium, Narangion: dici volunt ab aureo colore, quem cortices habent; alii ab urbe Achaïæ Arantia dicta: alii à gente Persarum, quæ Aranii solebat vocari. B. *Oranje Appelen.* Gall. *Orange.* A. an *Orange.*

AUREA ALEXANDRINA, est species opiati sive Antidoti: sic dicitur quòd recipiat *aurum*, & à Medico Alexandro inventa sit.

AUREUM UNGUENTUM, ab aureo dicitur colore.

AUREUS ARABUM, seu DENARIUS ROMANUS, septima unciæ pars est; Pendet enim drachmam unam & insuper septimam ejus partem. Tres denarii seu aurei tetradrachmam constituunt, quatuor scrupulos computatur pendere.

AURICHALCUM, vocatur æs factitium flavum, colorem auri præ se ferens, compositum ex lapide calaminari & Cupro, dum metalli libræ 64. & lapidis libræ 46. cum invicem fundantur, misceanturque, quæ exhibent Aurichalci libras 90. B. *Orcl-koper.* Gall. *Cuivre jaune ou Leton.* A. Brass.

AURICOMUM, dicitur esse Ranunculi species, sed malè: ex *Aurum* derivatur, & *Coma*, fortè ab aureo florum colore.

AURICULARIS DIGITUS, minimus digitus est. Vide *Digitus.*

AURICULA, est illa pars Auris omnium oculis obvia, quæ in capite extra os temporum prominet; pendula,

dula, patula, exterius cava, certæ semper & determinatæ figure in hominibus, externo suo ambitu renis circiter, vel sphaeoli admodum compressi, ovalem figuram referens, in superiori corporis loco, tanquam ad sonum undique facillimè recipiendum, testibus ipsis animalibus in prato humi stratis, vel prono capite incedentibus, gramen mandentibus, ad minimum auditum sonum, quem acutiùs audire volunt, corpus & caput erigentibus, aptissimo, sensorio communi admodum vicino, adeoque commodissimo, capiti ad locum ossis temporum ita nexa est, ut ab eo naturaliter paululum utrimque remota, parùm antrosum & deorsum infundibuli vel corniculæ instar incurvata, promineat & notabili eminentiâ supra os temporum elevata sit, ut in recens natis infantibus vel feris Asiaticis hominibus, nudo semper capite incedentibus observare licet. Mirabili autem hoc artificio efficitur, ut nunquam vel ab ullo non nimis remoto sonoro centro liberè propagati sonori radii, utramque aurem simul omnes præterlabi queant, sed semper vel ab aurium alterutra vel ab utrisque, necessariò satis copiosi recipiantur: liquet enim hoc clarissimè ex eo, quod nullum in sphaera, circa hominis caput tanquam centrum radio trium pedum vel ultra descripta, possit inveniri punctum ex quo non utraque, vel una auris, aut saltem auris particula conspici potest, adeoque radii recti in illam duci queunt. Hinc patet, quid mali contingat ex pessimo in hisce regionibus Europæis mos, quo nutrices jam à teneris teneras & flexiles infantum aureo galeris, ligaturis, cæterisque capitis fasciis, & adultiores dein suas, viri comis adscititiis, pileisque, mulieres suis singularibus quasi hunc in finem fabricatis instrumentis, (quæ *sozlappen* & *haarpfers* belgicâ linguâ vocant) cæterisque caput tegentibus & defendentibus integumentis, ligant, comprimunt, reprimunt, ad caput applicant, apprimunt, alligant, adstringunt, sic situm & formam naturalem auricularum haud parùm immutant, depravant, egregium usum tollunt, hoc modo nativam illam à natura relictam, ut putant, deformitatem corrigentes. Hinc plerumque non amplius in his regionibus in suo naturali situ, sed ad ossa temporum appressas videmus hominum aures: in quo casu multi radii, alias in auriculam illapsu-

ri, præterlabuntur, & illapsi non omnes ad meatum auditorium peringunt, unde minor radiorum copia, ad reliqua organa appellit; fit debilior impressio & gravior auditus.

AURICULA JUDÆ, sunt Sambuci fungi, habentes substantiam fungosam, spongiosam, levem, coriaceam, membranaceam, auriculæ instar, subtus incanam & cineream, supra nigricantem, saporis terrei & aquei insipidi, odoris nullius; cum truncis sambucorum amosarum adnascatur, à Tournesortio ad Agaricum refertur. Sic dicta, quòd auriculam referant, cui additur Judæ: quia vulgus in ea opinione est pseudapostolum Judam se ex sambuco suspendisse. B. **Judas-Soren**. G. Holder-schwamm. Gall. *Oreille de Judas*. A. Jews Ear.

AURICULA MURIS, est Alfinæ species: sic dicta quia ejus folia muris auriculis similia sunt. Vel Pilosella Myofotis. Gr. *Μυδὸς ὠτῆα*. B. **Muisen-oir**. G. Mausz-oehrlein. Gall. *Oreille de Souris*. A. Mous-ear.

AURICULA URSI, species est verbasci, quæ habet folia ex radice erumpentia, repentia, Borriginem referentia, in margine aliquantulum incisa, crassa, lata, nervosa, villosa, aspera, laciniata instar auris Ursi; caulis nudus est, sine foliis, rotundus, solidus, habens succum rubicundum, saporis dulcis & adstringentis, calix est parvus, quinquifidus, flos monopetalus, infundibuliformis; pistillum floris fit testa rotunda, calici adhærens, per maturitatem dissiliens in plurimas partes; habens placentulam, cui semina adhærent minima, angulosa: radix fibrosa, rubicunda, lapidibus adhærens, saporis adstringentis; hæc planta crescit in montibus, aliquando in locis humidis: nomen sortitur ex eo, quod folia ursi auribus non sunt absimilia, præsertim hyemali tempore, aut quando folia primùm prodeunt. B. **Beeren-oor**. G. Bæren-œhrlein. Gall. *Oreille d'Ours*. A. Bears-ear or Oricula, Krenck Gewilip.

AURICULA INFIMA, Idem quod *Lobus auris*.

AURICULA CORDIS, numero duæ sunt, dextra & sinistra: sunt duæ cordis appendices, cavæ, musculosæ, ingentes, duplici serie fibrarum, contrario decursu in tendines oppositos laterum, instructæ, arteriis venisque innumerabilibus donatæ, quarum dextra uno tendine ori-

venoso dextri cordis thalami innixus, altero duriore in circulum ferè formati venæ cavæ accrescit; hæcque ex venâ cava cruorem accipit, qui in ventriculum dextrum portatur, & inde pulmonibus imprimitur: Sinistra verò est minor, cui sanguis benè præparatus & solutus, missus, subactusque cum heterogeneis, quibuscunque liquidis à pulmonibus de novo traditur, ut per sinistram arteriam magnam exoneretur, & in universum corpus distribuatur. B. *De ooren van 't hert.* G. *Oehrlain an das Hertz.* Gall. *Oreillettes du cœur.* A. *The Auricle or the eare of the heart.*

AURIGA, est fasciæ species, quâ latera deligantur; atque in hunc modum injicitur, mediâ fasciâ collum comprehenditur, capitaque obliqua per pectus attrahuntur, ibique inter se implicata sub alis ad dorsum adducitur, ibi rursus implicatur, atque ita donec totus thorax deligatus sit, modo à posteriori, modo à priori parte implicatur, extremaque inter se devincimus, quo vinculo utuntur aurigæ ad latera continenda. B. *Doermans-band.* G. *Die Fuhrmans Windel.* Gall. *Bandelette de Charretier.* A. *A. Charter' or Waggoner.*

AURIGO, Idem quod *Icterus.*

AURIPIGMENTUM, est sulphuri plurimis dotibus simile, friabile, fusile, facillè inflammabile, tumque foetore sulphureo infestum, non acido volatili; iners, innoxium, parùm venenatum, fusione rubescens, tumque volatiliem materiam emeticam præbens, *Arsenicum citrinum* malè appellatum. Auripigmentum hoc nativum, fustum igne in vase clauso, massam dat fragilem, facillè conterendam, minii fulgore spectabilem, nec valde acrem aut venenatam, quæ vocatur *Realgar*, *Arsenicum rubrum*, vel *Sandaracha.*

AURIS, Est organum auditûs, & notat omnia auditoria organa; dividitur in tres cavitates scilicet in exteriorem, mediam, & interiorem: Exterior auriculam meatumque auditorium; media tympanum; interior verò labyrinthum comprehendit, &c. Gr. *ἄξ.* B. *De Oor.* G. *Das Oehr.* Gall. *L'Oreille.* A. *The Eare.*

AURUM, est metallum, omnium ponderosissimum, simplicissimum, molle, maximè expansile, in igne & aère fixissimum, coloris flavi, rubens ante fusionem, quod in

Madagascar est, adeo molle est, ut leni igne instar plumbi liquecat, à sale marino ejusve productis tantum solvitur: hinc rubigine caret, quum aqua regia & spiritus salis marini nusquam in aëre volitent, vix sonorum, specificæ gravitatis ad aquam, ut 19636 ad 1000. ab *Heb.* OR, quod exponitur pro luce, vel Sole; unde *Aurora. B. & Oud.* G. *Gold. Gall. Or. A. Gold.*

AUSTERUS, à Gr. ἀστὴρ, ab ἄστρον, exsicco dicitur de eo, quod terrestris est naturæ, cum salinis tartareis permixtæ, vim habens linguam, dum gustatur, constringendi. B. *Wang.* Gall. *Austere, Apre.*

AUTOGENES, sic vocatur Narcissus albo flore: quia ejus bulbus, necdum terræ commissus, folia emittit: ex sese enim quasi generatur aut nascitur, ex ἀὐτός ipse & γίνομαι nascor.

AUTOMATOS, est id quod sua sponte movetur, ut est cordis motus, coctiones & fermentationes (ut vocantur) in ventriculo & intestinis, ab ἀὐτοματιζω spontè facio. B. *Zelfs-beweging / zelfs-roersel.* G. *Sich selbst bewegende.* Gall. *Automate.*

AUTOPSIA, ocularis alicujus rei inspectio est, ex ἀὐτός ipse, & ὄψις visus: verum notat quoque observationes, & memoriam effectuum in morbis, quos unusque proprio intuitu observavit.

AUTOPYRUS, est panis, ex propria farina coctus, cui nil furfuris adjectum vel ablatum fuerit; hujusmodi panis aliis præfertur, quia furfures habent vim, ob gravitatem, abstergendi, ex ἀὐτός ipse, & πυρός triticum. B. *Woods van Meel zo als 't van de Molen komt / Woods dat ongebuult is.*

AUTUMNUS, dicitur anni tempus tertium, æstatem sequens, Arcturo oriente incipiens, & vergiliarum occasu declinens quod notabile ob morbos mali moris plerumque ejus comites: ab augendo opes, ex Festo. B. *De Herfst.* Gall. *L'Automne, l'arrière saison.*

AUXILIUM seu REMEDIUM, est, quicquid contra agendi vi, morbum impugnare est aptum. Estque triplex, *Dieta, Pharmacia & Chirurgia.* Vide *Medicamentum.* B. *Geneesmiddel.* G. *Ein Artzney, huelffe.* Gall. *Aide, secours, assistance, Remede.* A. *Helpe, assistance, aid.*

AUXYSIS, corruptè, sed melius *Oxyris*: forte à ὄξω traho:

traho; dicitur de iis qui rastris stipulas aut simile quid in unum acervum contrahunt, & qui scopis sordes e parietibus detrahunt, aut in pavementum contrahunt. Ex illa Herba olim fiebant scopæ, inde *Scoparia* dicta.

AXILLA, est cavitas illa subter Brachium, in adultis pilis conferta. Lat. *Ala*. Gr. *μασχαλὸν* & *μάδν*. B. *De Orel.* G. Die Achsel. Gall. *l'Aisselle*. A. The arm-hole, or arm-pit.

AXILLARES VENÆ & ARTERIÆ, sunt illa vasa sanguifera, quæ à trunci summitate venæ cavæ, & arteriæ magnæ supra cor ad axillas, & brachium excurrunt. B. *De orels bloed-baten*. G. Die achsel blut adern. Gall. *Vaisseaux Axillaires*. A. The Vessels of the arm-hole, or arm-pit.

AXIOMA, effatum evidentissimum, simplicissimis innixum ideis, quod cuncti mortales ob simplicitatem & claritatem uno ore absque demonstratione pro vero admittunt: nonnunquam autem est propositio ab *Hippocrate* vel *Galenio* in observatis quamplurimis fundata, & pro inconcussa ab illis habita. B. *En klare waarheid*. G. Ein vollkommener spruech. Gall. *Axiome; verité incontestable*. A. An Axiom or proposition.

AXIS, est vertebra tertia colli, capiti subjecta. Gr. *ἄξων*. B. *De Aye*. G. Die Achse. Gall. *Essieu*. A. The third Vertebra near the head.

AXUNGIA, *ἄξια* *ἔλαιον* *Diosc.* *ὄξιν* *ἔλαιον* *Aegin.* pinguedo vel sebum porci, sebo mollior. Quia verò hujus unguinis præcipuus usus fuit in axibus curruum inungendis, hinc illi nomen creatum, & Grammatici omnes pro unguine vehiculari exponunt. B. *Kieusel / Seutsel*. G. Schmeer, Schmaltz. Gall. *graisse*. A. Fat grease.

AXYRIS, idem quod *Auxyris*.

ἄξυρις, ab *αὐξάνω*, cresco, ab *αὐγών* augeo, corporis est in omnem modum ampliatio.

AZOTH, modo Mercurium cujuscunque corporis metallici denotat, modo Medicinam quorundam universalem putatam ex Mercurio, auro & argento paratam; ante aliquot annos per Magnates, imò & vulgum celeberrimum, varii coloris; sed pro diversitate præparationis, sæpe nimis sollicitæ, unde mox pretio & famâ vilescere incepit. B. *Quicksilver*. G. Quecksilber. Gall. *Mercur*. A. Mercury, Quicksilver.

AZYGOS, est vena ortum ducens ex Vena cava duplici origine in abdomine inter duos diaphragmatis appendices, dein Thoracem ingressa sub Aorta juxta dorli vertebra, accipit Venas Intercostales, & Venæ cavæ superiori iterum inseritur, estque insignis capacitatis. *Sine Pari* aut *Jugo* dicta, ex *α* priv. & *ζυγος* jugum. B. *Ader sonder paar of weerga*. G. Die ader ohne paar. Gall. *Veins Azygos*. A. The veine without a paire.

AZUR, à voce Arabica, & Persica, *Lazur*, quâ cæruleum pigmentum denotant.

AZYMUS, est panis non fermentatus, & insalubris, ex *α* priv. & *ζυμωσις* fermento, unde *ζυμωσις* fermentum. B. *Ongehevelt brood / ongezuurs brood*. G. Ungehefelt, ungefaurt brod. Gall. *Pain à chanter, sans levain, azyme*. A. Unleavened.

B.

BACCA BACCÆ. Gr. *κόνια*, dicuntur fetus seu fructus sphaerici, minores herbarum, fruticum, arborumve, qui dispersis rariùsque nascuntur: vel quicunque parvi sunt & rotundi, ut ribes. Fraga, bacca lauri, juniperi, plerùmque molles, tenui membranâ, tecti, & femina in substantia pulposa nidulantiâ continent: atque in hoc ab acinis differunt, quòd iis densius proveniant. *Bacca*, fortè à Baccho, quia vitis, baccas producens, Baccho dicta. B. *Bezie*. G. Beeren. Gall. *Baye*. A. A Berry.

BACCAR, **BACCARIS**, est herba odorata. Sic dicitur quasi *πάρχαις*, omnibus grata, propter eximiam fragrantia gratiam, in radice cinnamomum redolente, vel nomen accepit *ἀπὸ τοῦ βακχάου, χάρις*, quòd ex eo coronæ bacchantium more, magna cum gratia, quam ex hedera gestatæ sint.

BACCHICA, vide *Hedera*.

BACCINIA & **BACCINIUM**, est Vaccinia, sic dicta quòd baccas producat.

BACILLI, nomen imponitur Medicamentis figurâ bacillorum oblongâ, seu tereti, ut bacilli, seu candelæ odoriferæ. Item & bacilli ex glycyrrhiza, ab una extremitate contusi, qui linctui interserviunt: Ut vulgò in affectibus pulmonum & tussi, vel asthmate, à Galenica & Ara-